

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
32. (1097.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

	1 euró	4,1173 ▼
	1 amerikai dollár	3,0235 ▼
	100 magyar forint	1,5153 ▼

Aktuális 2**„Ellenpajzs” Transznisztriában?**

Iszkander rakéták elhelyezését kérte területén az el nem ismert Dnyeszteren túli terület Moszkvától, tekintettel arra, hogy Románia területén megjelenhetnek az amerikai rakétapajzs elemei – ezt az értesülést közölte tegnap a *Nyezaviszimaja Gazeta* című moszkvai lap.

Kultúra 8**„Életre szépülni” a Bod Péter központban**

„Életre szépülni” – ez a mottója az idén ötödik alkalommal megrendezett Bod Péter Napoknak Marosvárhelyen. A hétvégen kezdődött rendezvénysorozat február 18-ig, csütörtökig tart.

Média 9**Román invázió a Berlinálén**

A Wang Quan-an *Tuan Yuan – Apart Together* című szerelmi történetével induló 60. Berlinálé mezőnyében négy romániai alkotás is szerepel. Az országot Florin Șerban *Amikor fűtyülhetnékem van, fűtyülök* és Constantin Popescu *A fiatal harcos portréja* című nagyjátékfilmjei, valamint Paul Negoescu *Derbi* és Adrian Sitaru *A kalitka* című rövidfilmjei képviselik.

Vezércikk 3**A rossz tanuló**

Miközben az EU mint entitás lassan, de biztosan kilábalt a recesszióból, Romániában kettőzött erővel dühöng tovább a gazdasági válság. A politikusi optimizmus kincstárinak bizonyult,

Salamon Márton László

az IMF képviselőinek elégedett hangvétele pedig inkább annak a bankárnak az elégtétele, akinek sikerült sokmilliárd eurós kölcsönt kihelyeznie egy kiszolgáltatott, de garanciákkal rendelkező ügyfélhez. ▶

Érettségi hóbuckák közt

Irodalmi művek helyett újságcikkeket elemeztek a diákok a román szóbelin**Az eddigi érettségiktől eltérően a tegnapi román szóbeli megmérettetésen saját tanáraik is vizsgáztatták a maturanusokat**

Fotó: Mediafax

Román szóbelivel és meglepetésekkel kezdődött tegnap az érettségi Romániában. A diákoknak nemcsak az jelentett újdonságot, hogy a korábbi évfolyamoktól eltérően nem júniusban, a tűző napon, hanem február közepén, „hóbuckák között” kellett vizsgáznuk, újdonság volt a számonkérés módja is. A maturanusok nem irodalmi műveket, hanem a napisajtóban megjelent szövegeket értelmezték – ha jól teljesítettek, akkor nem osztályzatot, hanem minősítést kaptak, s mindenki átment a vizsgán, aki megjelent a bizottság előtt. **7. oldal ▶**

PSD: Ponta lesz a trónkövetelő

▶ Azt követően, hogy Mircea Geoană jelenlegi pártelnök legnagyobb riválisa, Adrian Năstase volt miniszterelnök tegnap bejelentette visszalépését a PSD elnöki tisztségéért folyó versenyből, heves spekulálás indult meg arra vonatkozóan, hogy az üresen hagyott „fő kihívó” helyét ki foglalja majd el. Belső információk szerint erre a „tisztségre” Victor Ponta jelenlegi alelnök a leghivatottabb, ugyanis elképzelhető, hogy indulása esetén javára visszalépne Miron Mitrea és Cristian Diaconescu is. Közben tegnap új jelölttel bővült az elnökjelöltek listája: Radu Mazăre konstancai polgármester a Rio de Janeiro-i karneválról jelezte, vele is számoljanak. **3. oldal ▶**

Vasúti tragédia Belgiumban

▶ A tegnap esti összesítések szerint tizennyolc halálos áldozatot követelt két személyvonat frontális összeütközése Belgiumban, Halle városánál. A tragédiát az okozta, hogy az egyik mozdonyvezető – eddig ismeretlen okból – figyelmen kívül hagyta a tilos jelzést. **2. oldal ▶**

Belga tudósítások szerint a két vonat „brutálisan” ütközött

Fotó: Agerpres

Koalíció: keresik a közös nevezőt

▶ Akárcsak a kisebbségi törvény tervezetét, az RMDSZ régió-átvezetési elképzeléseit is előbb a koalíció szintjén vitatja meg a két kormányzó alakulat. Erről tegnapi ülésén döntött az RMDSZ és a PD-L vezetőt tömörítő koalíciós tanács. „Abban megegyeztünk, hogy a jelenlegi felosztás működésképtelen, de az új régiók kialakításáról még nem tárgyaltunk” – mondta Markó Béla RMDSZ-elnök. Lapunk úgy tudja, a PD-L Vasile Blaga belügyminiszter bizta meg azzal, hogy egyeztessen a kisebbik kormánypárt képviselőivel. **3. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

Röviden

Fejetlenség Háromszéken

A háromszéki dekoncentrált intézmények igazgatóitól megvonták az aláírás jogát, mivel nem tudni pontosan, ki vezeti jogilag az intézményt, az egy évvel ezelőtt leváltott igazgató, vagy utódja. György Ervin prefektus tegnapi sajtótájékoztatóján elmondta: nagy az összevisszaság a dekoncentrált intézmények élén, mert vagy nincs jogilag megalapozottan kinevezett igazgató, vagy mert több vezetője is van az intézménynek. Mivel nem tudtak dönteni, a prefektushoz fordultak segítségért, aki elrendelte, hogy ahol lehet ott az aligazgató írja alá a hivatalos dokumentumokat, míg az ügyet nem tisztázza a kormány. A prefektus szerint a fejetlenség oka, hogy az alkotmánybíróság januárban alkotmányellenesnek minősítette azt a kormányhatározatot, amelyben tavaly év elején a demokrata-liberális (PD-L) és a szociáldemokrata (PSD) kormány kinevezte saját embereit. Ez alapján a kormánynak 45 nap áll a rendelkezésére, hogy kiigazítsa a kormányhatározatot. A türelmi idő február végén jár le, így még két hétig nem tudni, ki is vezeti a dekoncentrált intézményeket.

Beloruszai lengyelek őrizetben

Őrizetbe vették a fehéroroszországi lengyelek szövetségének mintegy negyven aktívtagját hétfőn, mivel a szervezet egyik, a belarusz hatóságok által el nem ismert vezetőjével akartak szolidaritást vállalni, s ennek hangot adni. Az incidens akkor történt, amikor a fehéroroszországi Lengyel Unió mintegy 100 tagja a Hrodna (Grodno) megyei Ivjanyecbe utazott, hogy támogatásáról biztosítsa Tereza Sobalt, a szervezet helyi, a fehérorosz hatóságok által illegitimnek tekintett vezetőjét. Andzej Kremer lengyel külügyminiszter helyettes hétfőn Varsóban aggodalmának adott hangot és magyarizációt kért Minszktől a fehéroroszországi lengyel kisebbség képviselőit ért atrocitás miatt.

Amerikai képviselő: az USA-nak kell megtörnie Gáza izraeli blokádját

Az Egyesült Államoknak kell megtörnie a Gázai övezetet sújtó izraeli blokádot, és tengeren kell szállítania utánpótlást a területre – vélekedett Gázában helyi diákok előtt mondott beszédében egy amerikai kongresszusi képviselő. A Washington államot képviselő, demokrata párti Brian Baird arra sürgette az amerikai elnök közel-keleti megbízottját, hogy keresse fel a Hamász iszlámista mozgalom ellenőrzése alatt álló régiót, és első kézből szerezzen tapasztalatot a tavalyi izraeli hadművelet pusztításairól. Barack Obama elnök kormánya, akárcsak az előző, kerüli a kapcsolatot a Hamással, mert a szervezet nem ismeri el Izrael állam létét, és nem mond le az erőszakról.

Négy sérült a szerbiai merényletben

Négy ember megsérült egy rendőr elleni robbantásos merényletben a zömében albánok lakta dél-szerbiai Bujanovacon – jelentették be tegnap Belgrádban. A pokolgépet a rendőrnek egy kávézó előtt álló gépkocsija alatt helyezték el, s akkor lépett működésbe vasárnap késő este, amikor a rendőr feleségével beszállt az autóba. A rendőr súlyosan megsérült. Ivica Dacic szerb belügyminiszter terrorista támadásnak nevezte az etnikai feszültségtől sújtott országrészben elkövetett bűncselekményt.

Oroszország és Izrael elleni a történelem átírását

A történelem átírására és a holokauszt tagadására irányuló kísérletek a faji felsőbbrendűség elméletének újbóli felbukkanásával, az idegengyűlölet újabb hullámával fenyegetnek – áll a Dmitrij Medvegyev orosz államfő és Benjamin Netanjahu izraeli kormányfő moszkvai találkozásánál aláírt közös nyilatkozatban. A dokumentumot a náci Németország felett aratott győzelem 65. évfordulója alkalmából bocsátották ki.

Vasúti tragédia Brüsszel közelében

Hírösszefoglaló

Esti adatok szerint legalább tizennyolcan meghaltak két egymással szembehaladó személyvonat összeütközése után Brüsszel közelében, Buizingennél. Román vagy magyar áldozatokról nem érkeztek hírek. A mentés lapzártánkorkor még zajlott. A sérültek összes száma meghaladja a 150-et, de nagy többségük nincs életveszélyben. Helyi illetékesek korábbi közlései szerint a halálos áldozatok teljes száma meghaladhatja a húszat is. Akár Belgium eddigi legsúlyosabb vasúti szerencsétlenségéről is szó lehet: az országban csak egyszer, 1954 decemberében történt olyan ka-

tasztrófa, amelynek húsz halálos áldozata volt. Az elmúlt évtizedben egész Európában is csak három olyan tragédia következett be, amelyben húsznál többen veszttek oda. A tegnapi összeütközés nyomán több vagon kiskilott, volt, amelyik felborult, és egy harmadik szerelvényben is kár esett. Túlélők közlése szerint „brutális” karambol történt, egyik vonat sem fékezett az ütközés pillanatáig. A tragédiát feltehetően az okozta, hogy az egyik mozdonyvezető nem látta vagy nem vette figyelembe a tilos jelzést. Brüsszel környékén tegnap reggel rossz látási viszonyok között, sűrű havas esőben zajlott a közlekedés. A szerencsétlenség könnyű sérültjeit egy közeli sportcsarnokban részesítették orvosi ellátásban, a súlyosabbakat kórházba szállították. A hatóságok egy ideig igyekeztek együtt tartani a sérülést nem szenvedett utasokat is, hogy minél több helyszíni információhoz jussanak a történetekről.

Súlyosan megrongálódott a sínparafól húzó nagyfeszültségű vezeték is. Emiatt leállt a vasúti közlekedés Brüsszel és a belga fővárostól délnyugatra eső térség között, a Brüsszel–Mons-, illetve a Brüsszel–Tournai-vonalon. Nem jártak a szerelvények a Brüsszelt Párizssal összekötő nagy sebességű (TGV) vasúti vonalon sem. Yves Leterme belga miniszterelnök a katasztrófa miatt lemondta tegnapi tervezett koszovói látogatását. José Manuel Durao Barroso, az Európai Bizottság elnöke és Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke részvétáviratot intézett a belga kormányhoz. ◀

Legalább tizennyolcan meghaltak a két egymással szembehaladó személyvonat összeütközése után

Fotó: Agerpres

Ellenpajzs Transznisztriában?

Hírösszefoglaló

Iszkander rakéták elhelyezését kérte területén Moszkvától az el nem ismert Dnyeszteren túli terület, tekintettel arra, hogy Románia területén megjelenhetnek az amerikai rakétapajzs elemei – ezt az értesülést közölte tegnap a *Nyezaviszimaja Gazeta* című moszkvai lap. Igor Szmirnov, a szakadár államalakulat elnöke tegnap cáfolta ugyan, hogy ilyen kéréssel fordult volna Oroszországhoz, de Moszkvában tartott sajtóértekezletén kijelentette: nincs kifogása orosz Iszkanderek állomásoztatása ellen, védelemként az amerikai rakétapajzs elemei ellen. A *Nyezaviszimaja Gazeta* ugyanakkor azt is tudni vélte, hogy Tiraszpol (a szakadárak fővárosa) a Dnyeszteren túli területszámában állomásozó orosz békefenntartók számának az 1992-es szintre való növelését is kérte, vagyis azt, hogy a jelenlegi ötszáz főről kétezer főre bővítsék létszámukat. A *Nyezaviszimaja Gazeta* hozzátette, hogy az ukrainai Régiók Pártja szerint Ukrajna is erősen aggódik a fejlemény miatt. A párt parlamenti frakciójánál emlékeztettek rá, hogy az ukrán–román kapcsolatokat egyébként is hű-

vősek. Vaszili Hara, a frakció elnöke kijelentette: az új ukrán vezetés „az előzőtől eltérően megvédelmezi az ország érdekeit egyebek között román vonatkozásban is”. „Pontosan tudjuk, mi zajlik ott, és ha kell, meg tudjuk védeni az ott élő ukránokat” – mondta a frakcióvezető.

A lap emlékeztetett rá, hogy tavaly egy találkozón Dmitrij Medvegyev orosz elnök is azt ígérte Igor Szmirnovnak, a nemzetközileg el nem ismert köztársaság elnökének, hogy Oroszország megvédi a Dnyeszteren túli területen élő állampolgárait. A terület lakosságának mintegy harmadát teszik ki az ukránok, s közülük mintegy 100 ezer ember rendelkezik ukrán állampolgársággal, és Szmirnov hétfői közlése szerint az ott élők közül „már több mint 120 ezer rendelkezik orosz útlevéllel”. A Dnyeszteren túli terület lakosságát tavaly mintegy 527 ezer főre becsülték, a legutóbbi, 2004-es népszámlálás szerint akkor mintegy 555 ezer volt. A lap szerint Tiraszpolban azt remélik, hogy az új ukrán vezetés nem akadályozza meg az orosz katonai jelenlét növelését a területen. A szállításokat ugyanis Moszkvának egyeztetnie kell Ukrajnával. ◀

Virtuális egyezséget kötöttek

Sipos M. Zoltán

Elektronikus formában küldözgették egymásnak a Kolozs megyei RMDSZ és Demokrata-Liberális Párt (PD-L) elnökei tegnap azt az aláírt együttműködési egyezményt, amely lezárja a tárgyalásokat a dekoncentrált intézmények igazgatói tisztiségeinek elosztásáról. Erre a rendhagyó aláírás formára azért volt szükség, mert Daniel Buda, a PD-L megyei elnöke Bukarestben tartózkodott. „Nem volt különösebb konfliktus a megyei RMDSZ és a PD-L közt. Úgy gondolom, hogy amennyiben Vasile Soporan kissé túlzott igényeivel nem akadályoz-

Moszkva fele nyit Janukovics

Hírösszefoglaló

Viktor Janukovics megválasztott ukrán elnök közölte: erősíteni akarja az orosz–ukrán kapcsolatokat, hogy vége szakadjon a gázvitának. Az ellenzéki pártvezető, aki szoros versenyben győzte le Julija Timosenko jelenlegi kormányfőt, a *Daily Telegraph* című brit lapnak nyilatkozva elmondta: Ukrajna stabilizáló hatalomként kíván fellépni Kelet és Nyugat között. „Az igazság az, hogy Ukrajna oldalán állok. Kiegyensúlyozott és pragmatikus kapcsolatokat akarok stratégiai partnereinkkel” – jelentette ki. Európa biztos lehet abban, hogy Ukrajna elkerüli a Moszkvával kialakuló vitákat, amelyek a múltban a gázszállítások leállításához vezettek. „Amikor – kétszer is – kormányfő voltam, soha nem volt ilyen problémánk” – szögezte le. Janukovics vasárnap egy orosz televízióknak adott nyilatkozatában közölte: Ukrajna lehetővé teheti Oroszország számára, hogy az orosz fekete-tengeri flotta a bérleti szerződés 2017-es lejáta után is a szeptemberi támaszponton maradjon. A *Daily Telegraph*-fal Janukovics azt is közölte, hogy segíteni akar Oroszországnak a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO) való csatlakozásban. Az 59 éves politikust, aki hangsúlyozta, hogy nem akar háttá fordítani Európának, az előző elnökválasztás második fordulójában, 2004-ben is győztesnek hirdették ki. A csalások miatti tömeges tiltakozások azonban a szavazás érvénytelenítéséhez vezettek, és a megismételt második forduló a nyugatbarát Viktor Juscsenko nyerte meg. Janukovics szerint a 2004-es „narancsszínű forradalom” mögött az Egyesült Államok állt. ◀

Daniel Buda Kolozs megyei demokrata-liberális képviselő

Fotó: archiv

Ponta az új trónkövetelő

M. Á. Zs.

▶ Adrian Năstase volt miniszterelnök tegnap bejelentette, hogy nem indul a Szociáldemokrata Párt (PSD) február 20-án sora kerülő tisztújító kongresszusán az elnöki tisztségért folyó versenyben, mert nem kíván részt venni egy „rosszul megírt cirkuszban”. „Nem áll szándékomban legitimálni egy olyan megmérettetést, amelynek tisztaságában nem hiszek. Ennél többre tartom magam” – fejtette ki Năstase. Hozzátette: semmilyen más funkció nem érdekli, egyetlen célja az volt, hogy a párt ne essen szét. Năstase elmondta, hogy a PSD „legalsóbb rétegeivel” egyeztetett döntéséről, amelyet még azzal is indokolt, hogy az alakulat jelenle-

gi vezetői „tűzfalat” emeltek maguk köré a kongresszus megszervezésével. Súlyos vádakat fogalmazott meg Liviu Dragnea főtitkár ellen is, aki egymaga állította össze az alapszabályzat-tervezetet, ugyanis az erről dönteni hivatott bizottságot nem hívták össze. „Nem személyes ambícióm, hogy megküzdjek párttársaimmal és vére menő harcot folytassak a kongresszuson dacára annak, hogy mindent elkövettek a jelenlegi vezetés kontinuitásának biztosításáért” – mondta el Năstase.

A Romexpóra szavaztak

Năstase azt vetette Geoanák szemére, hogy a párt országos tanácsának döntésével ellentétben nem a parlament épületében, ha-

nem a Romexpónál tartják a kongresszust, és magyarázat nélkül megduplázták a bukaresti szervezet küldötteinek számát. Mint ismeretes, a fővárosi PSD-fiókot Marian Vanghelie vezeti, aki a kezdetektől hűségnyilatkozatot tett Geoanának. A helyszínen Ion Iliescu tiszteletbeli elnök sem elégedett, szerinte a Romexpo választása „gyanakvást ébreszt”. „Nem lehet ott megfelelőképpen biztosítani a küldöttek mandátumának ellenőrzését, egyesek csalással próbálkozhatnak” – fogalmazta meg féltelmeit a volt államfő, aki viszont elismerte, hogy a parlamentben nincs olyan terem, amely befogadhatná a mintegy 1700 küldöttet, a sajtót és a meghívottakat.

Victor Ponta egyesíti Geoană ellenekét?

Az üresen hagyott „fő kihívó” helyét PSD-s első látásra Victor Ponta, a jelenlegi alelnök töltené be a legtökéletesebben, aki tegnap bejelentette indulását és az első jelek szerint három korábbi jelölt – Adrian Năstase, Miron Mitrea és Cristian Diaconescu – egyaránt támogatja és visszalépnének a javára. Ismert, hogy az elnökválasztások alatt Ponta látta el Mircea Geoană kampányának szóvivői teendőit, de a sikertelen szavazás után nyilvánosan kritizálta a PSD-elnököt, majd bejelentette: nem szavaz rá a tisztújításkor. Geoană mindhárom kihívója kereste Ponta támogatását, első alelnöki vagy országos tanácsi tisztséget ajánlva neki. A PSD ifjúsági szervezetének vezetője végül Năstase mellett tört lándzsát, de továbbra is jó kapcsolatot ápolt Mitreával és Diaconescuval, akik most „meghálálhatják” lojalitását.

Radu Mazăre, a karneváli jelölt

A párt egyik fekete báránya, Radu Mazăre konstancai polgármester a brazilai karneválról üzent haza: ő is indulna a február 20-i megmérettetésen. Jelentkezését Nicușor Constantinescu megyei tanácselnök jelentette be, hozzátéve, szervezetük egyéni megmérettetést akar a tisztségek-re, a kongresszus helyszíne számukra nem fontos. „Bárhol indulunk: tengerparton, hóviharban. Fontos, hogy megszavazzuk” (Mazăre – szerk. megj.) – tette hozzá. ◀

A rossz tanuló

Salamon Márton László

Bruttó hazai termékének a tavalyi év utolsó trimeszterében mért másfél százalékos csökkenésével Románia Európa rossz tanuló közé tartozik.

Ez az első konklúziója annak az – Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat

által a napokban közzétett – adatsornak, amely az EU-tagországok GDP-jeit tartalmazza, illetőleg azok alakulását a tavalyi harmadik negyedévhez és a 2008-as év hasonló időszakához képest. Az adatok – amelyeket a nemzeti statisztikai hivataloktól kap meg, majd összesít az Eurostat – azt mutatják, hogy a válság beköszöntött, azaz 2008 vége óta Románia a legrosszabbul teljesítő uniós gazdaságok egyike, mélyen az EU-s átlag alatti mutatókkal. Az egész világot sújtó, ergo sorsszerű, fatális válsággal takarózás kezdetétől fogva kedvezőtlen taktikája volt a Boc 1, 2, 3 kormányoknak, amelyek tagjainak így fülük botját sem kell mozdítaniuk, hisz ugyebár ügysem érdemes a sors ellen harcolni. Ugyanilyen kedvezőtlen retorikai fogás volt sokáig a „nehéz örökség” ódiúrára való hivatkozás, amelyet a „nyaklő nélkül költséges” nemzeti liberális-RMDSZ-kormány hagyott meg annak idején szegény Emil Bocra. Az örökösre, aki miközben a hagyatékot szidta, két kézzel kapott a hagyaték után.

Visszatérve az Eurostat adataira, az azokból következő legfontosabb konklúzió, hogy miközben az Európai Unió mint entitás lassan, de biztosan kilábalt a recesszióból, Romániában kettőzött erővel dühöng tovább a gazdasági válság. A román politikusi optimizmus kincstárának bizonyult, a Nemzetközi Valutaalap képviselőinek elégedett hangvétele pedig inkább annak a bankárnak az elégtétele, akinek sikerült sok milliárd eurós, kockázatmentes kölcsönt kihelyeznie egy rászoruló, kiszolgáltatott, de garanciákkal rendelkező ügyfélhez. A trendek persze elvileg meg is fordulhatnak, bár az igencsak aggasztó, hogy a tavalyi harmadik negyedév mínusz 0,6 százalékos növekedését nem ennél jobb adatsor követte a negyedekben, hanem jóval rosszabb. És ha arra gondolunk, hogy az 1,5 százalékos GDP-csökkenést ahhoz a harmadik negyedévhez képest regisztrálta Románia, amely magába foglalta a gazdasági szempontból „halott” július-augusztusi hónapokat, a helyzet még súlyosabbnak tűnik. Arról nem is beszélve, hogy a recesszió végét attól a pillanattól kezdve lehet számolni, amikor két egymás utáni negyedév gazdasági növekedést mutat, amittől jelenleg ugyanolyan távol állunk, mint a válság kezdetén. A rossz tanuló tehát a pótvizsgákat elbukta, és osztályismétlésre utasítottatott. Csak remélni tudjuk, hogy az idén tanulni fog a tavalyi év hibáiból. Nem másért, de – mint tudjuk – a remény hal meg utoljára.

Hárman két táborban. Adrian Năstase, Victor Ponta és Mircea Geoană a PSD-kongresszus előtt

Fotó: Agerpres

Koalíció: keresik a közös nevezőt

Cs. P. T.

▶ Mielőtt közös nevezőre szeretne jutni az RMDSZ és a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) a régiók átszervezésének ügyében. Erről tegnap Markó Béla szövetségi elnök, kormányfő-helyettes nyilatkozott a két kormányzó alakulat vezető politikusaik tömörítő koalíciós tanács ülését követően. A testület napirendjére azután került a régiók átszervezésének kérdése, hogy a szenátus a múlt héten hallgatólagosan elfogadta az RMDSZ vonatkozó törvénytervezetét, majd az ellenzéki pártok keresztüztébe került. A leggyakrabban hangoztatott kifogás az volt, hogy a tervezet „etnikai alapon” rajzolná meg az új régiók határait.

Markó tájékoztatása szerint a koalíciós partnerek „az elkövetkező napokban” egyeztetik elképzeléseiket az ország új régióinak kialakításáról. „Abban már meg egyeztünk a koalíciós partnerrel, hogy a jelenlegi felosztás működésképtelen, de az új régiók kialakításáról még nem tárgyaltunk” – mondta az RMDSZ elnöke.

Emil Boc miniszterelnök megerősítette: a PD-L is úgy látja, hogy a jelenlegi fejlesztési régiók sem méretükben, sem számukban

nem felelnek meg az ország – elsősorban gazdasági – érdekeinek. „Azonban az RMDSZ javaslata sem tűnik számunkra megfelelőnek. Éppen ezért előbb koalíciós, majd parlamenti szinten is tárgyalnunk kell arról, hogyan rajzoljuk át a régiók határait” – nyilatkozta a Mediafaxnak a kormányfő.

Koalíciós bizottságok

A közös nevező megkeresésében az erre a célra létrehozott pártközi bizottság segít, melyben az RMDSZ és a PD-L megbízott politikusai együtt elemzik a lehetséges elképzeléseket, elsősorban a kisebbik koalíciós alakulat javaslatait. „Előbb a koalíció szintjén tárgyalunk a régiók átszervezéséről, s azt szeretnénk, hogy a törvénytervezet képvisel-

lőházi vitája előtt konzultáljunk a kérdéssel a többi parlamenti párttal is” – válaszolt tegnap lapunknak Olosz Gergely, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője. Tájékoztatója szerint az egyeztetés folyamata tulajdonképpen már tegnap, a koalíciós tanács ülésén megkezdődött. „Az már jó kiindulópont, hogy a PD-L is 15-16 régiót képzelne el a jelenlegi 8 helyett” – mondta a politikus. Lapunk úgy tudja, az RMDSZ fő tárgyalópartnerre régióügyben Vasile Blaga belügyminiszter lesz.

Mint ismert, korábban a kisebbségi törvény előmozdítására szintén egyeztető bizottságot hozott létre a koalíció. Ebben RMDSZ részről Márton Árpád és Varga Attila, a PD-L részéről pedig Daniel Buda, a képviselőház jogi szakbizottságának veze-

tője vesz részt. A testület célja egyeztetni a tervezet szövegét a Velencei Bizottság ajánlásaival. A nemzetközi véleményezést az RMDSZ korábban éppen azért kérte, hogy eloszlassa a PD-L agályait a kisebbségi törvénnyel kapcsolatban. A bizottság tudomásunk szerint még egyszer sem ült össze.

Nem lesz könnyű

A két testület munkája nem ígérkezik könnyűnek. A PD-L egyik, név nélkül nyilatkozó politikus a Románia liberă napilapnak azt mondta: pártja hallani sem akar az RMDSZ régiókkal kapcsolatos elképzeléseiről. Valamivel óvatosabban nyilatkozott erről Daniel Buda a Zina de Cluj napilapnak. „Az RMDSZ-el való koalíciós kormányzás nem jelenti azt, hogy bármit elfogadjunk, amit a partnereink javasolnak. Semmiképpen nem fogadjuk el például azt, hogy az ország regionális vagy közigazgatási felosztása etnikai alapon történjen” – vette át az ellenzéki érveket a képviselő. Korábban a kisebbségi törvényről Daniel Buda megjegyezte: pártja „csakis az uniós jogrendhez igazítva” képzeli el kidolgozását. ◀

Emil Boc dicséri a koalíciós partnert

Akárcsak Markó Béla RMDSZ-elnök, Emil Boc, a PD-L vezetője is úgy látja, a közös kormányzás elmúlt másfél hónapjában nem voltak jelentősebb viszályok a koalícióban. „Bizom a koalíciós partnerünkben. Jobb lábbal kezdtek a közös kormányzást. Az RMDSZ-szel könnyebb együttműködni, mint korábbi koalíciós partnerünkkel” – jelentette ki a Mediafaxnak a miniszterelnök. Boc úgy látja, a viszálymentes együttműködést az is elősegítette, hogy idén már nem lesznek választások Romániában, „így kevesebb a politikai feszültség”.

Román lapszemle

A román hatóságok felülvizsgálják a rokantságinnyudj-dossziékat. Ennek nyomán ismét munkára kötelezik azokat, akik illetéktelenül jutottak ilyen nyugdíjhoz. (Adevărul) ▶ Ismét bakizott az Európai Parlamentben Elena Băsescu. Az államfő kisebbik lánya ezúttal egyeztetési hibát vétett, illetve az országának megítélt 120 milliárd eurós svájci kölcsönről beszélt 120 millió helyett. (Click) ▶ Bár az ország búzatartalékai januárban nem haladták meg a 3,3 millió tonnát, azaz 8,3 százalékkal voltak kisebbek a tavalyinál, ez a mennyiség is fedezi az ország lisztszükségletét, így nem várható a kenyér drágulása. (Curentul) ▶ A romániai gyermekek 10 százaléka szorult pszichiáteri segédletre. Az okok: a számítógép előtt eltöltött éjszakák, a házi feladatok által okozott kiemerttség, az irányvesztés, a verbális és fizikai agresszió. (Gândul)

Mi lesz a „pimasz nyugdíjakkal”?

A nyugdíjtörvény tervezete jelenleg a legvitatottabb jogszabályok közé tartozik. Rendelkezései csaknem valamennyi társadalmi kategóriából ellenkezést váltanak ki.

B. T.

► A javasolt nyugdíjtörvény természetesen kelti fel széles tömegek érdeklődését, hiszen mintegy 5,6 millió személyre vonatkozik majd közvetlenül, családtagjaik útján pedig, közvetett módon, szinte az ország egész lakossága érintett a kérdésben. A nyugdíjasok jelentős hányada ugyanis szerény járandóságai miatt családtagjai támogatására szorult.

Nyolcvanszázalékos csökkenés?

Miközben a nyugdíjasok túlnyomó része gyakorlatilag nyomorog vagy a létminimum küszöbén él, egy kivételezett kategória, mintegy 180 ezer személy – a magas rangú igazságszolgáltatási tisztviselők, a honatyák, a hadsereg és a belügyek alkalmazottai – a fejlett nyugati országok viszonylatában is irigylésre méltó, „különleges nyugdíjakat” élveznek, amelyeket ellenzóik joggal illetnek a „pimasz” jelzővel.

A jogszabálytervezet értelmében a törvény elfogadását követően, valamikor az év közepén, átszámítják majd ezeket a nyugdíjakat. Bár a hatóságok még nem döntöttek az átszámítás konkrét módjáról, szempontjairól, a törvény vitáján részt vevő szakszervezeti

ban határozzák meg. Ezt a módszert alkalmazzák majd azoknak az esetében is, akik soha nem, vagy csak részlegesen járultak hozzá a nyugdíjalaphoz.

Ennek a számításhoz megfelelően a kivételezett kategóriák továbbra is viszonylag magas nyugdíjban részesesül majd, tekintve, hogy béreik is magasak voltak. Ráadásul mivel a nyugdíjaikat szabályozó eddigi törvény lehetővé tette, hogy a legutolsó három hónapban kapott fizetés nyolcvan százalékát kapják meg nyugdíj formájában, amolyan gyakorlattá lett, hogy ebben az időszakban még inkább megemelték béreiket. Így például egy magas

rangú igazságszolgáltatási tisztviselő az újrászámítás nyomán akár öt nyugdíjpontot is elérhet, ami háromszor száz lejnek felel meg. Ez elmarad ugyan a „pimasz nyugdíjak” szintjétől, amely e kategória esetében a harminchétezer lejt is elérte, de romániai viszonylatban még mindig magas összegnek számít – fejtette ki Dandea. A magas rangú igazságszolgáltatási alkalmazottak nyugdíjai egyébként az átszámítást követően akár nyolcvan százalékkal is csökkenhetnek.

Nyertes: az állam

Mihai Şeitan munkaügyi miniszter meggyőződése,

A hadsereg alkalmazottai egyelőre még „különleges nyugdíjakat” élveznek

Fotó: Mihály László/archív

hogy az új jogszabály életbeléptetésével a legnagyobb nyugdíjak csökkenni majd a legnagyobb mértékben, így a szabályozás elsősorban a hadsereg és a rendőrség nyugdíjasait érinti, akiknek nyugdíjai jelenleg a tízezer lejt is elérhetik. Az ötezer lejes nyugdíjnál azonban a csökkenés csupán öt-száz lej lesz.

Ezt a másik oldalról megközelítve maga Emil Boc kormányfő is alátámasztotta, leszögezve, hogy a háromszáz lejes nyugdíj körüli nyugdíjakkal a veszteség már egészen kevés lesz, az ezer-négyszáz-ezeröttszáz lejes körüli nyugdíjak pedig kismértékben akár növekedhetnek is. A miniszterelnök mindehhez azt is hozzátette azonban, hogy a 180 ezer „különleges nyugdíj” alig tíz-öt százalékának esetében várhatóak jelentősebb csökkenések. Ez egyben elismerését is jelenti az igazságszolgáltatásban, a rendőrség illetve a hadsereg köteleiben dolgozók fontos státuszának, érdemeinek – fűzte még hozzá. A kormányfő igyekezett biztosítani a több mint öt és félmillió „rendes nyugdíjast” arról, hogy járandóságai összege nem fog csökkenni, viszont rendezik a legkisebb és a legnagyobb nyugdíj közötti arányt, amely jelenleg nagyobb, mint egy a százhoz.

Emil Boc egyébként igen jelentős bevételekre vár a különleges nyugdíjak átszámításától, adatainak megfelelően az intézkedés nyomán ötszáz-nyolcszáz millió euró közötti összeg lehet be az állampénztárhoz. Ezt különösképpen fontosnak tartja, már csak azért is,

mert 2009-ben a nyugdíjrendszer pénzalapját másfél milliárd euróval kellett megpótolni, idén pedig 1,7 milliárd euróval kell kiegészíteni. Ez alátámasztja szakszervezeti vezetők vélekedését, miszerint az új rendszerrel nem annyira a nyugdíjasok, mint inkább az állam jár jól. Az állam egyébként ebben az esztendőben a bruttó hazai termék nyolc százalékát fordítja a nyugdíjasok járandóságainak kifizetésére.

Nem lesz pereskedés

Az érintett társadalmi kategóriák természetesen hevesen tiltakoznak az új pontrendszer ellen. Érvelésüknek megfelelően az állam ezzel visszamenőleges hatályt ad a törvénynek. Szerintük az átszámítást csak azok esetében kellene majd alkalmazni, akik a jogszabály életbe léptetését követően mennek nyugdíjba. A miniszterelnök azonban megtalálta a kellő magyarázatot a leszerelésükre: mint kifejtette, a törvény visszamenőleges alkalmazásáról csakis akkor lehetne szó, ha az érintetteket az új rendelkezések nyomán immár jogtalannak minősülő összegek visszafizetésére köteleznék, erről azonban nincs szó. Szó van viszont arról, hogy a különleges nyugdíjra jogosultak ezután az átszámítás nyomán megállapított összegeket kapják. Így – a szakszervezetek aggodalmi ellenére – nem fenyeget annak veszélye, hogy a „pimasz nyugdíjaktól” megfosztott személyek jogilag megalapozott pert indíthassanak a kormány ellen. ◀

Közép-Kelet: szárnyaszegett békegalamb?

Akárcsak elődjeinek, Barack Obama amerikai államfőnek is csalódottan kellett tudomásul vennie, hogy túlzott elvárásokat táplált az izraeli–palesztin közeledés ügyében.

MTI

► Jóllehet egy év is eltelt már azóta, hogy az amerikai elnök hivatalába lépése alkalmával megígérte: egyik legfőbb céljának az izraeli–palesztin béke megteremtését tekinti. Barack Obamának azonban jelenleg még az jelent szinte megoldhatatlan gondot, hogy újrainduljanak a tárgyalások a felek között.

Csökkenő amerikai önbizalom

Az amerikai elnök küldötte, George Mitchell ingázik Benjamin Netanjahu izraeli kormányfő és Mahmúd Abbász palesztin elnök között, de eddig nem sikerült az utóbbit visszacsalogatnia a

tárgyalóasztalhoz. Arról már letett, hogy megegyezést csikarjon ki olyan nagy kérdésekben, mint a ciszjordániai zsidó telepek lebontása vagy a Jeruzsálem fölötti szuverenitás megosztása. Inkább arra próbálja rávenni a feleket, hogy állapodjanak meg enél szerényebb, bizalomnövelő intézkedésekben: fogolycserében, megegyezésben a cementszállítmányok átengedéséről a Gázai övezetbe (ez most tilos, mert Izrael szerint a cement felhasználható rakéta-indítóállások építésére is), és már azzal is beérett, ha Izrael beleegyezzen abba, hogy valamivel több földet ad vissza a palesztinoknak, és katonái nem törnek rá palesztin városokra Ciszjordániában.

Am Abbász emberei szerint mindez nem lenne elegendő ahhoz, hogy az elnök visszaüljön a tárgyalóasztalhoz. Szerintük a múltbeli tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a zsidó telepek a békefolyamat idején gyorsabban bővülnek.

Abbász is engedne

Egyes nyugati diplomaták és palesztin tisztviselők szerint viszont Abbász – arab államok támogatásával – csöndben kész engedni követeléseiből: félretenné a telepépítések teljes befagyasztásának követelését, és beleegyezne alacsony szintű vagy közvetett tárgyalások tervébe, tekintélyét mentendő. Abbász tudja, hogy nem fog olyan amerikai elnököt találni, aki Obamánál jobban rokonszenvezik vele, így fél elveszítettni az idejét. Ezenkívül az Abbász vezette Palesztin Hatóságnak szüksége van amerikai készpénzre.

A napokban Abbász elvben már el is fogadta, hogy közvetett tárgyalásokat kezd Izraellel. A dialógus február 20-án kezdődne amerikai közvetítéssel. A 90 naposra tervezett párbeszéd során Obama különmegbízottja, George Mitchell fog ingázni a felek között.

Abbászt engedménye azonban helyzetbe hozza. Miután hónapokon át hangoztatta a nyilvánosság előtt, hogy keményen kitart, nehezen indokolhatja meg, miért gondolta meg magát. Netanjahu vonakodik elismerni a palesztin követelések jogosságát olyan döntő fontosságú ügyekben, mint Jeruzsálem. Abbász azt akarja, hogy Mitchell mondja ki: a várost mindkét állam jövőbeli fővárosának kell elismerni. Közben az izraeli miniszterelnök mintegy melléleg kijelentette, hogy bármilyen jövőbeli palesztin államot teljesen körbe kell venniük az izraeli haderőknek.

Abbásznak rossz lapjai vannak. Az Obama-kormányzat, talán elbizakodottan, rábírta arra, hogy követelje a telepővítések teljes befagyasztását a tárgyalások újrakezdésének áráként. Amikor pedig Washington meghátrált, Abbász kínos helyzetbe került.

Mindenesetre úgy tűnik, nincs stratégiája. Mind a saját pártján, a Fatahon belüli kételkedők, mind adáz riválisai a Gázai övezet uraló Hamász iszlamista mozgalomban gúnyolódhatnak, hogy nem képes előrelépni, s a leváltását követelik; igazából már ő is közölte, hogy le akar mondani.

Szükségtelen a Palesztin Hatóság?

Egy radikális palesztin javaslat szerint föl kellene oszlatni az egész Palesztin Hatóságot, Izraelnek pedig vállalnia kell a felelősséget a meg szállásért. Am a Palesztin Hatóságon belül még Abbász

legkeményebb bírálót is meggondolása készíti a status quóából eredő személyes haszon: sok palesztin élvezi Ciszjordánia növekvő prosperitását. Rámallásban, a terület közigazgatási székhelyén új épületek, üzletek, a külföldi segélyek elosztását végző cégek nőnek ki a földből. Este Rámallah neofényben úszik. Más palesztin városok szintén dacolnak a világgazdasági válsággal.

Közben meglepészik a politikai apátia. Nemrég egy sokat reklámozott palesztin találkozóra, amelynek témáját az arabok lakta Kelet-Jeruzsálemre vonatkozó követelések adták, nem egész ötvenfőnyi hallgatóság ment el. Amíg külföldi adományozók fizetik a Palesztin Hatóság béreit, kevesen számítanak újabb intifádára (felkelésre). Egy volt palesztin miniszter sajnálattal mondja: Netanjahunak igaz volt abban, hogy a gazdasági fejlődés békét teremt, legalábbis egy ideig. ◀

Lap-top

A nap címe. A PSD vádol: PD-L-s érdekcsoportoknak közük van a könnyűdrog-kereskedelemből, *România liberă*.

Magyarázat. A vádat egy pészédés honatyja fogalmazta meg, aki szerint a „füveseknek” a sürgősségi kormányrendelet által biztosított kegyelmi idő (tíz nap) elég arra, hogy termékeiket átvigyék feketébe. Ennél a – nehezen bizonyítható, de nyugtalanító – cinkossági vádnál is érdekesebb és súlyosabb az a másik, amely szerint lehetséges, hogy Traian Băsescu és a PD-L választási kampányait a könnyűdrogokkal folytatott kereskedelemről származó (tehát a lehető legbűnösebben szerzett) pénzekből finanszírozták. Gyermekkorunk egyik kedvenc mondását idézve: no, ezt adjuk össze a semmivel! Érezzük a sáfrányszagot?

Kifizetődő. Érdekes mozzanatra hívja fel a figyelmet Marius Nițu, a *Gândul* publicistája: ha Emil Boc (vagy bárki) leváltja az Eximbank igazgatóját, Ionuț Costea-t (amennyiben az nem egyezik bele, hogy 21 ezer euróról ezer euróra csökkentse le a fizetését), akkor végkielégítésként 670 ezer eurót kap, munkaszerződésének egy záradéka szerint. Most már jót akar tenni Mircea Geoană sógorával Emil Boc, vagy rosszat?

Sepsi – Vancouver. Két román alkotta meg a programot a vancouveri téli Olimpiai Játékok lézereinek működtetésére, írja az *Azi*. A két román sepsizentgyörgyi fiatalember Rákosfalvy Zsolt és Nagy István. (Huszon-egy évvel ezelőtt Ștefan cel Mare-nek írták volna.) Máshol is használták már a szentgyörgyiek szoftját, dubaji szállodákban és németországi kiállításokon, sőt a romániai elnökválasztási kampányban is. Ennek ellenére Vancouverbe nem hívták meg őket. Vajon mi a helyes kérdés, az-e, hogy miért nem hívták meg, vagy az, hogy miért is hívták volna meg őket?

A nap álhíre. Most, hogy a könnyű drogok így megjárták, EBA kijelentette: szó sem volt róla, hogy bármikor legalizálhatni akarta volna a használatukat, már csak azért sem, mert soha életében nem is hallott róla, és nem is látott vagy pláne használt volna ilyesmit.

Minden napra egy mondás

„Ha vissza akarunk fiatalodni, csak újra el kell követnünk egykori bolondságainkat.”
Oscar Wilde

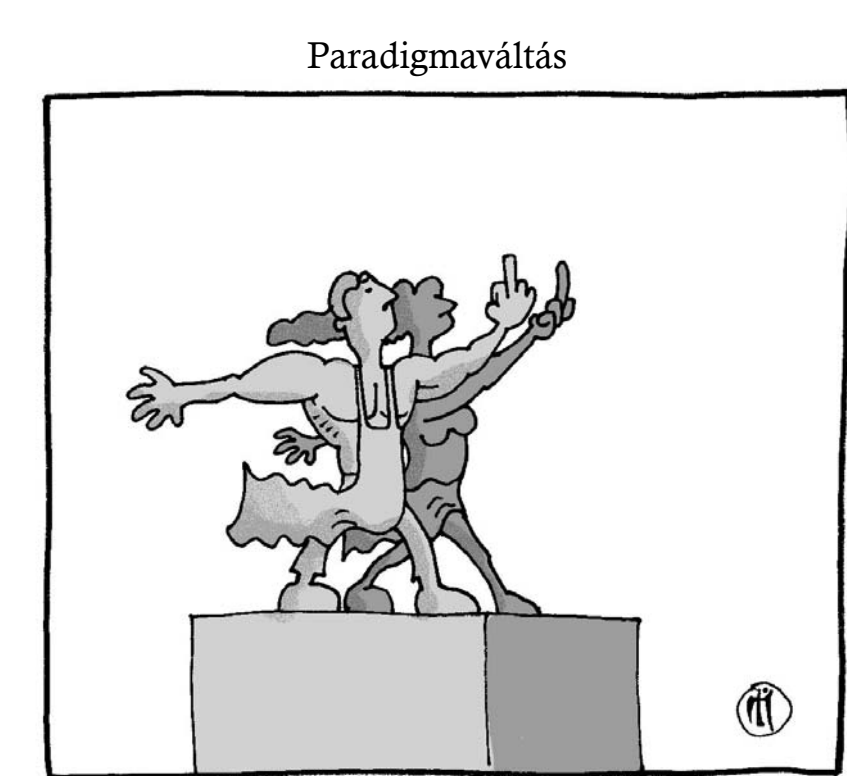
Sálom

Az *Adevărul* egyik elmúlt heti száma hosszabb interjút közöl Erwin Șimșensohnal, a Bukaresti Zsidó Hitközség elnökével. A mindössze harminc éves fiatalember nyíltan beszél a romániai zsidóság helyzetéről, terveiről, a román állam ignoranciájáról és toleranciájáról az antiszemita megnyilvánulásokkal szemben.

Șimșensohn szerint hivatalosan mintegy nyolcezer zsidót tartanak nyilván az egész országban, de a becsült számuk eléri a 12 ezret. Mint mondta, nagyon sokan a háborút követően nem vállalták identitásukat, mert nem akarták, hogy a gyerekeikkel is megtörténjenek ugyanazok a szörnyűségek, amelyeken ők átéstek, ezért román neveket vettek fel és eltávolodtak a közösségtől. A hitközség arra törekszik, hogy visszahozza ezeket az embereket,

illetve azokat a zsidó származású fiatalokat, akikben nem tudatosult az identitásuk. Ehhez elsősorban zsidó közege lenne szükségük, ahol megismerkedhetnek a hagyományaikkal, gyakorolhatnák vallá-

Székely Ervin

Horváth István

A közönség

SZELLEMI DÉZÉS

A irodalmi parvenük korát éljük itt Magyarországon: egy új, szellemi direktiore-t. Az ilyen korokban affektált „l'art pour l'art” eleméleteknek kedvez a levegő. (...)

Nagyon értem Molnár Ferencnek az ő sajtósági irtózását minden úgynevezett „csak irodalmi” áramlatoktól, hogy például gyakran így fejezi ki magát: „ahogy az írók mondanák”. Nagyon értem, hogy modora van és hogy humoros akar lenni, mindig és mindenáron. (...) Az arisztokratikus parvenütől odafordul az igazi arisztokrata a nép felé: – az író a közönségnek alkot, ő Igen, képzeljétek ezt a borzalmat, a közönségnek alkot. Vásári munka, borzasztó. (...)

Igen, Molnár Ferenc a közönségnek ír, a maga közönségének. És ez a közönség, bár először gyanakvással fogadja az ő sajtósági modorát, lassankint meg fogja érteni őt. Mert íme, mire egyedül marad az ő közönségével; a modor nyers, furcsa szellemessége egyszerre halkulni, melegedni kezd: még könnyedén fut, de már nem csíp sehoh. Egy váratlan akkord jön, mely meglep és megindít, mint valami poéma, mely a szív belsejéből feccsent, keskeny, szökellő vérsugár gyanánt. (...) Hiszen ez nem modor és technika: az író a szívéből adott itt nekünk valamit. És merengve tesszük le a könyvet: minden gyanakvásunk jóleső melegségbe olvad, meg vagyunk hatva.

És meg vagyok hatva, míg ezeket írom, mert íme, nem így akartam befejezni Molnár Ferencről, a sikerek hősről szóló néhány szavamat. De kétely és csüggedés fogott el: hátha mégsem a művészet fogja megváltani a világot?

Karinthy Frigyes: Molnár Ferenc: *Ketten Beszélnek, Nyugat, 1910, 3. szám*

Lenin de luxe

Annak idején, már az oldódás időszakában, volt remek vicc, amikor még félszavakból értettük egymást. Lenin ábrázolásairól sorolódik a lista, sildes sapkában – a munkásmozgalom vezére, sapka nélkül – a szovjet pornókiadvány címlapja, az emelvényen gesztikulálva – a szónok, s frakkban, cilinderben, fehér kesztyűt viselve – Lenin de luxe.

Volt még egy kis megbocsátóan önkritikai éle ennek a viccességnek, hiszen csak úgy lehetett értelmiségi valaki ezeken a tájakon, hogy Lenin életében és műveiben valami jártasságot felmutatott, másrészt pedig akkor már eljutottak ide is a nyugati autóprospektusok, ahol egy-egy szérián belül megjelentek az alapfelszereltségű járgányok, a sportos változatok, és a fizetősebb rétegek kábítására, csábítására a luxus verziók. Mi meg vártunk a Ladára, Daciára öt-hat évet.

Hajh, régi szép idők!

Mai politikusaink mögött profi dizájnerek állnak, akik megtervezik a frizurától a cipőfűzőig, a hanglejtéstől a gesztusokig a teljes személyiséget, attól függően, hogy éppen mire vevő a választói piac. A néppárti politikus vidéki jómunkásbernek öltöztetve kampányol, a nagyon konzervatív a történelmi jelmezekből választ, az ultraliberális értelmiséginek maszkírozza magát, és a szélsőségesen jobbosok szívesen viselnek rosszlelkű egyenruhákra hajazó militáns öltözetet. Nincs is ezzel semmi baj addig, amíg szerep és személyiség, politikai szándék és külsín harmóniát sugároz a voksolók irányába.

No, nem mélyednék bele rosszlelkű tévesztésekbe, a székelharisnyában pózolozó informatikus szerepavarába, vagy a korábban kommunisták hirtelen templomjáró igyekezetébe. Valahogy az osztrák meg bajor politikusok simán fölvehetik a szarvasbőr kantáros rövidnadrágot, a harmadik világból érkező államfőkön is jól mutat a nemzeti viselet.

Ám a mi tájainkon nagyon hamar áttű a hamisság a képeken. Következik ez először abból, hogy a klasszikus bal- és jobboldal célrendszere s választói bázisa igencsak összekeveredett. Másodsor abból: ugyanannak a kivételezett, önálló kasztként viselkedő, önmagát lejárató masszának látszik az egész politikai osztály idelentről nézve.

Nehéz ügy ez Magyarországon 2010-ben, néhány héttel a választások előtt. Eldöntöttek látszik a Fidesz győzelme, de nagyon nem

mindegy, hogy jobbról vagy balról lesz ellenzéke a parlamentben, avagy mindkét oldalról, s ezek mekkora erőt fognak képviselni. Erről szól most az összes öltözet és megjelenés, óriásplakát és kampány. A jövő frontvonalai most ássák be magukat a lelkünkbe.

Krebsz János

sukat. A háború előtt Bukarestben például 90 ezer zsidó élt. Állt egy egész zsidó negyed a város központjában, ahol kilenc zsinagóga és hét zsidó iskola volt. Ma az egész városban három zsinagóga van, zsidó iskola pedig nincs.

Șimșensohn szerint pedig mindez a román állam bűne és felelőssége is. A zsidók nem Romániát vagy a románságot vádolják a holokausztért, hanem a román állam akkori intézményeit. A diszkriminációs intézkedéseket, amelyek több tízezer romániai zsidó halálát okozták, a román hatóságok hozták meg. Sajnos, Románia csak tizennégy évvel a rendszerváltás után ismerte el a holokauszt létét. Ugyanakkor a mai román állam nem tesz semmit az olyan nyílt antiszemita megnyilvánulások ellen, mint amilyeneket például Ion Coja egyetemi tanár követ el módszeresen, immár évtizedek óta. Szélsőséges nézeteit egy kis példányszámú szélsőséges lapban, a Tricolorulban közli ugyan, ámde katedrája van a Bukaresti Egyetemen, és diák-generációk egész

sorát fertőzi meg uszító propagandájával. Mindazonáltal Erwin Șimșensohn optimista. Úgy gondolja, hogy a romániai zsidóságnak van jövője. Az utóbbi években az emigrációs ráta csökkent, sőt egyre több zsidó család települ vissza külföldről.

A zsidók többletértéket tudnak és akarnak hozni a romániai társadalmi, kulturális, tudományos és egyházi életbe. Integrálódni akarnak a romániai társadalomba, közben nem adva fel identitásukat, vallásukat, hagyományait.

Továbbgondolva Șimșensohn nyilatkozatait, elégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy a romániai magyarság – Domokos Géza kezdeményezésére – még 1990-ben leróta erkölcsi adósságát a hazai zsidósággal szemben. Ugyanakkor a zsidóság hozzájárulása – nem csak a romániai magyar – kultúrához: felbecsülhetetlen értékű. A háború után megcsappant, s hiánya fájdalmas. Örvedetes viszont a magyar-zsidó kapcsolatok iránti megnövekedett érdeklődés. Nagyszalontán például két éve jelent meg egy már-már monográfia-igénnyel írt

könyv: *Fejezetek a nagyszalontai zsidóság történetéből* címmel Zsírka Klein Katalin tollából, Tódor Albert szerkesztésében. Szilágyi Aladár író, publicista, a nagyváradi zsidóság történetéről, a város kulturális életében játszott szerepéről írt izgalmas cikksorozatot az *Erdélyi Riport*ban. De utalhatnánk Erdélyi Lajosnak az erdélyi zsidókról írt tanulmányaira vagy a *Korunk* több cikkére is.

A körülmények folytán Kötő József, az RMDSZ képviselője a közel-keleti és észak-afrikai emigráció külföldi körzetéből került a parlamentbe. Tudatosan vállalta az Erdélyből elszármazott zsidók hazai képviselői, irodát nyitott Izraelben. A szövetség keresve sem találhatott volna a kulturális párbeszédben jártasabb tisztviselőt erre a feladatra.

Ugyanakkor viszont nem hallgathatjuk el, hogy az utóbbi években az elsősorban Magyarországról beszivárgó szélsőséges mozgalmak másfajta „hagyományörzést” képviselnek. Erdélyben, a kulturális és vallási tolerancia hazájában viszont nem engedhetünk teret pincér-egyenruhában masírozó megtevesztett fiatalok által hirdetett, importált ordas eszméknek.

Röviden

Megzabolázott deficit

Bár mintegy 36 és fél milliárd lejes költségvetési hiányt halmozott fel tavaly, Románia tartani tudta a Nemzetközi Valutaalap által kitűzött célt, melyet 0,1 milliárdal alul is múlt – írta az *Agerpres*. Míg az államkincstárban 156 és fél milliárd lej folyt be a költségek 193 milliárd lejt emésztettek fel.

Agrár-roncsprogram

Holnaputántól március 5-ig nyújthatják be részvételi szándékukat azok a gyártók, amelyek az országos mezőgazdasági gépjárműpark felújítására pályáznak – adta hírül a Környezetvédelmi Alap (AFM) döntésére hivatkozva az *Agerpres*. A hivatal 2010-re összesen százmillió lejt különített el az agrár-roncsprogramra.

Nyereséges a Mol

17 millió eurós nyereséggel zárta a 2009-es évet a Mol Románia, s ezzel a vállalat megőrizte 11 százalékos piaci részesedését, az üzemenyag-eladás azonban öt százalékkal csökkent az előző évhez képest – közölte a cég az *MTI*-vel. A vállalat euróban számított üzleti forgalma – elsősorban a román lej gyengülése miatt – 23 százalékkal esett.

Leszámolt az IKEA

Az IKEA svéd bútorgyártó cég azonnali hatállyal elbocsátotta közép- és kelet-európai, valamint oroszországi ingatlanjaival foglalkozó igazgatóját, miután kiderült, hogy szemet hunytak a vesztegetések felett. Bár nem a menedzser vesztegettek, tudtak arról, hogy egy nekik dolgozó cég csúszópénzzel oldotta meg az energiaellátást – írta az *MTI*.

Az USA az élen

Szoros versenyben Japán megtartotta a második helyét tavaly a világ vezető gazdaságainak a rangsorában, a nemzetgazdaságok nagyság szerinti sorrendje így nem változott 2009-ben az egy évvel korábbihoz képest. Az Egyesült Államok lett a dobogós, a harmadik helyezett pedig Kína, mely a jelenlegi tendenciák alapján azonban idén átveheti a második helyet.

Új német állások

Az ötszáz főnél több dolgozót foglalkoztató cégek csúcsvezetőinek 28 százaléka tervez létszám-bővítést Németországban, és csak 14 százaléuk tervez továbbra is elbocsátásokat – írta az *MTI*. A vállalatvezetők a rövidített munkaidő felszámolása mellett vannak, mivel a megrendelések növekedni kezdtek.

Érkezik a görög „faló”

Elsősorban Bulgáriában, de Romániában is érezhetően hatásukat a görögországi pénzügyi nehézségek, ugyanis a legfontosabb athéni bankoknak érdekeltségeik vannak ebben a régióban. A hellén ország eltitkolta magas államháztartási hiányát, és amikor erre fény derült, az Európai Unió közös pénznemét is magukkal húzták a rossz hírek.

ÜMSZ-összeállítás

A „görög veszély” legfőbbképpen Bulgáriát és kisebb mértékben Romániát fenyegeti, az athéni bankok érdekeltségeinek jelenléte miatt – állapította meg elemzésében a Morgan Stanley, amelyet a *Mediafax* idéz. A görögországi bankok a fejlődő Európában fenntartott kirendeltségeik elől elszívhatják a levegőt, a helyi fiókok tőkeállományának növelése érdekében. Extrém esetben egy ideig óvakodhatnak a hitelek kihelyezésétől a szobán forgó országokban – magyarázta álláspontját az amerikai befektetési bank. Ennek következtében az amúgy is finanszírozási gondokkal küszködő közép-kelet-európai gazdaságokra egy újabb hitelpiaci krízis sújtana le, amely hátráltatná a kilábalásukat a recesszióból.

Háromszoros deficit

Görögország az utóbbi időben rendkívül nehéz

pénzügyi helyzetbe került, azt követően, hogy januárban kiderült: a bruttó nemzeti termékhez (GDP) képest 12,7 százalékos államháztartási hiányt könyvelt el 2009-ben. Ez éppen a háromszoros volt annak, amit az előrejelzések jósoltak. A külföldi befektetők azonnal beárazták a kockázatot, Athén ennek következtében az eddigiekénél jóval drágábban jut finanszírozáshoz, és Görögország az eurózona tagjaként – mint lapunk korábban beszámolt róla – a közösségi valuta árfolyamának alakulását is negatívan befolyásolta. A legjelentősebb görög bankok – NBG, EFG Eurobank és Alpha Bank – jelen vannak Romániában is.

Az euró aláaknázása

A Wall Street bankárai az amerikai jelzáloghitel-válságra vezető módszerekhez hasonló technikákkal támogatták Görögországot a túlélés érdekében – adta hírül az

George Papaconstantinou görög pénzügyminiszter

Hamisított költségvetés

MTI a *The New York Times*ra hivatkozva. Az USA pénzügyemberei más európai országokat is segítettek abban, hogy el tudják titkolni növekvő hiányukat – ezzel lényegében hozzájárultak az euró aláaknázásához. Az amerikai liberális napilap különböző adatokra és saját interjúira hivatkozva azt írta, hogy Görögország a Wall Street segítségével egy évtizede folytatott különböző akciókat az európai adósságkorlátok megkerülésére. Egy ízben a Goldman Sachs segített Athénnek abban, hogy több milliárd dollár felvételét elközdösíthesse. A bankok számára rendkívül jövedelmező volt a költséges kormányokkal való szimbiózis.

Az euró születésének eredendő bűne volt – írta a *The New York Times* –, hogy olyan országok, mint Olaszország vagy Görögország, eleve nagyobb adóssággal léptek be az euróövezetbe, mint amit a szerződés megengedett. Am helyett, hogy felemelték volna az adókat vagy csökkentették volna kiadásait, ezek a kormányok a derivatívák (származékos ügyletek, melyek értéke más termék áralakulásától függ) segítségével mesterségesen csökkentették hiányukat. Ezek a derivatívák nem önmagukban rosszak, baj akkor van, ha a költségvetések meghamisítására használják fel őket. ◀

Díjköteles lett az Euro 4-es

Hírösszefoglaló

Mától azoknak is fizetniük kell az Euro 4-es gépkocsik után a környezetszennyezési illetéket, akik a tavaly év vége előtt vásárolták meg járművüket, és az érvényes rendelkezések értelmében eddig mentesültek az illetéktől. Egy Dacia Loganért 363 és 774 euró közötti, egy Kia Cee'd után pedig 432-től 1200 euróig terjedő összeget kell kifizetni.

Ugyanakkor az import tekintetében ezüstérmes Renault Clio esetében (1149 köbcentiméteres motor, 139 grammos szén-dioxid-kibocsátással) 363 euró a díj, miközben a közepes teljesítményű motorral rendelkező Ford Focusokat és Skoda Octaviákat választók 488 eurótól 726 euróig terjedő összeget fizetnek be. Az Euro 5-ös modelleket gyártó cégeket nem érinti a szigorítás, ugyanis ezen gépkocsik után nem kell

leróni az illetéket. Az eladások csökkenésétől tartva a Dacia gépkocsigyár úgy határozott, hogy az illetéket kifizeti a vevő helyett, február végéig tartó kampánya keretében – erről számolt be az *Adevărul*. A kétezer köbcentiméteres motorral felszerelt, új Euro 4-es autót 2008. december közepétől mentesítették a környezetszennyezési illeték fizetése alól, az Európai Unió felszólítására azonban meg kellett szüntet-

ni a megkülönböztetést. Múlt év végén a bukaresti illetékek hat hónapos türelmi időt kértek az Európai Bizottságtól (EB) a kedvezmény felszámolására, de Brüsszel nem engedélyezte a halasztást. Az EB döntése eredményeképpen év végétől számítva még 45 napon keresztül lehetett beírni a járműveket (február 15-ig) díjmentesen, de csak abban az esetben, ha az adósveteli szerződést még tavaly lebonyolították. ◀

Mától fogva az Euro 4-es, 2000-es motorral felszerelt autók is környezetszennyezési díjkötelesek

Fotó: archiv

Bern és Berlin háborúja

Gyulay Zoltán

Vezető német politikusok banki adatainak közvételével fenyegetőzik Bern arra az esetre, ha Berlin megvásárolja és felhasználja a néhány hete az alpesi országból kilopott, titkos számlákat leleplező CD-t, esetleg CD-eket. Svájci pénzügyi körökben ugyanis egyre nyíltabban beszélnek arról, hogy számos német politikus és bíró nemcsak náluk, hanem Liechtensteinben is zsíros kontók, esetleg alapítványok birtokosai.

Alfred Heer parlamenti képviselő, egyúttal a befolyásos konzervatív Svájci Néppárt Zürich kantoni elnöke, a svájci adófizetők szövetségének első embere a hét végén kijelentette: „Amennyiben Németország megvásárolja a lopott banki adatokat, olyan törvénymódosítást fogunk kidolgozni, hogy minden közhivatalt betöltő német személy összes svájci számláinak az adatait nyilvánosságra kell hozni.” Guido Westerwelle szabad demokrata (FDP) német külügyminiszter válasza csak fokozta a feszültséget, midőn kijelentette: „A német pénzügy érdekei nem esnek egybe az államszövetség (Svájc – a szerk. megj.) banki titoktartásával.” Éppen ezért gyakorlatilag kívánja miniszteri tisztségéből fakadó befolyását, hogy „épp az

Alfred Heer svájci képviselő

olyan baráti országok, mint Németország és Svájc, az eddiginél szorosabban működjenek együtt”. Miközben Westerwelle bírálta a számlaadatok megvásárlását, szorgalmazza, hogy az adókkal kapcsolatos bűncselekményekkel és az adatlopással kapcsolatban közös szabályozás születik.

Időközben a leleplezéstől való félelmük miatt egyre több adóeltagadó jelentkezik a hivataloknál, hogy rendezzék elmaradásukat. Mint ahogy lapunk korábban beszámolt róla, a titkos CD-ről szóló hír két hete röppent fel. Akkor még csak Észak-Rajna-Vesztfáliát érintette a botrány, azóta Baden-Württemberg tartomány hatósága is kapott hasonló ajánlatot lemezvásárlásra ismeretlenektől. Wolfgang Schäuble pénzügyminiszter, a koalíciót vezető kereszténydemokrata politikus szerint a cél szentesíti az eszközt, és a véleménykülönbség élezheti a berlini koalíció belüli feszültséget. ◀

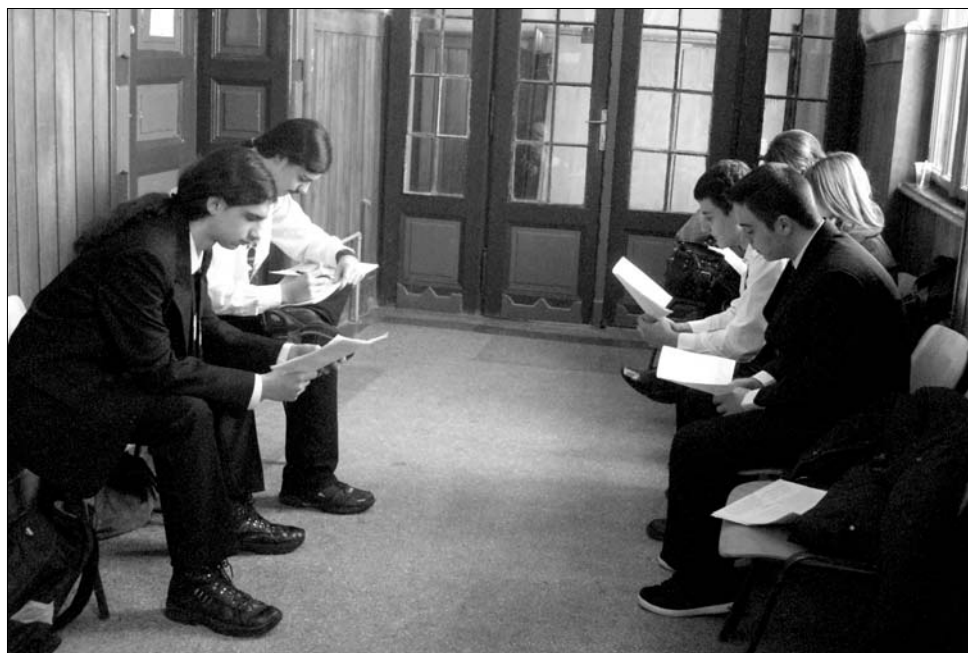
Érettségi hóbuckák között

Kovács Zsolt, Antal Erika

„Megnyugtató volt az idei első szóbeli” – összegezte tapasztalatait az ÚMSZ-nek egy sepsiszentgyörgyi maturanus, aki tegnap vizsgázott az idei érettségi – júniusból februárba költöztetett – első vizsgáján, a román szóbelin. Mint mondta, saját tanárai előtt, saját környezetükben vizsgázhattak, „és ez sokat számít”. Az új vizsgarend példátlan a hazai oktatás történetében: a szövegértést és a fogalmazáskészséget ellenőrzi, nem a lexikális tudást. Így a diákok tegnap nem irodalmi műveket, hanem a napi sajtóban megjelent szövegeket értelmezték – ha jól teljesítettek, akkor nem osztályozatot, hanem minősítést („kezdő”, „haladó” stb.) kaptak. Oana Badea szakállamtitkár szerint erre azért volt szükség, mert a napi sajtó közelebb áll a beszélt nyelvhez. A minősítést az érettségi átlagába nem számítják bele, de a tanév végi írásbelire nem jelentkezhetsz az, aki a szóbelin nem vett részt. Így gyakorlatilag tegnap egyetlen olyan diákot sem buktattak meg, aki megjelent a vizsgán.

Tartós fejtelenség

Az előrehozott, fél éven keresztül zajló érettségi alapel-

Érettségi februárban. Román szóbeli vizsga a marosvásárhelyi Református Kollégiumban. Fotó: Antal Erika

veivel sokan egyetértenek, a vizsgabeosztás azonban nem aratott osztatlan sikert. Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint túl hosszú ideig tart a több hónapos vizsgáztatás. „Bármilyen alapos is az előkészítés, a tanároknak át kell szervezniük az órarendet, ez megzavarja a diákokat. Az is gondot okoz, hogy a diákok négy évig nem ilyen típusú felmérésre számítottak” – mondta az ÚMSZ-nek Keresztély.

Ez a hét még mindenképpen a vizsgáké: tegnapról

szerdára a román szóbeli a főszerep, szerdától pedig magyar nyelvi készségekből vizsgáznak a maturanusok. A marosvásárhelyi Református Kollégium igazgatónője, Horváth Gabriella is a vizsgarend nehézségeiről panaszkodott lapunknak. „Az iskola hétköznapi életét zavarja az idei érettségi, hiszen a tanítás folyamatos, de mivel az érettségizető tanárokat pótolni kell, erre az időszakra speciális helyettesítési programot állítottunk össze” – panaszkodott az intézményvezető.

Illegális protokoll

A tegnap kirobbant az idei érettségi első botránya is: a fővárosi tanfelügyelőség munkatársai azt az információt kapták, hogy a készségfelmérés minősítése megvásárolható a Doamna Stanca Iskola-központban. A sikeres vizsgára – állítólag – kétszáz lej volt. A helyszínre kikerülő felügyelők bizonyítékot nem találtak, de az iskola bevételei között a diákoktól nyugta ellenében átvett húsz lejes „protokollköltség” nyomaira buk-

kantak. Az eset miatt tegnap közleményt adott ki a tanügyminisztérium, amelyben figyelmeztet arra, hogy tilos kötelezővé tenni minden ilyen jellegű hozzájárulást.

Pénz, az nincs

Annak ellenére, hogy az érettségi tegnap elkezdődött, a szaktárca még mindig nem közölte, milyen honoráriumra számíthatnak azok a pedagógusok, akik a vizsgáztatásban, a dolgozatok javításában vesznek részt, vagy a vizsgák felügyeletét látják el. „Attól tartunk, egyáltalán nem fizet ezért a plusz munkáért a minisztérium, mert órarend szerinti időben zajlik az érettségi. Tiltakozni fogunk, hogy érvényesítsük a pedagógusok jogait, de a tiltakozás módjáról még nem döntöttünk” – nyilatkozta tegnap a Szabad Tanügyi Szakszervezetek főtitkára, Liviu Marian Pop. Tegnap felmerült, hogy a pedagógusok távolmaradásukkal tiltakoznak a rendezetlen helyzet ellen. Az Oktatásiügyi Minisztérium visszautasította ezt a tiltakozási formát. „Még nem döntöttünk az érettségizető pedagógusok díjazásáról, de mivel az érettségi tanév közben kerül sor, ezért a megjelenés kötelező” – figyelmeztetett a szaktárca szóvivője. ◀

Röviden

Szövetkeztek a gyermekkrák ellen

Több nemzetközi szervezet fogott össze tegnap, a gyermekkrák elleni küzdelem nemzetközi napján, az eredményesebb gyógyításért. A beteg gyermekek szüleit tömörítő szövetség, az ICC-CPO, a Gyermekkrák Ellenes Világszövetség (WCC) valamint a Nemzetközi Rákellenes Szövetség (UICC) szakemberei arra figyelmeztettek, a gyógyulás legnagyobb ellensége a közöny. A tegnap nyilvánosságra hozott adatok szerint a halállal végződő esetek nyolcvan százalékát gyógyítható lenne, ha az érintettek időben kapnák a megfelelő gyógykezelést.

„Szülőföldön magyarul”

Az Iskola Alapítvány idén is meghirdette a „Szülőföldön magyarul” pályázatot a nevelési-oktatási, valamint tankegysejti- és taneszköz-támogatás, illetve hallgatói támogatás igénylésére. A 2009–2010-es tanévre vonatkozó, tegnap ismertett pályázati feltételek az előző tanévekhez hasonlóan változatlanok maradtak. A kérelmek beküldési határideje 2010. április 30. A lebonyolított program részletes kiértékelése az Alapítvány honlapján, a www.iskolaalapitvany.ro oldalon olvasható.

Pénzgondok Szatmáron

Sike Lajos

Nem lesz se több se kevesebb kátyú idén a Szatmár megyei utakon, mint tavaly – derült ki a megyei önkormányzat tegnapi ülésén. A költségvetésből ugyanis ugyanannyit (11 millió 480 ezer lejt) különítettek el az utak karbantartására, mint a múlt évben. Ami azt is jelenti, hogy bizonyos útszakaszok régóta esedékes teljes felújítására idén sem jut pénz. A községi polgármesterek a napokban hosszú listát nyújtottak be a megyei vezetéshez az idei szükségletekről, de a tegnapi költségvetési vi-

tán kiderült, hogy a gazdasági válság miatt jobbra csak a tavalyi állapot fenntartása lehet a cél. Elsőbbséget élvez a többi beruházáshoz képest a létfenntartású intézmények működtetése. Csehi Árpád megyei elnök azonban arról biztosította az érdekelteket, hogy a megyei önkormányzat külön tartalékkal rendelkezik a már elnyert uniós pályázatokhoz szükséges önrész fedezéséhez. Az országos költségvetés megszorításai miatt – figyelmeztette az *Új Magyar Szó* olvasóit az önkormányzati elnök – a kultúrára és a gyermekvédelemre arányaiban is kevesebb pénz

jut, mint tavaly. „Mindkét megszorítás fájó, de a csökkenő gyereklétszám miatt több intézmény összevonására is sor kerül az idén. Talán az őszi költségvetés-kiégésztés révén lesz esély a pótlásra” – nyilatkozta tegnap lapunknak Csehi Árpád. Szerinte az idei év igazi előrelépése, hogy mindenképpen bezárják a régi szemétteltelepet, és az ősszel megnyílik az uniós normák szerint működő szamosdobi új hulladéktároló. Ha másra nem is lesz elég pénz a testület szerint, erre a beruházásra mindenképpen futnia kell a költségvetésből. ◀

Csődben a bihari sürgősség

Totka László

Csődközbe került a Bihar Megyei Sürgősségi Szolgálat, mert közel hét-százezer lej térítését tagadta meg a helyi Egészségbiztosító Pénztár. A rendkívüli mértékű pénzkiesés oka egy, a klinikák közti szállításról szóló, január végén született miniszteri rendelet. E szerint a sürgősségi ellátásra beérkező betegeket csak helyben lehet ellátni, és csak súlyos esetben szállíthatók tovább, szakrendelésre. A bihari sürgősségi ellátás vezetője, dr. Daniela Petrișor úgy látja, ez az elképzelés rontja a betegek gyógyulása-

nak esélyét. A helyszíni ellátás csak akkor lehetséges, ha ehhez adottak a megfelelő tárgyi és szakmai feltételek. „A bihari sürgősségi szolgálat szakemberhiánnyal küzd – figyelmeztet az intézmény vezetője – és nem csak az orvosok száma túl alacsony, de elégtelen az ápolószemélyzet létszáma is”.

A helyzetet súlyosítja, hogy – szintén minisztériumi döntés révén – zárolták az alkalmazásokat, pedig további 65 emberre lenne szükség ahhoz, hogy az ellátás, elfogadható színvonalon, fenntartható legyen. „Sokkal kifizetődőbb lenne megfelelő számú új embert

alkalmazni, mintsem a jelenlegiek túlóradíját fizetni” – nyilatkozta dr. Daniela Petrișor a Bihar Mentőszolgálat vezető igazgatója. A tavaly ugyanis, a jelenlegi személyzet 43 ezer órát túlórázott azért, hogy a beérkező betegeket el tudja látni. „Az alkalmazottakat itt nem várakozásra fizetik, hanem az ellátott esetszám szerint” – figyelmeztetett dr. Petrișor a tarthatatlan állapotokra. A bihari sürgősségi szolgálat vezetése a finanszírozási problémák enyhítésére megoldási javaslatokat nyújtott be Cseke Attila egészségügyi miniszternek. ◀

HIRDETÉS

Önnek csak a céljaira és a megtakarításaira kell ügyelnie, a kedvező kamatokról mi gondoskodunk!

3,75%
éves kamat az 5.000 EURO feletti 6 hónapra újonnan lekötött betétekre

Már alacsony összegű betétnél is kedvező kamatok! Az OTP Bank munkatársai segítségével válassza ki az Önnek legmegfelelőbb megtakarítási formát és a legkedvezőbb kamatot.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Megtakarítási partner

banki megtakarítások

▶ Röviden

Gyerekrajok gálája Kolozsváron

Sok, képzőművészi vénával megáldott, tehetséges magyar kisiskolás gyerek él Erdélyben – derült ki hétvégén a Communitas Alapítvány által meghirdetett „Ha varázspálcám lenne” című rajzvetélkedő díjkiosztó gáláján. A rendezvénynek az Iskola Alapítvány kolozsvári székházának konferenciaterme adott otthont. A pályázatra 4200 rajz érkezett be, ebből a zsűri által legjobbnak ítélt 200 munka volt megtekinthető a gálán.

Égig érő fa Szatmáron

Benedek Elek immár klasszikussá vált meséjét, az *Égig érő fát* mutatja be ezen a hétvégén a szatmári Harag György Társulat keretében működő Brigella Gyermekszínház. Mint ismert, Elek apó meséje föld és ég között zajlik, s főszereplője Jánoska, a kanászfiú, aki el szeretné nyerni a királykisasszony kezét, amiért nagyon meg kell küzdenie, többek között a sárkányt is le kell győznie. Vágya beteljesüléséhez, a fenti és a lenti világ bejárásához azonban nem elég a táltos ló, szükség van az Égig érő fára, amely a két világot összekapcsolja. A bábelőadást Szilágyi Regina rendezte, a bábokat Bandura Tibor, Nagy Anikó és Nagy Tamás.

Lajkó Félix Erdélybe érkezik

Erdélyben koncertezik február végén-március elején Lajkó Félix és Brasnyó Antal, adta hírül a *Transindex.ro*. A hegedűvirtuóz öt év után játszik ismét Erdély-

ben társával, az évek óta vele játszó brácsással a *Bokorból* album dalai mellett a készülő új lemez szerzeményeiből is előadnak. Február 27-én 19 órakor Sepsiszentgyörgyön a Tamási Aron Színház nagytermében lépnek fel; 28-án 18 órakor Brassóban, a Reménység Házában; március elején 19 órától Kézdivásárhelyen, a Vigadó Művelődési Házban, 2-án 19 órától a csíkszeredai Szakszervezetek Házában, március 3-án 19 órától a Székelyudvarhelyi Művelődési Házban játszanak.

Kevés magyar könyv volt

Az elmúlt hét végén külön kiállításon mutatták be a Szatmár megyében tavaly megjelent könyveket és időszakos kiadványokat, s díjazták az arra érdemesített szerzőket. A közel kétszáz munkának mindössze 20 százaléka volt magyar nyelvű, ami Bura László zsűritag szerint is jóval kevesebb, mint amennyi elvárható lenne. A 40 magyar könyv közül kiemelkedik Kiss Kálmán *Túrterebesről*, Németi János *Kaplonyról* írt monográfiája, Jánk Károly és Török Kajtár Enikő verseskötete, Fejér Kálmán szatmári népdalgyűjteménye, Fodor István riportköte- te és a múzeum Szócs Péter szerkesztésében kiadott, háromnyelvű falu-kismonográfia sorozata.

„Életre szépülni” a Bod Péter központban

„Életre szépülni” – ez a mottója az idén ötödik alkalommal megrendezett Bod Péter Napoknak Marosvásárhelyen. A hétvégén kezdődött rendezvénysorozat február 18-ig, csütörtökig tart.

Antal Erika

▶ A marosvásárhelyi Bod Péter Diakóniai Központ az egyik jelentős kulturális központja a városnak, számos művelődési esemény színhelye, a Református Asszisztensképző Főiskola székhelye. A névadóról elnevezett napok keretében az előadások, képzőművészeti kiállítások mellett a nővérképzősök is minden évben lehetőséget kapnak, hogy bemutatkozhatnak a nyilvánosság előtt is. Az idei rendezvény, amely az *Életre szépülni* nevet kapta, az Adj király katonát nevű című – gyerekeknek szervezett országos vetélkedő he-

Hunyadi László plaketteket állított ki: látható a Helikoni arképcárnok, illetve fejedelmekről, püspökökről készített munkái

lyi szakaszával kezdődött, az Erdélyi Magyar Ifjak szervezésében. A hivatalos megnyitó vasárnap volt, amikor Kilyén Ilka színművész versműsorral lépett fel, majd Dénes Előd református lelkész József Attila megzenésített verseit adta elő. A Bod Péter Napok része Hunyadi László, Magyar Örökség-díjas szobrászművész kiállítása is. A művészt és alkotásait Ötvös József eszter, vártemplomi lelképásztor méltatta.

A sorozat hétfőn este a marosvásárhelyi Református Kollégium kórusának műsorát követően Bőjte Csaba *Szövetség az Életért* című előadásával folytatódott.

Az idei sorozat budapesti meghívottja Molnár V. József pszichológus, aki holnap, szerdán este hat órától *Eredendő világkép* címmel a gyerekrajokról értekezik, kitér a gyerek életében készült különböző rajzok, formák, színek jelentőségére, arra, hogy mire figyelmeztetnek ezek a pa-

pirra vetett gondolatok, érzelmek. Ezt követően mezősegi táncokat mutatnak be a Református Kollégium táncosai. Molnár V. József pszichológus csütörtökön délelőtt kilenckor egy újabb előadásra várja az érdeklődőket, ez alkalommal az emberélet szentségéről osztja meg gondolatait a hallgatósággal. A csütörtöki zárórarendezvény, mint minden évben, ez alkalommal is a Református Asszisztensképző Főiskola farsangi ünnepi műsora lesz. ◀

Ecsetgyári trip, vonalakkal

O. M.

▶ *Gravité B* címmel állított ki Kolozsváron először Thomas Canto képzőművész. Az egykori ecsetgyárban található ZMart galériában a jelenleg Párizsban élő fiatal Cantónak többek között az akril festékekkel, temperával és tussal készült képei láthatók a light painting (fényel rajzolás) technikáját bemutató alkotásai mellett.

Thomas Canto graffitiművészként debütált, majd ezt követően rögtön olyan kifejezési technikák kutatásába merült, mint a vászon, a képzeletbeli építészet, a dinamikus kalligráfia, a light painting és a body painting (testfestés). A témák heterogén volta ellenére fellelhető bennünk a közös pont: a mozgás, minden vonal vagy folt alapeleme, és az egyensúly állandó keresése. A ZMartban ki-

állított munkákban a mozgás és a vonalak mérnöki pontos egyensúlyozása kapott kiemelt szerepet, anélkül, hogy a jól megkonstruált dinamika konkrétan azonosítható cél felé vezetne. Ahogy az egyik látogató fogalmazott, amikor megtekintettük a tárlatot: „a rajzok szigorú vonalaiból alkotott síkok, teretek olyan utazásra hívnak, melyet egy kis szerrel tudsz igazán élvezni.” A 14 munkából álló kiállítás március 15-ig áll a közönség rendelkezésére.

A most 30 éves Thomas Canto, aki párizsi, tokiói, barcelonai, New York-i galériák állandó meghívottja, 2006-ban elsősorban a fiatal képzőművészek számára nyitott bemutatkozó felületet Lyonban. A kiállítóteret a kéjgázként vagy nevetőgázként is ismert dinitrogén-oxidról nevezte el, így lett a neve N2O galéria. ◀

Akril festékekkel, temperával és tussal készült képek láthatók a galériában

Eltemették Köpeczi Bélát

MTI

▶ Rokonok, pályatársak, tisztelői kísérték tegnap a Farkasréti temetőben utolsó útjára az erdélyi születésű Köpeczi Bélát, a Magyar Tudományos Akadémia rendszer tagját, az MTA egykori főtisztját, volt művelődési minisztert, művelődés- és irodalomtörténest. „Változott, mint mindenki, de nem fordult, mint sokan” – hangsúlyozta méltatásában Hiller István oktatási és kulturális miniszter. Mint kifejtette, Köpeczi Béla elkötelezett baloldali volt, olyan ember, aki nemcsak kötelességből dolgozott, tette amit kellett, hanem őszintén hitt is benne és „ebben napi politikai csatározások vagy éppenséggel a politikai rendszerben bekövetkezett váltás” kevésbé zavarta.

„Kutatásai során nemcsak feltárt, hanem rendszerezett is, kutatóként nemcsak írt, publikált, hanem szervezett is. Mindmáig alapvető jelentőségű műveket szerkesztett a Thököly-felkelésről, a Rákóczi-szabadságharcról, a francia-magyar kapcsolatok történetéről” – emelte ki Hiller István, rámutatva, hogy Köpeczi Béla művei a kutatás és az oktatás számára mindmáig igazodási pontnak számítanak.

„Nemzetközi tekintélye és emberi bátorsága még azok számára is egyértelmű volt, akik személyesen, vagy publikációkból nem ismerték. Az Erdély története nemcsak történelmi alpmunkaként vonult be a köztudatba, hanem olyan emberi, politikai kiállásként, amelyet a nyolcvanas évek Magyarországon más, még ha akarta volna is, nem tudott felvál-

Köpeczi Béla

Fotó: nol.hu

lalni. Aki azonban ezt felvállalhatta, felvállalta és támadások keresztüztüében is végigvitte” – fogalmazott a miniszter. Hozzátette: tekintélyét és kapcsolatait Köpeczi Béla élete utolsó szakaszában is, mindvégig a kutatás, a magyar kultúra és tudomány szolgálatába állította.

„Egy művelődéstörténész a műveletlenség diktatúrájából, emlekező a történelmi feledékenységek időszakából” – jellemezte Köpeczi Bélát Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Mint rámutatott, Köpeczi Béla élete korok, intézmények, tudományágak metszéspontjában egy magyar tudós XX. századi sorsát mutatja.

Paládi-Kovács Attila akadémikus, az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának elnöke olyan tudósi ethosz képviselőjének nevezte Köpeczi Bélát, aki az utolsó erejével is a tudományt, a Magyar Tudományos Akadémiát szolgálta. ◀

Románinvázió Berlinben

F. I.

► Wang Quan-an kínai rendező *Tuan Yuan Apart Together* című szerelmi történetével nyitott a fagyos Berlinben a filmvilág (Cannes és Velence mellett a) legnagyobb seregszemléje. A február 11–21. között zajló, hatvanadik születésnapját ünneplő Berlini Nemzetközi Filmfesztivál minden szempontból különleges eseménynek ígérkezik.

Nevek, számok, filmek

A Berlinale Palota vörös szőnyegén olyan nagygégyük sétálnak, mint Pierce Brosnan, Jackie Chan, Günter Lamprecht, Gérard Depardieu, Leonardo DiCaprio, akiket 120 ország közel húsz ezer szakmabelije, négyezer újságírója fog figyelni, illetve a négyszáz filmre összeverődő közönség. A jubileumi fesztiválon Románia is képviselteti magát, méghozzá Magyarországhoz képest – akinek egyetlen küldönce, a filmszemlelédias Hajdu Szabolcs *Bibliothèque Pascal* című filmje lesz jelen a német metropoliszban – sokkal jobb arányban. A díjesős *Négy hónap, három hét és két nap* című film mellett a román filmiparnak nemrégiben jó híret keltezte a keserű hangulatú, lapunk által is ismertett, Radu Mihăileanu által megvalósított *Le concert (A koncert)* című film, és bár jóllehet nehéz megfelelni az

ezek által felállított elvárásoknak, az idei Berlinálén négy romániai alkotás szerepel.

A nagyok...

Az Amikor füttyülhetnék van, füttyülök című film forgatókönyve Cătălin Mitulescu és

Florin Șerban együttműködéséből született. Egy határhelyzetben lévő ifjú vívódásait jeleníti meg nagyon szemléletesen, aki szeretni is akar, de ugyanakkor a társadalom iránti kötelességeinek is eleget kell tennie. *A fiatal harcos portréja* című filmet a filmfesztivál Fórum-szekciójában vetítik.

Constantin Popescu alkotása a *Majdnem csend van* című trilogia első része. A mikrosorozat azt szeretné bemutatni, hogy miképpen küzdöttek a kommunizmus ellen a hegyekbe menekült parasztok, értelmiségiek.

...és a kicsik

Adrian Sitaru rövidfilm-kategóriában versenyző *A kalitka* című filmje egy kisgyerekről szól, aki egy beteg verebet talál az utcán és szüleit arról próbálja meggyőzni, hogy engedjék meg neki, hogy megtarthassa a madarat.

„Ez egy általam megélt történet. A film tulajdonképpen az emberek hanyagágáról és figyelmetlenségéről szól. Arról, hogy a legjobb szándékú cselekedeteink is visszajukra fordulhatnak néha” – nyilatkozta a szimbolikus töltetű történetről a rendező.

A „berlináléveterán” Paul Negoescu, idén a *Derby* nevű rövidfilmmel lép a zsűri elé. „Nem lepett meg a jelölés, főleg azért, mert már kétszer szerepeltem a fesztivál mezőnyében. A *Derby* több, általam hallott, ismert igaz történet összeolvasztásából keletkezett, és reméltem, hogy ügyesen kidolgozva a cselekményt, kedves, kellemes filmet lehet mutatni a közönségnek, és természetesen, a zsűrinek” – fogalmazott a nemzetközi sajtónak a rendező. ◀

DiCaprio csak egyike az idei Berlinálé „élő attrakcióinak”

Fotó: Agerpres

Száz szó

A szokásoktól eltérően nem búcsúztatták szüzek az első külföldi útjára induló Rám Baran Jadav nepáli köztársasági elnököt. Az államfő azért szakított az ősi hagyománnyal, mert sajnálta a fiatal lányokat, akik gyakran órákon át ácsorogtak a tűző napon. A külföldi látogatásra induló államfőt, korábban a királyt hagyományosan öt serdületlen lány búcsúztatta, akik Durgá, Szaraszvati, Laksmi, Rádha és Annapurna istennőket személyesítették meg. A szüzek jelenléte azt a célt szolgálta, hogy az út szerencsésen alakuljon. Rám Baran Jadav 2008-ban lett köztársasági elnök, azután, hogy eltörölték a monarchiát a világ egyetlen hindu királyságában. Mi már régebben tudjuk, a parlamentarizmus amúgy sem a szüzesség szinonimája.

(szücs el)

Röviden

Repülőgépen vezet a nyomtatott sajtó

Nem az iPod, a laptop vagy a hordozható DVD-lejátszó, hanem a nyomtatott sajtó és a könyvek vezetnek a legnépszerűbb repülő utitársak listáját egy közvélemény-kutatás szerint. A Kindle elektronikuskönyv-olvasó és az iPad táblapécé megjelenése és növekvő népszerűsége ellenére az emberek 73 százaléka nem ezeket, hanem a nyomtatott termékeket viszi magával feltétlenül repülőútjaira, derül ki a GO Group reptéri és földi szolgáltatásokat nyújtó vállalat által végzett felmérés szerint. Az újságok és könyvek mögött jócskán lemaradva került a második helyre a laptop – mindössze a megkérdezettek 10 százaléka ragaszkodik hozzá –, a sort pedig a hordozható lejátszók (mp3-as és DVD-) zárják 7-7 százalékkal.

Szavazógép

Döntetlen rakétopajzs-ügy

Az Új Magyar Szó internetes olvasóit megosztja a Romániában épülő rakétopajzs ötlete. A maszol.ro szavazógépen feltett legutóbbi kérdésünkre (Ön szerint szükséges népszavazást tartani a Romániában épülő amerikai rakétopajzs ügyében?) válaszoló olvasóink egyértelműen két táborra szakadtak, ugyanis pontosan annyian szeretnének népszavazást az ügyben, mint ahányan szükségtelennek ítélik ennek megtartását.

E heti kérdésünk:

Ön szerint jó döntés volt bezárni az etnobotanikus készítményeket forgalmazó üzletet?

1. Igen
2. Nem
3. Nem tudom

Médiagnózis

Hullaszagú

Mióta a legfrissebb információkhoz a világhálón bárki ingyen hozzáférhet, kétségbeesett harc folyik az írott sajtó fennmaradásáért. Az eszközökben az úgynevezett profitorientált lapok válogatnak a legkevésbé. Náluk a polgári demokráciára épült sajtószabadság sok esetben szabadságot jelent. Szerkesztőik úgy vélik, hogy rájuk nem vonatkozik a sajtóetika, olvasóik megtartásáért bármit leköszölhetnek. Miként az egyik szatmári lap tette a minap. A Friss Újságnak ma már nincs kulturális rovata sem, de globalizált laphoz méltóan közöl olvasóvéleményként. Mint aláírása szerint bizonyos „Szabó Csaba, Szatmári származású történészhallgató” levél egykori városáról. „Hiányzik az élet, a motor a városból, a kultúra, a

szabadság, a lehetőségek (...) A városban csend honol. De nem a nyugalom, a mindent megvettem csend kiérdemelt nyugalma és pátosza. A lustaság, a közöny és a patópáli minden mindegy hullaszaga.” Vagyis a mai Szatmárnémetit senkihez, lusta, tehetetlen emberek, hullák lakják! Emlékezet óta nem nullázták le és sértegették emnyire a város lakóit. Éppen most, amikor a várost már több éve magyar polgármester vezeti, s amikor egyre nyilvánvalóbbak a fejlődés, az európaizálódás jelei. Lehet, hogy Csaba a Yale Egyetemen vagy Pekingben tanul, és nem olvasta, hogy Szatmárnémeti nemrég a tíz legélhetőbb romániai város díját is megkapta. Lehet, egy koszos kocsmában dokumentálódott, s alig látott valamit a

mai városból. Nem ment végig a régi és az új főteret összekötő Sétáló utcán, nem látta a felújított püspöki palotát, az Astoria Szállót, a Deák tér virágözönét, nem nézelődött a Vécsey-ház vagy a Városháza előcsarnokának képzőművészeti kiállításain, nem hallott a kulturális ünnepeinkről, vetélkedőinkről, a Sorompók nélküli elnevezésű színházi fesztiválról, a Partiumi Magyar Napokról, arról, hogy nálunk van az ország egyik legnagyobb ipari parkja, itt az egyik legalacsonyabb a munkanélküliség. Mármint ebben a hullaszagú városban. Az ember már olyan, hogy nem szereti, ha kioktatják és mások mondják meg mi a jó neki. Még kevésbé, ha hülyére veszik. Különösen olyanok, akik hátat fordítanak szülő-

földjüknek, ahol talán egy mozdulatot nem tettek közösségükért, de Magyarországra vagy Svédországra költözve hirtelen megvilágosodnak és rájönnek, hogy a hazai nyomorért azok a felelősek, akik itthon maradtak. Ha Szabó Csaba jobban tudja, miként lehet Szatmárnémetit felemelni, legyen benne tartás, s az egyetlen után költözzön vissza és mutassa meg nekünk. Persze, sok még nálunk a gond, ezért a történész-inas néhány észrevételével egyetértünk. Nagyjából azzal is, hogy a Duna TV sokkal inkább Székelyföldre jár, mint Szatmárra. Pedig, ha tudnák, hogy a szatmári szilvapálinka hamarabb látszik az emberen, mint a székely köménymagos, talán meggondolnák!

Sike Lajos

Újratöltött SRR-kérdés

ÚMSZ

► A képviselőház és a szenátus kulturális szakbizottságai holnap vitatják meg a Román Televízió Társaság, a Román Rádió Társaság (SRR), az Agerpres hírügynökség, és az Országos Audiovizuális Tanács 2008-as évre vonatkozó jelentéseit. Amennyiben a szakbizottság elutasítja valamelyik intézmény jelentését, előrevetíti, hogy a plénum is el fogja, és így az adott intézmény vezetője kénytelen lesz lemondani. Amint arról már beszámoltunk, megvan a lehetősége annak, hogy a SRR élére RMDSZ által kinevezett szakember kerül-

jön. Emil Boc kormányfő a Mediafaxnak adott tegnapi interjúban, a kérdés kapcsán kijelentette: „Egyelőre a rádió élén érvényes mandátummal rendelkező személy áll. Én a magam részéről a folytonos menedzsment híve vagyok, mely nem vesz részt politikai játékokban” – nyilatkozta Boc, utalva a köztvé helyzetére. „Nem voltak ilyen irányú tárgyalásaink a PD-L-vel, a jelenlegi elnök amúgy is meghosszabbíthatja mandátumát, és mivel nem tárgyalunk ebben a témában, ezért nincs erre a funkcióra előkészített emberünk” – fogalmazott Markó Béla a szövetségi képviselő hétfői tanácskozásán. ◀

Apróhirdetés

Német magánórákat vállalkozó kezdő és haladó szinten. Vállalkozó felkészítést német érettségire Csíkszeredában. Tel: 0743-657 945 (Györgylórinca Emília)

HÍREK.ro
Erdély hírportálja

Sláger Rádió
fm 105.9
A tegnapi legnagyobb slágerei,
a ma legfrissebb hírei

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.

Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr.1,

O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

SZERDA

2010. február 17.

A nap filmjei

PRO TV, 20.30

Ölve vagy halva

Mason Storm túl sokat tudott. A Los Angeles-i rendőrség büszkesége ezúttal messzire ment: aki ugyanis beleavatkozott a magas szintű politikai korrupció kétes üzemibe, az könnyen megégetheti magát. Stormot több sebből vérezve, tekintélyes mennyiségű ólommal a testében szállítják kórházba. Mindenki úgy tudja, meghalt. Szinte a halálból - hét évig tartó kómából - tér vissza, hogy bosszút álljon.

RTL Klub, 22.20

Húgom, nem húgom

Mit tehet egy szépreményű kisvárosi sintér, nevezetesen Gilbert Noble, ha úgy érzi, megtalálta élete szerelmét? Beleszeret. Jo, a bombázó fodrászlány hamarosan szüleinek is bemutatja Gillyt. Igaz, cserébe levágott fülével kellett fizetnie. Jo ugyanis veszélyes, ha olli kerül a kezébe. A fiatalok szerelmének semmi sem áll útjába. Sem Jo hibbant szülei, sem Gilly különös kollégái. Csak a sors.

m2, 23.55

Egy kamaszlány

Lili, a kamaszlány szülei kempingezik Biarritzban. Még csak tizenéves, testileg már fejlett, de sok szempontból még kislány. Utálja, hogy szűz, amikor mégis alkalma nyílna lefeküdni egy idősebb férfival, megijed. Különös kapcsolat bontakozik ki közöttük. Viszonyuk Lili felnőtté válásának első állomása lesz. A film az érzelmek test-lelki kitörésének ábrázolásában a végsőig elmegy.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bíztunk 15.05 Arcvonások 16.05 Közelről 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 19.30 Határok nélkül 20.05 Sportvilág 20.25 Tetten ért szavak 20.50 Jó éjszakát 21.00 Rádiószínház 21.30 A nap történései 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd - közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenei üzenetek 14.00 Délutáni váltás, Kertészrovat 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangoló, Meditáció: református egyházi műsor 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek, rendezvényajánló, műsorism. 16.15 Interaktív szolgáltató műsor meghívottal. 17.00 Nap-óra 17.30 Jazzmagazin

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Térkép - Reggel
9.40 Penge
10.25 Szülészoba
11.30 Család-barát - Szolgáltató magazin
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.10 Kikötő - Kulturális hírek
15.20 Város a vár alatt (magyar ism. sor.)
15.40 Kisenciklopédia
15.50 3 esküvő (magyar dok. sor.)
16.20 Anna Netrebko
17.15 Csodafa (magyar ism. sor.)
18.00 Zorro (amerikai kalandfilmsor.)
18.30 Térkép - Integrációs magazin
19.00 Híradó, Sport
19.35 Mese
20.00 Újrakezdés (olasz tévéfilm sor.)
21.00 Az aranyember (magyar kalandf.)
22.50 Híradó, Sport
23.05 Közbeszéd - Aktuális háttérkép
23.40 Váltó - Gazdasági Híradó
0.10 Kíé ez a dal?
1.25 Európa-koncert 2006. - Prága
3.15 Vers
3.20 Himnusz
3.25 Híradó (ism.)

TVR 1

7.00 Téli Olimpiai Játékok - Vancouver 2010
9.40 Hírek, sport, időjárásjelentés
10.10 Szerelmes Don Juan (sor.)
11.15 Labdarúgás: UEFA Champions League
12.05 Sziluet-recept
12.45 Titkok a palotában (sor.)
14.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
14.45 Eurovision 2010
14.50 Olimpiai info
15.00 Teleshopping
15.30 Ők is embertársaink
16.00 Együttélések
16.55 Téli Olimpiai Játékok - Vancouver 2010
17.30 Vizsga nevelésből
18.25 Titkok a palotában (koreai sor.)
19.40 Olimpiai info
19.50 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 UEFA Champions League - stúdióbeszélgetés
21.40 Labdarúgás: Bayern Munchen - Fiorentina
23.50 UEFA Champions League - stúdió
0.15 Hírek, sport, időjárásjelentés

VIASAT 3

11.35 Smallville 12.25 A férfi fán terem 13.15 A nagy házalakítás 14.05 Mutasd a ruhádat! 15.10 Nyomtalanul 16.00 Nyomtalanul 16.50 CSI: Miami helyszínelők 17.40 A férfi fán terem (am. vígjáték sor.) 18.25 Mutasd a ruhádat! 19.30 A nagy házalakítás 20.15 Két pasi - meg egy kicsi 21.35 CSI: Miami helyszínelők 22.20 Nyomtalanul (amerikai krimisorozat)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.50 Ma Reggel
10.00 Téli Olimpia 2010 - Vancouver
13.01 Híradó délben
13.15 Időjárás-jelentés, Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar filmsor.)
14.35 Hrvatska kronika - Horvát nyelvű nemzetiségi magazin
15.05 Ecranul nostru
15.35 Kormányváró
16.05 Téli Olimpia 2010 - Vancouver (ism.)
18.15 Körzeti híradó
18.25 Híradó
18.35 McLeod lányai (auszt. kalandfilmsor.)
19.25 A palota ékköve (dél-koreai filmsorozat)
20.30 Híradó este
20.50 Sporthírek
20.55 Időjárás-jelentés
21.00 Yorkshire-i szívügyek (angol drámasorozat)

22.00 Az Este - Szerda
22.30 Téli Olimpia 2010 - Vancouver

TVR 2

7.00 ABC miért? (ism.)
8.10 Amerikai nagybácsi 2 (olasz vígjátéksorozat)
10.00 A gitárok ideje (ism.)
11.30 Hírek, sport, időjárásjelentés
12.00 Berlin, Berlin (filmsor.)
12.30 Hírek, sport, időjárásjelentés
12.45 Divathírek
13.45 Győztesek
14.00 Téli Olimpiai Játékok - Biatlon
14.35 Téli Olimpiai Játékok - Jégkorong: Kanada - Norvégia
16.00 Labdarúgás: AC Milan - Manchester United (ism.)
17.55 UEFA Champions League (ism.)
18.45 Csodák (filmsorozat)
19.20 Divathírek
20.15 Téli Olimpiai Játékok - Sífutás
21.00 Téli Olimpiai Játékok - Alpesi sí
22.30 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Téli Olimpiai Játékok - Sífutás
0.35 Téli Olimpiai Játékok - Jégkorong: Finnország - Belarus

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
12.05 UEFA Europa League: Everton - Sporting
13.05 Fogadás a félelemmel 14.05 Külön kiadás 15.00 Hírek 16.00 BoxBuster: Edwin Valero - Antonio Pitalua
17.00 Sport.ro Hírek 19.05 Információ Europa League
20.05 Fogadás a félelemmel 21.00 Hírek 22.00 Wrestling WWE Superstars 23.00 BoxBuster: Oscar De La Hoya vs Ricardo Mayorga

m2

6.45 Téli Olimpia 2010 - Vancouver
10.00 Roma Magazin
10.30 Domovina
10.55 Sorstársak
11.40 Századfordító magyarok
12.30 Átjáró
13.01 Híróra
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 "Nézd a táncnemeit..."
15.00 Másfélmillió lépés Magyarországon
15.35 Ösvény a Viharsarokban
17.20 Budapest
18.10 Benyovszky Móric és a malgasok földje
18.45 Balett ABC Henriettel
18.55 Kormányváró
19.20 Ez történt Ma Reggel
20.35 Marci (rajzfilm sor.)
20.50 Caillou (rajzfilm sor.)
21.00 Híradó este
21.20 Sporthírek
21.23 Időjárás-jelentés
21.25 A Fagyos folyó lovasa (ausztrál filmsor.)
22.15 Tűzvonalban (magyar tévéfilm sor.)
23.55 Magyar válogatott
23.05 Záróra
23.55 Egy kamaszlány (francia rom. dráma)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Sport, Mi történik doktor úr?
9.55 Könyvbemutató
10.00 Valóságos zseni (amerikai vígjáték, 1985, ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai filmsorozat, 1973, ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
14.00 La Bamba (amerikai zenés dráma, 1987)

16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai filmsor.)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, Sport
20.30 Ölve vagy halva (amerikai akciófilm, 1990)
22.15 State és Románia (filmsorozat)
23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
0.00 Chuck (amerikai filmsor.)
1.00 Ölve vagy halva (amerikai akciófilm, 1990, ism.)
3.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés

ACASĂ

9.15 Kaméleonok (sorozat) 10.30 Szerelmek (sorozat) 11.30 Teleshopping 11.45 Életképek (sorozat) 14.30 Aniela (sorozat) 15.30 Elrabolt sorsok (filmsorozat) 16.30 Szegény Mária (filmsorozat) 17.30 Igaz történetek 18.30 A szerelem nevében (filmsor.) 19.30 Kaméleonok (filmsor.) 20.30 Aniela (filmsor.) 21.30 India 22.30 Éjszakai történetek 23.30 Terra Nostra (filmsor.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Reggeli Ébresztőshow
11.05 Top Shop
13.00 RTL-hírek - Déli kiadás
13.10 06-91-33-55-33 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.25 Tenger, lányok, szerelem (amerikai vígjáték)
17.20 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói tévéfilm sorozat, 14.rész, 2004)
18.20 Mónika - A kibeszélőshow (talk show)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.05 Vacsoracsata - Gasztrorealitá
21.05 Fókusz - Közszolgálati magazin
21.40 Barátok közt (magyar tévéfilm sorozat, 1998)
Közben: RTL-hírek
22.20 Húgom, nem húgom (amerikai rom. vígjáték)
Utána: RTL-hírek
0.20 Kegyetlen és szokatlan (kan. thriller)
2.20 Reflektor - Sztármagazin
2.40 Műsorszünet

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt Razvanal és Danival
10.00 Sajtószemle Mircea Badeavval
11.00 Lessie (amerikai-kanadai filmsor.)
12.00 Sheena (amerikai filmsorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés - Simona Gherge
14.00 Kegyvesztettek (francia-amerikai-angol-olasz filmdráma, 1994, első rész)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés Madalin Ionescuval
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.30 A sárkány csókja (francia-amerikai akciófilm, 2001)

22.30 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.30 Dan Capatos szórakoztató műsora
0.45 A sárkány csókja (francia-amerikai akciófilm, 2001, ism.)

FILM+

8.25 Felvilág (amerikai kalandf.) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Éjfélj járat (német-belga akcióf.) 15.05 Lovagias balek (auszt. vígjáték) 18.20 A szövetség (amerikai-német-cseh kalandf.) 20.15 A fáraó sírja (amerikai kalandf.) 22.10 Ki a faszagyerek? (német-am. akció-vígj.) 23.35 Edison (thriller) 1.30 Visszakézből (akcióf.) 3.25 A törvény nevében (akcióf.)

TV2

7.00 Két Testőr (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Televíz
11.30 Teleshop
12.35 Az ördög lelkén szárad (kan.-amerikai vígj.)
14.20 Kvízió - Telefonos játék
15.50 Dokik (amerikai filmsor.)
16.20 Charly, majom a családban (német filmsor.)
17.20 Bűbájós boszorkák (am. filmsor.)
18.20 Joshi Bharat (talk show)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 Hal a tortán - Vendégváró valóság-show Utána: Skandinávlottó sorsolás
21.10 Jóban Rosszban (magyar filmsor.)
22.20 Doktor House (am. filmsor.)
23.20 Született feleségek (amerikai vígjáték sor.)
0.20 Szellemekkel szuttogó (amerikai filmsor.)
1.25 Tények Este
1.55 EZO.TV
3.15 Az elveszett eltélt (kan. filmdráma)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Viharsólyom (amerikai filmsorozat, ism.)
8.20 Sport Florentinával - sportműsor
8.30 Teleshopping
9.00 Haláli hullák (kanadai-amerikai vígjátéksorozat)
10.30 Gyermekműsor
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Médium (amerikai sor.)

15.00 Hipnózis - az ész játéka
16.00 Ebadta delfin (amerikai családi vígjáték, 1997, ism.)
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
20.30 Az elnök zsoldosa (amerikai akciófilm, 2000)
22.30 Lököttek
23.15 Médium (amerikai filmsorozat)
0.15 Gyilkos számok (amerikai krimisorozat)
1.00 Haláli hullák (kanadai-amerikai vígjátéksorozat)

KANAL D

7.00 A szív dala (sorozat)
8.00 Anyaszereget (sorozat) 10.00 Menyet anyának 12.30 Hírek 13.00 Egy új sors (filmsorozat) 15.00 Mondd mennyibe kerül 16.00 Tereferre Bahmuval (talk show) 18.30 Hírek 19.30 Menyet anyának (reality show) 20.30 Ég veled, de szeretlek! (reality show) 22.00 A falka (koprod. horror, 2006) 0.00 Terrorista tervek (kanadai film, 2008)

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.)
7.30 Lapzártá (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluett (ism.)
11.05 Panaszkönyv (ism.)
11.30 Riasztás (ism.)
12.05 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 Lapzártá (ism.)
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Különkiadás (ism.)
17.05 Ősök tere (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Iskolapélda
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.05 Negyedik (ism.)
23.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
0.05 BBC World Híradó
0.30 Iskolapélda (ism.)

DISCOVERY

7.00 Amcsi motorok
8.00 Végzetes másodpercek
9.00 Hogyan készült?
10.00 Piszkos munkák

11.00 Miami Ink - Tetoválók
12.00 Tönkre vágva - Fagyponat alatt
13.00 Hogyan csinálják? - Mentőszolgálatok/ forgószilip
14.00 Túlélés törvényei - Yukon-folyó
15.00 Ötödik sebesség
16.00 Hogyan készült? - Futballsisak
17.00 Állítólag... - Hordóban halat lőni
18.00 Újjáépítők
19.00 X-Machines - Szupergépek
20.00 A túlélés törvényei - Románia
21.00 Hogyan készült?
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 A túlélés törvényei - Déli mocsarak
23.30 Viharvadászok - Veszélyek
0.30 Rács mögött külföldön

HALLMARK

9.00 Kisvárosi gyilkosságok (sorozat) 11.00 A fénykép (amerikai krimi) 13.00 McLeod lányai (auszt. sorozat) 14.00 Amy-nek itélve (filmsorozat) 15.00 Kisvárosi gyilkosságok (filmsorozat) 17.00 Befejezettlen kézirat (am. vígj.) 19.00 Amy-nek itélve (amerikai filmsor.) 20.00 Nyughatatlan Jordan 21.00 A médium (amerikai krimisor.) 22.00 A férjem védelmében (am. tévéfilm sor.)

Február 16., kedd

Az év 8. hete, eltelt 47 nap, hátravan 318 nap

Ma nevű **Julianna** és **Lilla** olvasóinkat köszöntjük.

A Julianna a Juliánusz férfinév női párja.

A Lilla a Lívia és a Lídia régi magyar becézéséből alakult önálló névvé. A név Csokonai Vitéz Mihály Lilla-dalai hatására terjedt el és vált népszerűvé.

Holnap Donát napja van.

Évforduló

• 1141-ben 11 éves korában megkoronázták II. Géza Árpád-házi uralkodót.

• 1959-ben Batista diktátor elűzése után Fidel Castro lett Kuba vezetője.

Vicc

Haldoklik az öreg multimilliárdos. A családja körbeállja a kórházi ágyat, amelyen fekszik, és az egyik unoka, nagy örökség reményében ott sertepertél az öreg körül: – Papa, nincs valami kívánsága? Tehetnék esetleg valamit önért?

Az öreg halk, elhaló hangon válaszol:

– Igen, tehetsz. Vedd le a lábad az oxigénvezetékéről!

Recept

Bableves gazdagon

Hozzávalók: 50 dkg bab, 2 sárgarépa, 1 fehérrépa, bors, só, 1,5 ek. liszt, fél dl olívaolaj, 1 fej vöröshagyma, 2 gerezd fokhagyma, 1 tk. pirospaprika, 3 szál zeller, 1 zöldpaprika, 1 paradicsom.

Elkészítése: Tegyük fazékba a babot, a kockákra vágott sárga- és fehérrépat, öntsük fel 1,2 liter vízzel, sózzuk, borsozzuk, és tegyük fel főni. Készítsünk világos rántást, majd húzzuk félre a tűzről, és keverjük bele a finomra vágott hagymát, fokhagymát. Szórjuk meg pirospaprikával, és kevés hideg vízzel keverjük simára. Amikor a bab és a zöldségek is megpuhultak, rántsuk be, és szórjuk bele a felaprított zellerlevelet, paprikát meg paradicsomot. Ha felforrt, tegyük takarékra, és pár perc főzés után forrón tállaljuk.

Ma

Készült: **Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál**

Gyakran erősen felhős ég mellett több-kevesebb napsütés valószínű. Északon helyenként hószállingózás kialakulhat. Hajnalban többfelé párássá lesz a levegő, helyenként köd képződik. Mérsékelt lesz a légmozgás.

A következő napok időjárása

Szerda
4°C, 3°C
Túlnyomóan borult lesz az ég. Sokfelé várható eső, záporosó, északon havazás is valószínű.

Csütörtök
7°C, 7°C
Erősen felhős lesz az ég, csak elszórtan szakadozhat fel a felhőzet. Több helyen lehet eső, zápor.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	napsütés időnként felhősödéssel 4°C	-4°C
Brassó	napsütés időnként felhősödéssel 2°C	-6°C
Bukarest	felhős idő várható 1°C	-3°C
Csiksztereda	napsütés időnként felhősödéssel 1°C	-6°C
Kolozsvár	napsütés időnként felhősödéssel 3°C	-4°C
Marosvásárhely	napsütés időnként felhősödéssel 4°C	-3°C
Nagyvárad	napsütés időnként felhősödéssel 4°C	-4°C
Szatmárnémeti	felhős idő várható 2°C	-5°C
Temesvár	napsütés időnként felhősödéssel 4°C	-3°C

Genetika

Horváth István

Gondolatjel

Visky István rovata

Nem érti a törvényt igazán az, aki még soha nem érzett kísértést az áthágására. Az igazság és az egyenesség csak kipróbálva nyeri el igazi és teljes ragyogását. A próba pedig mindig kísértés formájában jelenik meg: rá akar venni, hogy tagadjuk meg a törvényt. A kísértés megmutatja a törvényt minden hiányosságát és hátrányát, hiszen célja az, hogy lebeszéljen a törvény megtartásáról. A kísértés megmutatja a törvény olyan vonatkozásait is, amit addig nem ismertünk vagy elkerült a figyelmünket. Aki áthágja a törvényt, az nem a kísértésnek enged, hanem meggyőzi magát azokkal az érvekkel, amelyeket a kísértés mutat meg. Ezért felelőségünk kikérülhetetlen.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Nyugtalanító híreket hall, ami a pénzügyeit illeti. Vegye fontolóra, ha segítőt tanácsot kap egy jó barátjától.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Szuper befektetést ajánl egyik magas rangú ismerőse, de alaposan gondolja meg lépését, mert mindenki tévedhet.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

A múltó romantikus érzelmeknél előrébb helyezi a nyugalmas jómódot. A tiszteletet mindenképpen élvez.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Ha elégedetlen a külsejével, gondolja végig, mi ennek az oka, utána pedig tegye meg a szükséges lépéseket.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Könnyelmű ígéretet tett valakinek, de a teljesítése már nincs irányba. Emiatt jogos lehet a lelkiismeret-furdalása.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Hajlamos arra, hogy az életét megváltoztassa. Indulatos, haragtartó, de speciális területen jó kutató.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Kicsinyes, csöppet sem látványos tevékenységgel kell töltenie napját. Utálja az ilyen napokat, pedig sajnos ezekből van több.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Nehezen tudja feldolgozni a napokban történeteket, de talán még ennél is bonyolultabb az indítékok megértése.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Beszélgést tervez egy családtagjával, akivel korábban nézeteltérései voltak. Úgy érzi, hogy nem tud jól bánni az emberekkel.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Egy régóta húzódo ügynek tegyen pontot a végére. Ne halogassa mindig tovább, egyszer ügyis meg kell oldania.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

A bolygók gondoskodnak arról, hogy egész nap egy nyugodt perce se legyen. Szerencsére van energiája.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Adjon sokat magára, megjelenésére, mert ez fél siker, és a feszültségeket, amik a magánéletében adódnak, is levezetheti ezzel.

***	UTÁNOZ	KÉRI HOGY MEG NE MENJEN	NŐI NÉV	PÁRBAN SZÍVI!	MARÓ ANYAG	***	FAGYOSKÓDÓ	CÉLZÁST FELFOG	ANGOL FŐPÖL-GÁRMESTER
ARCULAT, JO HÍRNEV						LE IS ÚT, ... IS ÚT			
SZILVA VAN ILYEN						SZIGORLAT			
SZELLEMI ALKOTÓ				KIS CSERMELY ÁBRÁND					
PÁNCÉLOS EMLŐS					RIDEGEN KOMOR HITEGET				
RÉGÉSZETI MUNKA						KATMANDU LAKÓJA!			
A SZÉLEN LEVESZ!			NŐI NÉV			MAGYAR ALICE		NÉVELŐ	
***	A VETŐMAG "ORÓME"		KETTŐN ... A VÁSÁR					ÚDV RÓMAI!	
VITÉZ	OLASZ KÖTŐSZÓ					KOCSMA			
PIPERECIKK						SZEKUNDUM			

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Lokodi Imre, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Hátér), Darvas Beáta (Kultúra), Nagy Vajda Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László, Vásárhelyi-Nyemec Réka (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Szinképi)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Bíró Vitus

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0770-101571 (Nagyvárad), Horváth István – 0788-822442 (Csiksztereda), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Csibi Márta – 0749-462069 (Gyergyószentmiklós), Kánya Gyöngyvér – +36 20 532 8751 (Budapest), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert

Adminisztrációs igazgató:
Szentiványi Márta

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Gyurka Lajos – 0788-488740 (Harghita), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénzügyalánnyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknek. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

MEDIAPARTNEREK

Sláger Rádió
fm 105.9
A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

Kolozsvári rádió
95.6 MHz, 90.9, 159.3 kHz
Prima Rádió
87.9 MHz

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

agnus
RADIO 88.3 fm
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

r.a.d.i.o
88 f M

Kanadai arany, francia meglepetés Vancouverben

Olimpia

Híresszefoglaló

▶ A második versenynap meghozta az első kanadai sikert a vancouveri téli olimpián. A házigazdák a síakrobatika vasárnapi döntője után ünnepelhettek, mert Alexandre Bilodeau aranyérmes lett férfi mogulban. Az északi összetettben a francia Jason Lamy-Chappuis nyerte, míg a nők 3000 méteres gyorskorcsolya versenyét a cseh Martina Sáblíková nyerte meg. A férfi szánkósok egyesében a német Felix Loch győzött, Valentin Crețu a 31. helyen zárt.

Jay sikere biatlonban

A női sílövők 7,5 km-es sprintversenye után a férfiak 10 km-es sprintversenye is meglepetéssel zárult. Az időeltolódás miatt nálunk vasárnap késő este kezdődött viadalon az ötszörös olimpiai bajnok norvég Ole Einar Bjørndalen volt a favorit, ám a klasszis az első lövészetben háromszor is rontott, és így végül csak a tizenhetedik lett. A rendkívül rossz időjárás alaposan megnehezítette a sportolók feladatát, de nem a francia Vincent Jaynek, aki hibátlanul lőtt és végül meglepetésre megnyerte a tornát a norvég Emil Hegle Svendsen és a horvát Jakov Fak előtt. Érdekeség, hogy a mindössze 24 éves gall biatlonista eddig egyetlen világversenyen sem tudott dobogós helyet szerezni, viszont egyedüli Világkupa-futamon jegyzett sikerét épp Vancouverben érte el

A vancouveri biatlonpálya a meglepetések helyszíne. A 10 km-es sprintversenyben Vincent Jay győzött. Fotó: Agerpres

egy évvel ezelőtt. A mezőnyben magyarországi sportoló is rajt-hoz állt, Tagscherer Imre a 80. helyen zárt.

Tegnap lapzártánk után szabadstílusban versenyeztek a sílövők, míg ma a női 10 km-es üldözőverseny szerepel a programban, Tófalvi Évával, Mihaela Purdeával és Dana Plotogeaival a mezőnyben. A viadalt az RTV2 20.30 órától élőben közvetíti.

Hoki és curling a programon

A nők után immár a férfi jégkorongozók is pályára lépnek Vancouverben. Ma két mérkőzéssel, az Egyesült Államok

–Svájc (22 óra, RTV 2) és az Oroszország–Lettország (szerda reggel 7 óra, RTV 1) kezdődik a csoportkör. A férfi jégkorongtornát amúgy a korábbiakhoz képest szokatlan módon rendezik meg. A tizenkét csapatot három csoportra osztották, a kvartettek belül mindenki játszik mindenkivel. A csoporteredményeket összesítik, és készítenek egy összesített táblázatot (ez lesz a D csoport), amelyben értelemszerűen csak a csoportbeli riválisok elleni meccsek szerepelnek. Az összesítés alapján a négy legjobb válogatott (D1, D2, D3 és D4) egyből a negyeddöntőbe kerül. Külön találkozókat rendeznek a negyeddöntőbe jutásért az 5-12. helyezettek között. A veszteseket

a korábbi összesített táblázat alapján rangsorolják a 9., 10., 11. és 12. helyre. Az alapszempontok beosztása: **A-csoport:** Kanada, Egyesült Államok, Svájc, Norvégia; **B-csoport:** Oroszország, Csehország, Szlovákia, Lettország; **C-csoport:** Svédország, Finnország, Fehéroroszország, Németország.

A curlingtorna is megkezdődik ma az olimpián, a nők és a férfiak egyaránt szerepelni fognak. Érmes oszlanak a hódesszka-soknál, női krosszban, a férfi biatlonisták 12,5 km-es üldözőversenyében, műlesiklásban, a női szánkósoknál és a női gyorskorcsolyázóknál, 500 méteren. Ma a műkorcsolyázó Kelemen Zoltán is pályára lép. ◀

Már nem veretlen a Barcelona

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A spanyol labdarúgó **Primera División** 22. fordulójában szenvedte el első vereségét az FC Barcelona csapata, a tartalékos élvonalast az Atlético Madrid lepte meg, és győzte le 2-1-re. Forlán és Simao góljaival a fővárosiak 2-0-ra vezettek a 23. percben, és Ibrahimovic találatával (27. perc) után már nem változott az eredmény. Szintén vasárnap: Espanyol–Deportivo La Coruna 2-0, Getafe–Almería 2-2, Racing Santander–Málaga 0-3, Valladolid–Real Zaragoza 1-1, Sevilla–Osasuna 1-0. A Tenerife tegnapi lapzártánk után játszott a Mallorcával. Az összetettben továbbra is az FC Barcelona (55 pont) vezet a Real Madrid (53), a Valencia (43), az FC Sevilla (39) és a Mallorca (37) előtt.

Az olasz **Serie A** 24. fordulójának vasárnap esti zárómérkőzésén az élvonalas Internazionale csak gól nélküli döntetlent ért el Nápolyban, de így is főlényesen vezet a tabellát. **Az élmezőny:** 1. Internazionale (54 pont), 2. AS Roma (47), 3. AC Milan (45), 4. Nápoly (39), 5.

Sampdoria (39), 6. Juventus (38).

Angliában vasárnap is FA-kupa nyolcaddöntőket rendeztek. A Fulham 4-0-ra nyert a negyedosztályú Notts County ellen, míg a második ligás Crystal Palace az Aston Villával, a Bolton Wanderers pedig a Tottenhammel remizett. Utóbbi két párharcban, felcserélt pályaválasztói joggal, újrajátszás dönt. Már a legjobb nyolc között van a Birmingham City, a Chelsea és a Portsmouth.

A Frankfurt a 91. percben szerzett góllal nyert 2-1-re a Freiburg ellen, míg a Schalke 2-0-ra verte a Kölnnt a német **Bundesliga** 22. fordulójának vasárnapi játéknapján. Az egyformán 48 pontot gyűjtött Bayer Leverkusent és Bayern Műnchent egyetlen kapott gól választja el egymástól, a Schalke 45, a Hamburg 39, a Borussia Dortmund pedig 36 pontnál tart.

A meglepetések elkerülték a francia **Ligue 1** 24. fordulójának vasárnapi mérkőzéseit. Eredmények: Girondins Bordeaux–Saint-Etienne 3-1, Auxerre–Rennes 1-0, Lorient–Toulouse 1-1. A képzeletbeli dobogón Bordeaux (51 pont), Montpellier (48), Lille (44) a sorrend. ◀

Folytatódik a BL-parádé

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ Véget ért a téli szünet, mártól ismét rendeznek mérkőzéseket a labdarúgó Bajnokok Ligájában. Rádásul immár oda-visszavágó alapon, kieséses rendszerben zajlik a küzdelem, és parádés rangadók szerepelnek a programban. Ma például az AC Milan és a Manchester United közötti összecsapás lesz a slágermeccs, ám az olaszországi viadal mellett a Real Madrid Lyoni vendégszereplése is izgalmasnak ígérkezik. A viadalok szokás szerint 21.45 órakor kezdődnek, az RTV 1 a Vörös Ördögök milánói vendégszereplését közvetíti élőben. Holnap a Bayern München–Fiorentina és a Porto–Arsenal összecsapásokat rendezik, ám sem a firenzeiek román játékos, Adrian Mutu, sem pedig a portugál csapattal szerződésben álló Cristian Săpunaru nem fog pályára lépni. Előbbi, mint ismert, eltiltás alatt áll, mert a doppingtesztet szibutramint mutattak ki a szervezeteiben, míg utóbbit viselkedése miatt függesztette fel együttese, és a szezon végéig hazakölsönözte a Rapidnak. ◀

Az AC Milan a Manchester Unitedot fogadja ma a Bajnokok Ligájában

Röviden

Újabb Oltchim siker Európában

A Râmnicu Vâlcea-i Oltchim női kézilabdacsapata 30-24-re legyőzte a vendég Volgográdi Dinamo együttesét a Bajnokok Ligájában, a második fősoport második forduló-jában. A kvartett másik összecsapásán a Viborg 35-26-ra felülmúlta az osztrák Hypót, így az állás: Oltchim (4 pont), Viborg (4), Volgográd (0), Hypo (0).

Nem hibázott a címvédő

Nem hibázott a címvédő Nagyvárad VSK férfi vízilabdacsapata a bajnokság alapszakaszának záróforduló-jában: előbb 10-8-ra, majd 13-7-re győzte le a Steauát Bukarestben. A többi eredmény: Nagyvárad Crișul–Kolozsvár 5-11 és 11-10, Sportul Studentesc–Arad 10-9 és 9-9, Rapid–Dinamo 6-12, 6-16. A rájátszás előtt ugyan még bepótolnak néhány korábban elmaradt találkozót, ám azok eredménye már nem változtat az élmezőny sorrendjén, szokás szerint a Nagyvárad VSK, a Dinamo, a Steaua és a Rapid folytatja a harcot a bajnoki címért.

Halasztanak az nb1-ben

A Magyar Labdarúgó-szövetség döntése értelmében egy héttel csúszik az élvonalbeli bajnokság tavaszi idényének kezdete, így a 16. fordulót nem most hétfőn, hanem egy héttel később rendezik. A szövetség honlapja szerint a határozatot a tulajdonosi bizottság kérésére hozták meg a vezetők.

Kelet legyőzte Nyugatot

A Keleti-fősoport csapata 141-139-re legyőzte a Nyugat együttesét az észak-amerikai profi kosárlabda-bajnokság (NBA) hétfői hajnalban rendezett All Star-gáláján. A Dallas Cowboys stadionjában sportágtörténelmi csúcst jelentő 108.713 néző volt jelen az összecsapáson, melynek legértékesebb játékosa (MVP) a keleti csapatban játszó Dwyane Wade lett. A Miami Heat kosarasa 28 pontot dobott.

Törökországba megy Hiddink?

Miután hétfőn hivatalosan is megerősítették, hogy Guus Hiddink nem hosszabbítja meg júliusban lejáró szerződését az Orosz Labdarúgó-szövetséggel, tegnap már arról írt a sajtó, hogy az oroszok holland szövetségi kapitánya Törökország legjobbjait fogja irányítani. A 63 éves szakember a hírek szerint évi 3,75 millió euróért vállalja el a tisztséget.

Pénzről vitáznak Valujevék

A Sauerland szerint nevésségesen kevés a Nyikolaj Valujevnek felajánlott 2 millió dollár a Vitalij Klicsko elleni WBC világ-bajnoki meccsért – adja hírül a *profilbox.hu*. Chris Meyer, a német bokszvállalkozás egyik vezetője szerint ugyanis a Klicskocsoport nem veszi figyelembe a televíziós jogdíjak helyzetét. Mivel a meccset az RTL sugározná Németországban, ezért a Valujev meccseit közvetítő ARD hoppon maradna, így az orosz bunyós és a Sauerland igen komoly summától esne el. Meyer azt szeretné, hogy a két televízió licitáljon a közvetítési jogokra, és a profitot igazságosan osszák el. Ennek azonban semmi esélye sincs jelenleg, mivel Klicsko ragaszkodik az RTL-es közvetítéshez és a kétfélmillió dolláros fellépti díjhoz.

Svéd sikerrel zárult a Sítájfutó Világhét

A nők és a férfiak váltóversenyét is a svédek nyerték meg a Hargitán rendezett Sítájfutó Világhét Európa-bajnokságán. A férfiak mezőnyében a norvégok és a finnek állhattak még fel a dobogóra, míg a nőknél az oroszok lettek a másodikok a finnek előtt. A sprintverseny Világkupa-futamát az orosz Tatjana Vlasova, illetve honfitársa, Eduard Krenyikov nyerte meg.

Újmsz *kisebbségben*

Havi melléklet

Szerkeszti: Zsehránszky István
2010. február 16., kedd

Auschwitz-Birkenau – egy túlélő szemével

A hírneves „Arbeit macht frei” („A munka szabaddá tesz”) feliratot nemrégiben lopták le, majd helyezték vissza a haláltábor kapujára

Fotó: Fleischer Hilda

„Egyetlen film vagy könyv sem érzékeltetheti, milyen volt egy birkenauai éjszaka: egy szelekciós éjszaka. Azok az ordítások, a krematórium, amelyben éjjel-nappal égett a tűz... A lágerben meg játszott a katonazenekar! Egyszerűen valami elképzelhetetlen, valami elképzelhetetlen...” Az auschwitz-birkenauai haláltábor felszabadulásának 65. évfordulóját nemrégiben ünnepelték. Ebből az alkalomból beszélgettünk egy jelenleg Brassóban élő túlélővel, Rachel Năstase Pasternakkal 1945. január 27-ről, a haláltáborban átélt borzalmakról. **8. oldal**

Nyelvhasználat és politikai kommunikáció

„Az európai parlamenti választásokat minden uniós országban egyszerre tartották meg, egységes választási módszerek szerint. Néhány héttel a hivatalos jelöltlisták letétele előtt az erdélyi magyar összefogás szükségességére hivatkozva közös lista állításában egyezett meg az RMDSZ és az EMNT elnöke, Tőkés László. A közel öt éve tartó magyar-magyar hatalmi diskurzus után ennek a politikai döntésnek az eredményeképpen a két fél úgy kezdte meg a kampányt, hogy igyekezett hasonló retorikát kialakítani. (...) Milyen pragmatikai eszközökkel és retorikai fogásokkal igyekeztek a felek meggyőzni a választóikat, hogy elérkezett a magyar összefogás ideje?” Részlet Kós Annának a Didaktikai és Pedagógiai Könyvkiadónál megjelenő könyvéből. **4.-5. oldal**

Thaiföldre osont az Osonó

Jelenet az Osonó Színház műhelyi thaiföldi előadásorozatából

Fotó: indafoto.hu

A Régió Rádió tudósításaiból

2010. január 24. Aki nem tudná, milyen egy hamisítatlan székely kanyar, tanulmányozza az Osonó Színház műhelyi thaiföldi készülődését. A múlt héten bemelegítőnek elosontak Budapestre, hogy 254. alkalommal bemutassák a *Részletek a Bolyongás meséiből* című produkciót. Péntekre hazajöttek, hogy szombaton továbbinduljanak Thaiföldre, Athén érintésével. Szombaton reggel örömmel újságolták a társulat viszonosságait filmre vevő Erdély Andrásnak, hogy látszólag minden akadály elhárult, hiszen péntek este óta a görög parasztok már nem torlaszolják el a bolgár-görög határátkelőt, tehát nyugodtan pakolhatják a két buszra a figyelemre méltó angyalszárnyat, az óceánjáróba illő ládát, és a reptéri biztonságiak jövődjét, a hatalmas orosz stukkert.

Folytatása a 6.-7.-8. oldalon

Kiharcolni, kiépíteni és megőrizni

Markó Attila

Hatvanöt évvel ezelőtt, 1945. február 7-én tették közzé a Kisebbségi Törvényt Romániában (a 86. számú törvényt). Azt a jogszabályt, amely már akkor kimondta minden román állampolgár törvény előtti egyenlőségét, rögzítette, hogy minden román állampolgár szabadon, saját elhatározása alapján választja meg anyanyelvét és nemzetiségét. A kisebbségi egyházakat egyenlő támogatásban részesíti, sőt státusában is egyenlővé teszi a többségi felekezettel. Ugyanakkor biztosítja a magyar településnevek és utcanevek kiírását, az anyanyelv használatát a közigazgatásban, az igazságszolgáltatásban, az anyanyelvű oktatást elemi iskolától egyetemig, és természetesen akkor még létezett a Kisebbségügyi Minisztérium.

Úgy lenne szép, ha ünnep övezné ezt a hatvanöt esztendőt. Úgy lenne szép, ha ma, hatvanöt év elteltével megnyugvással gondolnánk vissza az eltelt időszakra, és építenénk, bővítenénk tovább a kisebbségi jogokat. Úgy lenne szép, ha ma arról folyna a közvita, hogy a különböző autonómiák kiteljesedése óta eltelt időszakban, miképpen járultak hozzá a romániai kisebbségi közösségek az ország modernizálásához.

Az 1945 óta eltelt esztendőket bebizonyították, hogy nincs okunk és nincs jogunk ilyen ünnepre. Elegendő csupán azokat a jelenkori példákat említenünk, hogy a Kolozsvárra látogatókat kínaiul is köszöntik, de magyarul nem, vagy hogy a marosvásárhelyi kétnyelvű utcanevekben csak az „utca” szó magyar. Mégis, az elmúlt 10–15 év bizakodásra ad okot, hisz ezalatt sikerült kiiktatni szinte minden olyan törvényi akadályt, amelyet a nyelvhasználat és az anyanyelvű oktatás terén a kisebbségi közösségek útjába állítottak a korábbi évtizedek. Sokat bővültek a nyelvi jogok, az oktatás terén is történtek jelentős előrelépések. De még így is csak most tartunk ott, hogy talán újra napirendre kerülhet az az öt éve halogatott kisebbségi törvénytervezet, amely lehetőséget teremt majd a kisebbségi közösségek kulturális autonómiájára. Ezek az eredmények azonban nem maguktól jelentek meg, ez a mai bizakodás nem attól létezik, hogy a román állam asztra tette a lehetőséget, nekünk már csak csipegetni kellett belőle. A húszéves RMDSZ-ünnep üzenete is ugyanaz, mint a szervezet 1989-es megalapításáé: kiharcolni, kiépíteni és megőrizni. Ez pedig a mindennapok harca, építése, őrzése.

A hatvanöt éves törvényesítést újraolvastva nem nehéz észrevenni, hogy az akkor lefektetett alapelvek ma is mennyire aktuálisak. Akárcsak a Gyulafehérvári Nyilatkozat elvei. És aktuálisak maradnak majd akkor is, ha a mostani parlamenti vita alatt álló kisebbségi törvény életbe lép, de akkor is, ha majd ez a törvény tölti be a hatvanötödik évét. Van hát munkánk bőven...

(A szerző államtitkár,
az Etnikumközi Kapcsolatok
Hivatalának elnöke)

Herta Müller

Ami a dossziéból hiányzik

Részletek a **Cristina és a kellekek című esszéjéből**

Számomra Romániába jönni mindig időutazás. Abba a másik időbe jövök, amikor sohasem tudtam, hogy életemben mi a valóságos, és mi a megrendezett. Valahányszor a nyilvánosság előtt beszéltem, nyilatkoztam, ez készített arra, hogy mindig azt kérjem: láthassam a Szekuritáté-dossziémat – amit különböző okokból mindig megtagadtak. Cserébe viszont mindig jelét láthattam annak, hogy újból, tehát továbbra is megfigyelnek.

A múlt év tavaszán Bukarestben jártam, a NEC (New European College) meghívására. Első nap a szálloda halljában ültem, egy újságíróval és egy fényképezőssel együtt, amikor megjelent egy izmos testőr, azt kérdezte: van-e engedélyünk, és a fotósra támadt, hogy kicsavarja kezéből a fényképezőgépet.

– Itt nem szabad fényképezned! Senkit le nem fényképezhetnek – mondta dühösen. A szállodai portán pedig ott volt Európa kis kék zászlaja, és néhány napja ért véget a bukaresti NATO-értekezlet.

Az újságíró engedelmének mutatkozott:

– Bocsánat, többé nem tesszük.

A fotós próbálta visszaszerelni a fényképezőgépet, én pedig megkérdeztem a testőrt:

– Ez a szálloda titkos objektum? És mit keres az európai zászló a recepciónál? Jobb lenne, ha fiókba zárnák, mert az EU és a NATO a szabad világ szervezetei. Viszont ami itt történik velünk, Ceaușescu korát juttatja eszembe.

Ekkor a testőr keze fogójából kiengedte a fényképezőgépet. De a meglepetések nem értek véget. Másnap meg voltam hívva vacsorára. Miként telefonon megállapodtunk, egyik barátom 6 órakor értem jött a szállodába. Mikor abba az utcába ért, ahol a szálloda van, azt vette észre, hogy követik, majd a megfigyelője szintén belépett az előcsarnokba, és lapozgatni kezdett az újságokban. Ezalatt barátom megkérte a nőt a recepciótól, hogy csengessen föl a szobámba, és értesítsen, hogy lent vár. A recepció nő viszont azt mondta a barátomnak, hogy előbb ki kell töltenie a látogatói űrlapot. Ettől ő megijedt – ilyesmit még Ceaușescu idejében sem kértek.

Barátommal elmentem a vendéglőbe. Menet közben állandóan azt javasolta, hogy ne a megszokott úton menjünk. Nem láttam ebben semmi különösöt. Csupán másnap, amikor beszámoltam Andrei Pleșunak, a

NEC igazgatójának, a testőrrel való kalandunkról, akkor mesélte el a barátom, hogy „látogatói űrlapot” kellett kitöltenie, és hogy egy megfigyelő követte őt a szállodához vezető úton, majd elkísért bennünket a vendéglőig. Andrei Pleșu fel volt háborodva, ugyanis mindig abban a szállodában szállásolta el vendégeit. Másnap reggel a szállodához küldte a titkárnőjét, hogy mondjon vissza minden helyfoglalást. A szálloda vezetője azt a mesét találta ki, hogy a recepció alig egy napja dolgozik ott, ezért hibázott. Csakhogy Pleșu titkárnője ismerte a szobán forgó hölgyet, aki már régóta a szálloda recepciósa. Ekkor a főnök azt mondta, hogy a szálloda tulajdonosa egy volt szekus, és sajnos, az ő régi szokásait nem lehet megváltoztatni. Azután pedig mosolyogva kijelentette: a NEC visszamondhatja az összes helyfoglalását, de ugyanígy fog járni minden hasonló besorolású szállodában. A különbség csupán az, hogy ott még fedve vannak.

Távoztam a szállodából, két napig a NEC-nél laktam, egy irodában. Most már nem tapasztaltam azt, hogy követnének. Lehet, hogy a titkosszolgálat visszarendelte a megfigyelőt, mert a helyzet botrányossá vált; lehet viszont, hogy most már profi módon dolgozott, vagyis láthatatlanul.

Ahhoz, hogy tudják, hogy 6 órára megfigyelőt kell küldeni, előbb le kellett hallgatniuk a telefonbeszélgetést, amelyet a szálloda szobájából folytattam. Vagyis miközben a szállodai tévében a CNN, a BBC, a RAI UNO műsora látható, a telefonból a lehallgató mikrofon sugároz helyszíni közvetítést. A szállodai portánál pedig együtt látható az európai zászló és a vendéget követő megfigyelő. Így fest a demokrácia Romániában. Mint ismeretes, Ceaușescu titkosszolgálatát, a Szekuritátét nem oszlaták fel, csak átkezesztették SRI-re, amely saját nyilatkozata szerint átvette a régi titkosszolgálat alkalmazottainak 40 százalékát, vagyis a Szekuritáté személyi állományából a fiatalabbakat és az igyekvőbbeket. A valóságos százalékarány feltehetően nagyobb. A régi személyzet 60 százaléka pedig jelenleg vagy nyugdíjas, és háromszor annyi nyugdíjat kap, mint aki ugyanannyi időt töltött más munkahelyen, vagy pedig a piacgazdaság nagymenője. A fordulat után első időszakban, a nagy zűrzavarban majdhogynem ingyen mindegyikük beszerzett néhány apróságot – bankot, gyárat, szállodát, turisztairodát, benzinkutat stb. A potom áron szerzett holmi pedig lassacskán kikerekedett, tekintélyes tulajdonná

vált, gond nélkül élhetnek belőle. Ezek a milliomoskák jó ismerősök, segítik egymást minden szinten. Kapcsolataik hálójába befogja a parlamentet, a gazdaságot, a jogot, az egyetemeket, sőt még a kórházakat is. Ez a hálózat működteti a mindenhol jelenlévő korrupciót, amely nem hagyja magát zavartatni semmitől; nemhogy még a közeljövőben, de a távolabbi sem. Egyáltalán, rendkívül ritkán merészkednek „zavarni” őket. S ugyan ki zavarná a hajdan „teljes normás” szekust, aki jól meggazdagodott, besúgóként pedig most is jó beosztásnak és tiszteletnek örvendő. Ma Romániában,

Irina Josp karrakutrája

akárcsak a múltban, az egykori szekus megszerezhet minden tisztséget, egyet kivéve: diplomata azért már nem lehet.

*

2004-ben Bukarestben jártam és jelentkeztem a CNSAS-nál, hogy nagyobb súlyt adjak ismételt kérésemnek, annak, hogy látni szeretném a dossziémat. Elcsodálkoztam, amikor a bejáratnál három fiatal nő fogadott, neonfényű harisnyában, miniszoknyában, mélyen lenyúló dekoltázssal, mintha csak erotikus masszázs szalonba várnák a belépőt. Közöttük pedig katona álldóga, géppisztollyal a nyakában, mintha szigorúan titkos katonai létesítmény előtt lennénk. Az intézet főnöke azt üzentte, hogy nincs bent, bár előzőleg megbeszéltük, hogy találkozunk.

Azt mondták, nem találják a dossziémat. Pedig 2004 tavaszán egy kutatócsoport lassacskán felfedezte a Bányai Akciócsoport (Aktionsgruppe Banat) tagjainak, a csoportot alkotó német írónak a dossziéit. A Szekuritáténak külön szekciói voltak minden kisebbség számára. A németek szekciójának a neve: „Nacionalista és fasiszta németek”, a ma-

gyarokét így hívták: „Irredenta magyarok”, a zsidóké pedig: „Nacionalista zsidók”. Csak a román írókat tisztelték meg azzal, hogy a „Művészet és Kultúra” nevű részleg figyelje meg őket.

Hirtelen megtalálták az én dossziémat is, a neve CRISTINA. Három kötet, 914 oldal. Úgy van feltüntetve, hogy 1983. március 8-án nyitottak nekem dossziét – valójában korábbi években készült dokumentumokat is tartalmaz. A dosszié készítésének indoklása: „Az országos, különösen a falusi környezeti valóság szándékos eltorzítása” a *Niederungen (Alsó földek)* című könyvemben. Ezt bizonyít-

azt állítják: az informátorok hosszú listájából a CNSAS kiválaszt egyet, akinek a nevét dekonspirálja. Ez pedig vagy teljesen mellékes szereplő a dossziében, vagy pedig már meghalt. Úgy tűnik, hogy a CNSAS nem akar a fontos informátorok, illetve a nagy és állandó árusítók nyomára rávezetni. Bojkotálja őket? Saját maga ellen dolgozik a CNSAS? És ha igen, akkor kinek a megbízásából?

*

A dossziében nem található egyetlen kihallgatás sem, egyetlen beidézés sem, sőt az sem, amikor „elkaptak” az utcán.

*

Ha nem voltam otthon, a Szekuritáté tetszése szerint jött-ment a lakásomban. Gyakran szándékosan felejtett ott néhány jelt: cigarettacsikket, falról leemelt képet az ágyon, helyéről máshová tett széket. De a legfélelmetesebb munkájuk heteken át tartott: egy leterített rókabőrrel sorra levágták a farkat, a lábakat, végül a fejet – levágták, de a helyükön hagyták. Lélektani eszközökkel gyakorolták a terrort: a vágás nem látszott. Csak takarítás közben vettem észre, hogy a rókának le van vágva a farka. Még akkor is arra gondoltam: véletlenül történhetett. De amikor néhány hét múlva levágtam a bal hátsó lábát is, akkor rázni kezdett a hideg. Ettől kezdve mindennap, amikor hazamentem, az volt az első dolog, hogy szemügyre vegyem a rókabőrt, amíg le nem vágta a fejét is. Bármi megtörténhetett – a lakás intimitás megszűnt. Amikor ettünk, mindig arra gondoltunk, nincs-e megmérgeztünk az étel. A dossziében egy árva szót sem ejtenek ezekről a látogatásokról.

1986 nyarán, Temesváron meglátogattam bennünket Anna Jonas (német író, f. m.). Ő egy 1985.11.4. keltezésű levélben, amelyet a Román Írószövetségnek küldtek, más szerzőkkel együtt tiltakozott amiatt, hogy nem engedték meg nekem, hogy Németországba menjek a Könyvvásárra, az Evangélikus Egyház napjára és a kiadóhoz. A levél ott található a dossziében, az író nő ittlétét precízen dokumentálták. Dossziében ott van még az 1986.08.18. keltezésű telex is, benne az utasítással, hogy Anna Jonasnak az országból való távozásakor „a legaprólékosabban” vizsgálják meg a csomagját, és jelentsék az eredményt. Ez a látogatás megtalálható a dossziében, nem úgy mint a Rolf Michaelis újságíróé a *Die Zeittól*. Ő, miután az Alsó földek megjelent, interjút akart készíteni velem. Táviratban jelentette be látogatását, és meg volt győződve arról, hogy otthon

talál. Csakhogy a táviratra rátette a kezét a Szekuritáté, én pedig, anélkül hogy Rolf Michaelis jöveteléről tudtam volna, Richard Wagnerrel együtt elmentem falura, a szüleimhez. Az újságíró két nap egymás után odajött a lakásunk ajtajához, és csengetett. A második napon három férfi várta őt a szemétdobónál, és brutálisan ütegették, eltörték a lábujjait mindkét lábán. Az ötödik emeleten laktunk, a lift nem működött, mert nem volt áram. Úgyhogy a koromsötét lépcsőházban Rolf Michaelis négykézláb kúszott le az utcára. Rolf Michaelis távirata nem található meg a dossziében, jöllehet egész gyűjtemény van ott a Nyugatról érkezett, és a Szekuritáté által elkobzott levelekből. A dossziém szerint ez a látogatás meg sem történt. Ez a hiányzó dokumentum is azt bizonyítja, hogy dossziéből a Securitate következetesen eltüntetett minden bűncselekményt, gondoskodott arról, hogy alkalmazottait soha ne lehessen felelősségre vonni, ha a dossziék hozzáférhetővé válnak. Gondoskodott arról, hogy a Ceușescu utáni világban a Szekuritáté tettek nélküli, elvont szörnyeteggé váljon.

*

A zooland Kirsch a legközelebbi barátaink egyike volt. Az utcánk sarkán lakott, a sarokházban, és feljött hozzánk majdnem mindennap. Mérnök volt. A vágóhídon dolgozott. Ezenkívül a hétköznapi élet nyomosságát és nyomott hangulatát fotózta, és miniatűröket írt, prózában. 1996-ban jelent meg Németországban a *Der Traum der Mondkatze (A holdmacska álma)* című könyve. Posztumusz mű, ugyanis a szerzőt 1989-ben felakasztva találták a lakásán. A szomszédai azt mondják, valószínű, hogy verekedtek ott, mert a lakásból több személytől származó kiabálás hallatszott ki. Magam sem hiszem, hogy öngyilkosságról lett volna szó. Romániában ugyanis a temetést megelőző formások intézése több napig tartó szaladgálással járt. És öngyilkosság esetén magától értendő volt a boncolás. Ezzel szemben Roland Kirsch szülei egyetlen nap alatt megkaptak minden papírt, ami a temetéshez szükséges volt. Az ő esetében nem végeztek boncolást, és elkészítetten gyorsan temették el. Dossziében egy halom jegyzőkönyv van, amelyeket a lakásomon lehallgatott beszélgetésekről készítettek, de ezekben nyoma sincs Roland Kirschnek, egyetlen látogatásáról sem olvashatunk. Úgy kihagyták, mint ha nem is létezett volna.

Fordította: Zséhánszky István

A román totalitarizmus 1.

Victor Neumann

„Az európaiaknak módot kell találniuk arra, hogy olyan történelmet írjanak, amelyben a földrész nyugati és keleti fele egyaránt korrektül szerepel. Ehhez két nagy igazságot kell tekintetbe venniük: először is azt, hogy a második világháború idején Keleten volt a szenvedés epicentruma, nem pedig Nyugaton; továbbá azt, hogy négy évtizeden át a keleti országok állampolgárai a kommunizmus igájában voltak, az európai integráción kívül rekedtek. Persze nem okozhat bonyodalmat az, hogy tudomásul vegyüek a náci és a kommunista terror pontos dimenzióját, az Európai Unió végsősoron egy totalitarizmusellenes konstrukció, de valójában ehhez mégis vállalni kell egy bizonyos megálázást.” (Timothy Snyder)

Felcserélhető-e a totalitarizmus?

Vladimir Tismăneanu és Katherine Verdery különös figyelmet fordított a romániai, szovjet típusú kommunista rendszer jellemzőire, közöttük a zsarnoki berendezkedés szabályaira, a pártállam és a humán értelmiség képviselői közötti kapcsolatra, az identitás témájának elemzésére. Vladimir Tismăneanu szerint Ceaușescu totalitarista rendszere tökéletesen megfelel a Sztálin által nyújtott példának, „egy sor pszichoemocionális azonoság” volt, amely „arra készítette őt (a vezetőt, V. N. megj.), hogy azt higgye: ő testesíti meg a történelem értelmét...” Ő a szovjet típusú kommunista „forradalom szellemében nevelkedett, szenvedélyesen részt vett a legszertelebbszovjetizmus túlzásokban Romániában... Attól kezdve, hogy mindenképp előtt a párt-nomenklatura uralmára alapozott, amit a politikai rendőrség által alkalmazott terror biztosított, a Ceaușescu-rendszert nem lehet a marxista-leninista modellől eltérőként jellemezni, annak a ténynek ellenére sem, hogy a román kommunista politikai terminológiának narodnyik árnyalatai voltak. Ez az ideológia mindenekelőtt a nacionalista elhajlásokra spekulált, felhasználta a magyarellenes és a zsidóellenes előítéleteket és művelte azokat, felhasználta a mélyen meggyökerezett oroszellenes érzelmeket, és ösztönözte azokat az abszurd próbálkozásokat, amelyek azt kívánták bebizonyítani, hogy a tudomány bizonyos területein a románság megelőzte Nyugatot (lásd az úgynevezett román protokronizmus kérdéskörét)”. A fenti idézetben foglalt megjegyzések rámutatnak azokra az összetevőkre, amelyek tekintetbe véve jobban megismerhetjük a román totalitarizmus jelenségét; megnevezik azt az ideológiai fegyvertárat, amellyel félelmet és ellenséges érzelmeket keltettek a külső és a bel-

ső „idegenek” iránt, példát mutatva a kulturális és vallási kisebbségi csoportokba tartozó állampolgárokkal szembeni magatartásra; nyilvánvalóvá teszik a vizsgáló számára a romániai radikális politikai rendszer jellemzőit, amelyek révén az egy társadalmi hierarchia javára működött.

Az ideológiai tájékozódás tisztázásakor ugyanilyen fontosnak tűnik számomra a kommunista-nacionalista keverék következményeinek a megbeszélése, kontextusba helyezése és példázása, valamint a román kommunista rendszernek, mint határesetnek az elemzése és megmagyarázása. Ez a rendszer a Szovjetunió által kreált modell és a közép-európai államokban létrehozott kommunista rendszerek között helyezkedett el, anélkül hogy az említettek egyikére is hasonlítana. Alapvető tény, hogy a negyven évig tartó kommunista időszakban mindvégig a román politikai rendszer lényegi jellemzője a totalitarizmus, és ez számos szélsőjobboldali hangsúlyt kap, amelyek ellentmondanak a baloldali ideáloknak, sőt néha ki is zárják azokat. „A zsarnoki szocializmus, mint történelmi valóság – alapította meg Leszek Kolkowski – nem azonos a Marx által tervezett szocializmussal.” A román példa szerint a párt általi ellenőrzés és a kiváltságosok, az aktivisták osztályának a használata fontosabb volt annál, mint amit a rendszer neve szerint jelentett. A Nicolae Ceaușescu által művelt függetlenségi politikai játékot – amely tulajdonképpen már elkezdődött abban az időszakban, amikor Gheorghe Gheorghiu-Dej állt a párt élén – gyakran bátorították a nyugati országok, amelyek kommunikációs hídat szettek volna találni a Szovjetunió befolyási övezetében lévő államokhoz. Az említett érdekek, az övezetbeli politikai fejlemények, a nemzeti hagyományok és a kulturális tájékozódás következtében Románia sajátos esetté vált Kelet-Európában. A román nemzeti-kommunista vezetőik által művelt totalitarizmusnak mély gyökerei voltak az elit és a tömegek premodern típusú gondolkodásában, a jobboldali kulturális hagyományban, abban a szellemiségben, amely az itteni Ortodox Egyházat egyénítette délkelet-európai testvérei között. Annak érdekében, hogy felismerjük, miként volt lehetséges ez a fajta alattomos és gyors átmenet egyik totalitarista rendszerből a másikba – Romániának mindössze négy évre volt szüksége (1944-től 1948-ig tartott ez a lépés) hogy átmenjen a fasizmusból a kommunizmusba –, fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a háború után nem történt meg a szélsőjobboldali politikai irányzat okainak és

következményeinek alapos elemzése és megvitatása. A 40-es évek közepén a politikai osztálynak és az értelmiségi elitnek nem volt ideje sem pedig hajlandósága arra, hogy teljes és hiteles információk alapján megvizsgálja a legionarizmust, Ion Antonescu katonai és politikai kapcsolatait Hitler Harmadik Birodalmával, a Szovjetunió elleni háború katasztrófális következményeit Románia számára, a fasiszta rendszer sovén és zsidóellenes ideológiáját, a iasi-i pogromot, a román zsidók tömeges legyilkolását Transznisztriában stb. Ami pedig a nemzeti-kommunista rendszert illeti, az a maga radikális ideológiájának az uralomra juttatását végezte anélkül, hogy bármi érdeklődést tanúsított volna az előző rendszer valóságos társa-

egy próbaként szolgál a fogalmak történetét illetően. A sztalinista intézmények erőszakos bevezetése, a Sztálin politikájának való ideiglenes behódolás, valamint az állami közigazgatás átalakítása, a szovjet ideológia és a Szovjetunió anyagi és stratégiai érdekei szerint – tehát a romániai kommunista rendszer létrejöttében megnyilvánuló szovjet beavatkozás mellett, meghatározó szerepet játszottak a helyi körülmények: a kulturális örökség, a nem demokratikus hagyomány, az értelmiség ideológusa és helyzeténél fogva politikán kívül maradása, a civil társadalom és a kritikai szellem hiánya. Például Gheorghiu-Dej politikai gesztushasználata sok tekintetben a régi román elit viselkedéséből inspirálódott, a magukat állami „vezetőnek”

társulási kultúra, amely védelmet nyújthat a totalitarista közbeszéd különféle megnyilvánulásaival szemben. Ami pedig a marxizmust illeti, a szakirodalom átfogó elemzéseket és újraértékeléseket tartalmaz vele kapcsolatban. Több szempontból is megvizsgálták, felbecsülték a marxizmus értékét, ugyanakkor kritikai megjegyzéseket tettek arra vonatkozóan, hogy ez a felfogás milyen hatással volt a XX. századi totalitarista politikai gondolkodásra és áramlatokra. A román politikai kultúrában a marxizmusnak sohasem volt jelentős szerepe. Még akkor sem, amikor a proletkult irányzata dominált, amelyet Gheorghiu-Dej rendszere intenzíven művelt a múlt század 50-es és 60-as éveiben. Ceaușescu, miként

nyek abszolút vezetője volt. Andrei Rothot, a marxista tájékozódású kiváló professzort ugyanúgy mellőzték az 1989-es forradalom előtt is, mint azután. A BBTE-en az egyetemistákról etnokommunitaris nyilvántartás volt, annak alapján választották ki a párttagjelölteket, az értékelendő személyeket, a diák-szervezeti vezetőket, de azokat is, akik szakmai előmenetelre számíthattak, egyetemi oktatókká vagy kutatókká válhattak.

A 70-es évek végén a Bányászati Akció Csoportnak (Aktionsgruppe Banat), a német írók temesvári csoportosulásának a tagjait száműzték Romániából, mivel ők marxista ihletésű kritikával illették a nemzeti-kommunista rendszert. Egy olyan rendszerben, ahol az etnonacionalizmus kedvelt ideológiává vált, Marx eszméinek kicserélése a helyi (nemzeti) vezető nézeteivel kéz a kézben haladt a szélsőséges személyi kultusszal – Ceaușescu kultuszával – és az etnonemzetinek az európaiság kárára történő előléptetésével. Az 1956-os forradalom utáni Magyarországon ilyesmi már nem volt lehetséges, és Csehszlovákiában sem 1968, a prágai tavasz után, Lengyelországban pedig 1980-t követően vált kizárttá, miután Gdanskban létrejött a Szolidaritás szakszervezet, amely a tiltakozó megmozdulásokat szervezte.

Figyelembe véve ezeket a példákat és magyarázatukat, el kell ismernünk, hogy az egykori szocialista országokban nem volt azonos a helyzet. Ha az utóbb említett három szocialista országban eljutottak a totalitarizmus utáni fázisba, Romániában a nemzeti-kommunista rendszer egy újabb totalitarizmus fázisába lépett.

A különbségek mindenekelőtt az említett országok örökségét alkotó kulturális értéksomag másságának tulajdonítható. Romániában, ahelyett hogy a rendszerből való kilépés érdekében intellektuális és polgári erőfeszítések révén szervezett ellenzék hoztak volna létre, úgy ahogy az Közép-Európában történt, a romániai társadalom az etnonacionalista eszméket választotta és azok újraérvényesítésével ismét meghajolt a pártállami hierarchia előtt, 1968-ban a nemzet másodsorú is lemondott, ami a kommunista rendszer létének 1989 végéig tartó meghosszabbításához vezetett, addig a pillanatig, amikor a legemancipáltabb urbánus csoport, Temesvár lakossága meggyőzően tiltakozott a ceaușizmus és a totalitarizmus ellen. Ez a csoport volt az, amelyik elsőként és kétségbeesetten ki-mondta azt, hogy a nemzet anyagi, intellektuális és erkölcsi csődbe jutott.

Fordította: Zsehránszky István

Gheorghe Gheorghiu-Dej kommunista pártfőtitkár (középen) és utódja, Nicolae Ceaușescu (tőle jobbra)

dalmi és politikai arculatának leleplezése iránt. Ilyen körülmények között nemcsak a szovjetektől inspirálódtak, hanem fasiszta elődeiktől is, a légionáriusok által használt sztereotípiák ténylegesen tovább éltek a kommunista által alkalmazott ellenség-teóriában. Az ideológiai előjel különbözött: az etnokulturális vezető szerepéről – vagyis a faji ellenség elpusztításáról – áttértek az egyetlen társadalmi kategória, a munkásság uralomra juttatására – vagyis az osztályellenség eltiprására. Jóllehet a régi elit jelentős részét elítélték és elpusztították, az új vezetők viselkedése és szociális-politikai nyelvezte lényegében nem különbözött az elődeitől. A jelenség úgyszólván magától értetődő, ha elfogadjuk azt, hogy mindkét totalitarista ideológia az ellenség felfogására épül, és ezért nemcsak hogy könnyen asszimilálhatóvá vált, hanem felcserélhető volt.

A történelem lényeges tényezőire való hivatkozás megkönnyíti a totalitarizmus értelmének felfogását, és mint-

megett vagy kikiáltott személyek felsőbbrendűségi komplexusából, akik úgy tekintették, hogy ők az egyedül hivatottak, a „gondviselés által küldött” személyek, akik döntéseket képesek hozni a sokaság nevében.

Az etnonacionalizmus újrahaznosítása

Az 50-es évek közepétől, a Gheorghiu-Dej korszakban elkezdődött az elhajlás a marxista-leninista vonalról, illetve annak a sztalinista változattól, és nemcsak egyszerűen a nemzeti érzésre spekuláltak, hanem a totalitarista rendszer vonatkozásában a légionáriusok etnonacionalista ideológiájából inspirálódtak. Romániában, akárcsak a tömegek leninista-sztalinista ideológia szerinti manipulációja, a katasztrófális következmények is valóságosak voltak, ami miatt e tendencia nem lehetett volna hosszú életű, illetve gyakran megintgott volna, akkor amikor a román társadalomból hiányoztak a polgári élet és jog szabályai, és hiányzott a

minden idegen doktrínát, a marxizmust is mellőzte, sőt kizárta a román kultúrából. Például a bukaresti, a kolozsvári és a iasi-i egyetemen a filozófia és történelem karon minimálisra csökkentették, sőt kiiktatták az oktatási programból a marxizmusról szóló kurzusokat. A marxizmus szakos tanárok az etno-nacionalista propaganda céltábláivá váltak, közülük egyesek vissza is adták a pártkönyvet, mint például Henri Wald, a Bukaresti Egyetem tanára.

A történelem marxista értelmezését mellőzték, sőt el is vetették, helyette az etnonacionalista felfogást részesítették előnyben. David Prodan professzor, a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetem tanára a 60-as évek közepén távozott a katedrőről, mert ellentétbe került a kollégái és az intézet szellemi tájékozódásával – ideológiai ellentétben volt Ștefan Pascu professzorral, aki időközben a kolozsvári egyetem rektora lett, és 1965-től 1990-ig a romániai történelemkutatási intézmé-

Kós Anna

Nyelvhasználat és

3. 5. A magyar összefogás retorikája (A 2009-es európai parlamenti választások)

Az európai parlamenti választásokat minden uniós országban egyszerre tartották meg, egységes választási módszerek szerint. Néhány héttel a hivatalos jelöltlisták letétele előtt az erdélyi magyar összefogás szükségességére hivatkozva közös lista állításában egyezett meg az RMDSZ és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Tőkés László. A közel öt éve tartó magyar–magyar hatalmi diskurzus után ennek a politikai döntésnek az eredményeképpen a két fél úgy kezdte meg a kampányt, hogy igyekezett hasonló retorikát kialakítani. A továbbiakban annak próbálunk utánajárni, hogy milyen pragmatikai eszközökkel és retorikai fogásokkal igyekeztek a felek meggyőzni a választóikat, hogy elérkezett a magyar összefogás ideje.

3.5.1. Diskurzív fordulat – szövegek, kép- és hangszimbólumok Tőkés László egység-retorikájában

A két politikai alakulat közös listájának élén Tőkés László állt. Nehéz helyzetben volt, hiszen két évvel azelőtt, a 2007-es európai parlamenti választásokon, amikor független jelöltként indult, rábírti eszközeinek minden formáját latba vetve igyekezett meggyőzni a választókat, hogy ne az RMDSZ listáira adják voksukat. Ezt a meghökkenést választók szemére is vetették, a jelölt egy website-on válaszolt a választók kérdéseire. Ezekből idéznék néhány (álnevet használó) személy hozzászólásából:

Góbé: „A tavalyi tavasszal több mint háromszázötven támogatást gyűjtöttem önnek egy hétszáz lelkes faluban úgy, hogy versenyt kellett fussak az UDMR aláírásgyűjtőivel. Most hogyan magyarázzam el ugyanazon embereknek, hogy nyáron majd az UDMR-re kell ütni a pecsétet?”

G: „Én számtalanszor ültem Önnel egy asztalnál, de soha nem gondoltam volna, hogy ilyen meggondolatlan cselekedetre képes lenne. Éppen ezért, kérem, mondja meg, mi volt az oka annak, hogy félre dobva hűségese hűveit, szövetkezett azokkal, akik Önt kigúnyolták, elkergették mint Tiszteletbeli Elnököt...stb. Hadd, ne soroljam.”

Portaki: „Azt kérdezném, hogy Ön szerint nem jött-e el az ideje a bocsánatkérésnek azokkal a rendes magyar emberekkel szemben, akiket kis közösségük érdeke Önnél hamarabb vezérelt a józan ész útjára? Most, hogy Ön is ezt az utat választotta, nem vesztette-e el értelmét az a

sok mocskolódás, amiket ezekre az emberekre szórt korábban?”

Lúdas Matyi: „A legutóbbi választások alkalmával, arra biztatta a magyarokat, hogy inkább támogassanak egy becsületos román jelöltet, mint egy áruló magyart. Most Ön is ezen »árulók« táborába igazolt át.”

Tőkés László kampányának egyik alapja, audiovizuális klipjeinek nagy részét, a választási internetoldalon közölt képanyaga tetemes részét az 1989-ben Temesváron zajló forradalom képei uralták. Fekete-fehér, archív, drámai képek a történelmi fordulóponton, amelynek a jelölt vitathatatlan hőse volt. Zenei anyagként az akkori híradók forradalmi indulóit használták.

Másik fontos eleme meggyőző eszközeinek a magyarországi legnagyobb ellenzéki párt vezetőjével közös erdélyi kampánykörutak képanyaga volt, amelyhez az *István a király* erős nemzeti színezetű rockopera akkordjai, illetve a körutakon fellépő magyarországi énekesek szülőföldről szóló dalai szerepeltek. Jelszóként ritkán emlegette a *Minden magyar felelős minden magyarért!* RMDSZ által használt jelmondatot, inkább a saját: *Egy a magyar!* kijelentés jelent meg klipjein vagy a beszédeiben visszatérő motívumként. Ez, ha úgy vessz-

kampányolt RMDSZ-es jelöltársaitól, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács jelképe alatt, az RMDSZ tulipánja nélkül. Nem használta a Szövetség plakátjait, képi vagy zenei szimbólumait. Sohasem hangzottak fel körútjain Brahms: Magyar táncok. Diskurzusában a határok feletti magyar összefogásra buzdított, és ennek kontextusában az erdélyi politikai együttműködésre. A román választópolgárok számára sohasem fogalmazott meg üzeneteket. Kampányának nem volt román nyelvű jelszava, plakátja vagy audiovizuális klipje.

„Az összefogás nemzeti imperatívusza nem szűken Székelyföldre és Erdélyre érvényes, hanem az egész Kárpát-medencében össze kell fognunk nekünk, erdélyi, anyaországi és felvidéki magyaroknak, hogy az egységes magyar nemzetet tudjuk képviselni Európában, hiszen ránk hárul a felelősség, hogy a délvidéki és a kárpátaljai magyarokat is képviseljük – ebből is látszik, hogy nincsenek külön kis magyar ügyek, hanem csak egy magyar ügy van, amely egyben európai ügy is.”

„Nincs esélyünk” – ezt halljuk több mint húsz éve, ezt hallottuk akkor, amikor magyar egyetemet akartunk alapítani, ezt hallottuk 2007-ben, de ezt mondta Traian Băsescu államelnök is Budapesten Székelyföld területi

nizáló politika» folyik, amely vértelen *etnikai tisztogatásba* torkollott az elmúlt évtizedekben. Jelenleg *politikai tisztogatással* kombinált etnikai tisztogatás folyik Romániában, amely kiszolgáltatottá teszi a magyarságot Erdély területén. Ezért van szükség *autonómia*ra.”

Tőkés László diskurzusa a protest politika tematikáját, nyelvi fordulatait elevenítette fel, amely a Szövetség meggyőzőési eszköztárában 1996 óta egyre ritkábban fordult elő.

3.5.2. Az összefogás retorikája – Winkler Gyula által használt szövegek, kép- és hangszimbólumok

Az RMDSZ színeiben 2007-ben már megválasztott Winkler Gyula mondanivalójában nem küzdött elmentmondásokkal. Kampányának stílusát, az alkalmazott képi és zenei formákat a Szövetség 2007-es EP; 2008-as helyhatósági és országos választásain jól bevált rendszerére építette. Plakátjai a zöld és fehér színkombinációra alapoztak, amelyet a jól látható RMDSZ-logó, a piros-fekete tulipán egészített ki.

Audiovizuális kampányklipje dinamikus, mai zenére alapoz, a képanyag pedig az Európai Parlament brüsszeli épülete, a tagországok zászlói (az épület előtt lengedező sok lobogó látványát sokan

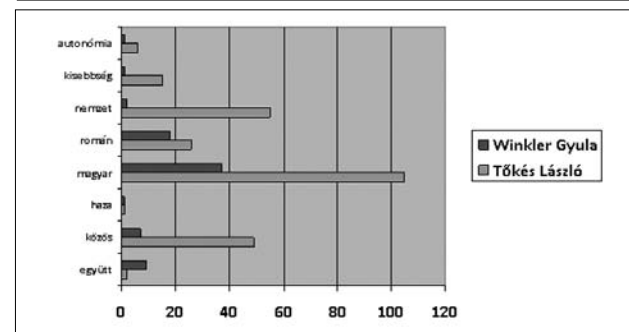
tagság által nyújtott gazdasági előnyök voltak. Retorikája a szakember magabiztosságát sugallta (Winkler közgazdász), érzelmekre ható elemeket ritkán tartalmazott.

„Az erdélyi magyarok hajlamosak arra, hogy megfeleljenek azokról az *uniós tagsággal* járó előnyökről, amelyeket *élveznek*. Gondol-

Személyesen tapasztalhattam meg a *modernizációt*, a *fejlesztéseket*, és azt is felmérhettem, hogy milyen sok *munka*, sok *feladat* van még előttünk. Azt is saját szememmel láttam, mennyire nem működnek a *fejlesztési régiók* az országban. Át kell *alakítani* a régiókat, ugyanakkor ki kell használni a meglévő törvényes kereteket

A kollektivitás, együvé tartozás szavainak gyakorisága Tőkés László és Winkler Gyula kampányszövegeiben

	Tőkés László	Winkler Gyula
együtt	2	9
közös	49	7
haza	1	1
magyar	105	37
román	26	18
nemzet	55	2
kisebbség	15	1
autonómia	6	1

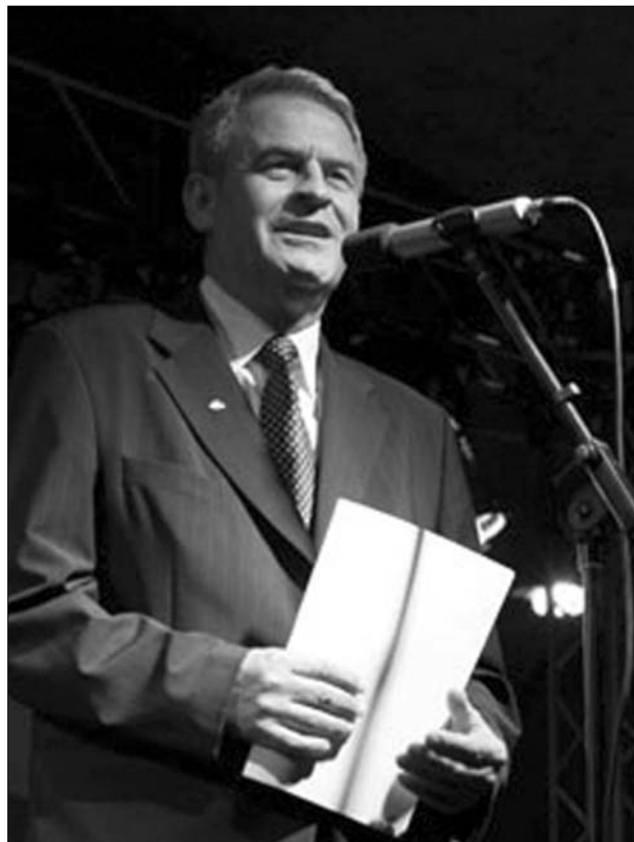

lok a *szabad munkavállalásra*, az *európai tanulási lehetőségekre*, de azt is magától értetődőnek vesszük, hogy nincs már szükségünk vízumra, sőt személyi igazolvánnyal utazhatunk, és azt is hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy részesevünk az *uniós tá-*

a *kistérségi társulások* létrehozására, a *településfejlesztések* összehangolására. Mindez azt eredményezi, hogy a közeljövőben Székelyföld is felzárkózik a dinamikus fejlődő régiók sorába.”

Winkler Gyula az RMDSZ többi jelöltjével együtt kampányolt. Meggyőzőési stratégiájuknak egyik lényeges eszköze volt a csapat erejének felmutatása. Ez az eszköz a helyhatósági választásokon is sikeres volt. Közös, sok embert megmozgató kampányrendezvényeiken a Szövetség minden fontos embere ott volt. Ezekre a rendezvényeken természetesen sokszor hivatkoztak az *összefogásra*, amelynek révén az RMDSZ saját listájának élére legnagyobb kaliberű addigi ellenzójét, Tőkés Lászlót helyezte. A gesztus nagyvonalúsága jó benyomást keltett a választópolgároknál.

„Markó Béla köszöntötte azokat, akik *cselekvően* hozzájárultak a magyar összefogás megteremtéséhez, köztük Tőkés Lászlót, az EMNT elnökét, az RMDSZ-es politikusokat, de mindenekelőtt az erdélyi magyarságnak mondott köszönetet, amely, mint mondta, felmutatta az *összefogás parancsát*. – Ezt az *összefogást* Önök *akarták*, Önök *kérték*, Önök *parancsolták!* A *parancsot teljesítettük*, nem mások *parancsát*, hiszen mi csak egy parancsra hallgatunk, saját *magyar népünk parancsára!*” (...) Markó Béla arra emlékeztetett az *elmúlt évszázadok*ban sokan alkalmazták a *magyarság* ellen az *„szd meg és uralkodj!”* elvet, és ez sikerült is akkor, amikor a magyarság nem volt egységes. – De a mi jelszavunk nem ez,

Tőkés László

Fotó: archív

szük, az összefogásra is utalhatott.

Megjelenései során, személyiségének meggyőző erejét és hitelét is felerősítő eszközként felhasználta református püspöki habitusát. Szívesen találkozott tplomokban választóival, ahol a papi viseletben, és egyházi formulákkal üdvözölte az egybegyűlteket.

A Magyar összefogás listavezetője általában külön

*autonómia*ja kapcsán: *soha*. Ezeket a kicsinyhitű meggyőzéseket a valóság írja felül: *megbukott a diktatúra*, immár van akkreditált *magyar* egyetemünk, 2007-ben három képviselőnk jutott be, hát akkor most jusson be négy. Traian Băsescu államelnöknek pedig Gábor Áron szavaival üzenem: *Lészen ágyú!*, *lészen autonómia!*”

„Romániában kilencven év óta *asszimilációs homoge-*

Winkler Gyula

Fotó: Oborocea Mónika

és sokszor használják a soknemzetiségű és -nyelvű Európai Unió szimbolizálására – ebben az esetben is jól működött: a helyi, esetleg kicsinyes konfliktusok fölé emelkedő szemlélet hatása alá került a néző), és megjelenik a főszereplő, Winkler Gyula, aki frissen, fiatalosan és otthonosan mozog ebben a környezetben.

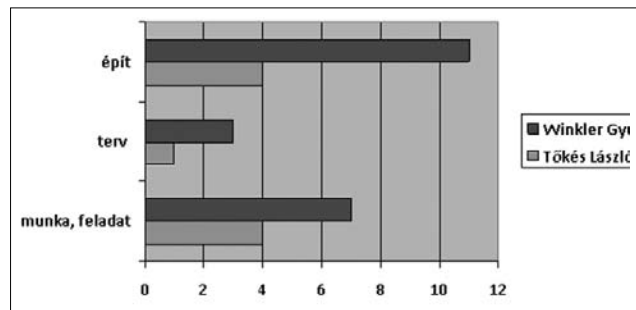
Kampánydiskurzusának fő témája az európai uniós

mogatásokból. Mindezeket adott helyzetként értékeljük, holott ezek az *uniós tagság* konkrét hozzáadéka. (...) A két és fél éves *uniós tagság* összességében pozitívan ítélem meg, az *erdélyi magyarság jövője* szempontjából pedig most *közösségünk* kezében van a lehetőség, hogy ne csak *igényét*, hanem *akaratait* is kinyilvánítsa.”

„Igen, látszik az *uniós tagság* *eredménye* az országon.

politikai kommunikáció

Az individuuum céljait kifejező fogalmak gyakorisága Tőkés László és Winkler Gyula szövegeiben		
	Tőkés László	Winkler Gyula
munka, feladat	4	7
terv	1	3
épít	4	11

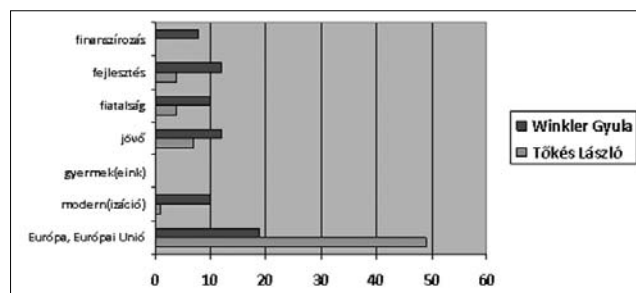
hanem: *Fogj össze és légy szabad!* – hangoztatta az elnök.”

3.5.3. A jelöltek által használt kulcsszavak elemzése

Ahogy sokan a szemére vetették Tőkés Lászlónak, hogy elfogadta az *Összefogás* listájának első helyét, úgy természetesen az RMDSZ hívei is meghökkentek ettől a fejleménytől. Az internet-fórumokon élénk vita alakult ki arról, hogy egy politikai alakulat hogyan teheti választási listáinak vezetőjévé azt a személyiséget, akinek a diskurzusa annyira elűt a szervezetétől és attól, amit az általa képviselt emberek hallani akarnak.

„8 ok, amiért ne szavazz Tőkésre: (...) Tőkés nem Romániában él. Tőkés Budapesten van otthon. Idegen tőle a román politika. Bukarestben egy ellentmondásos kuriózumnak számít. Az átlag román politikus nem

A modern politikai élet szavainak gyakorisága Tőkés és Winkler szövegeiben		
	Tőkés László	Winkler Gyula
Európai Unió	49	19
modern(izáció)	1	10
gyermek(eink)	0	0
jövő	7	12
fiatalság	4	10
fejlesztés	4	12
finanszírozás	0	8

tudja hová tenni. 1989-es tettei majdnem az ország hőségé avatták, de a következő évekbeni viselkedése a magyarok »Vadim Tudorává« tették. Ma legtöbbször az erdélyi magyarság bukaresti politikai életből való kivonásának legjobb eszközét látják benne.” – írta egy fiatal RMDSZ-politikus a 2007-es EP-választások kampányában. Most tőle is viszontkérdezték, hogy mit gondol akkori kijelentéséről. A válasz sokkal szelídebb volt: „Tőkésnek megvan a szerepe a mai erdélyi magyar politikában. Sajnos van egy olyan radikális, idő-

ből kiesett réteg, akit másképp behozni nem lehet a körforgásba, csak rajta keresztül. A kiegyezéssel Tőkés talán 1989 decemberi lépése után a legfontosabb politikai tetteit hajtotta végre. És minden hibájával együtt, ezért tiszteletet és támogatást érdemel.”

Az alábbiakban megvizsgáljuk, milyen szóhasználatot tudta Tőkés meggyőzni az időből kiesett választópolgárokat arról, hogy szavazzanak az RMDSZ listáira. Az előző fejezetekben leírt módon kiválasztott szövegekből (a jelölt leírt és közzétett programja és egy élő audiovizuális eseményen szóban előadott változatának együttes felhasználása adta ki a végleges elemzett szövegmenyiséget) kikerestem, hányszor használták az elemzett személyek kampányukban a különböző értelmi-érzelmi kategóriákra osztott kulcsszavakat.

A fenti grafikonon látható, hogy az összetartozást sugalló szavakat (az együtt kivételével), sokkal többször használta Tőkés László, mint Winkler Gyula. Kiemelkedően sokszor fordul elő retorikájában a magyar szó. Ez a tény igazolja azt a feltevést, hogy kampányának a leglényegesebb eleme a magyar nemzet éles körülhatárolása volt, és a választás tétjének a zárt nemzeti csoport fenntartását tartotta.

Hogyha Tőkés László kampányában a leggyakrabban a közösség nemzeti meghatározását körülíró szavakat használta, Winkler

Gyula ezzel ellentétben az egyéni célkitűzések szavait emlegette többször. Kiemelkedően gyakori a *terv* és az *épít* szó retorikájában. Ez a dinamikus, világ felé nyitott személyiség jellemzője. A cél eléréséig elvégzendő szükséges cselekvések sorát *munkaként*, *feladatként* határozta meg, sokkal többször, mint jelölttársa.

Winkler Gyula általam elemzett szövegéből teljesen hiányzott a *hagyomány* és az *eleink* kifejezés. Tőkés László sokszor hivatkozott a múltra, a történelemre és a hagyományokra. Az elvégzendő teendőket gondként határozta meg, ami az előtűnk álló cselekedeteket valamiféle nyomasztó tehernek mutatja. Az *otthon-itthon* szópáros gyakrabban szerepel Tőkés retorikájában, mint a Winklerében, ez utóbbi jelölt meggyőző beszédeiben elsősorban az Európai Unióról és Brüsszlelről beszélt, hogyha földrajzi helyet akart meghatározni céljainak, Tőkés az otthon alatt nemcsak Erdélyt, hanem a Kárpát-medencét értette.

Bár mint fentebb említettem, Winkler Gyula sokszor hivatkozott az *Európai Unióra*, Tőkés László szóhasználatában rajta is túltett. Kettőjük retorikájában azonban más szerepet töltött be ez a kifejezés: a közgazdász Winkler mint a gazdasági fejlesztési lehetőségek forrására utalt erre az intézményre, Tőkés pedig olyan fórumként emlegette, ahol a magyarságot ért történelmi sérelmeket szóvá lehet tenni, és orvosolást nyernek majd.

A *gyermek(eink)* szó egyik jelölt szövegében sem jelent meg.

A *fejlesztés*, *modernizáció* és *finanszírozás* Winkler Gyula kampányszövegeinek állandó és visszatérő szavai voltak, mint az általa felvázolt *infrastrukturális*, *pénzügyi* előrehaladás fő kifejezői. Tőkés sosem hivatkozott finanszírozásra szövegeiben.

A *fiatalság* és a *jövő* szavak mindkét jelőtnél előfordultak meggyőzői szándékuk elemeként, Winklernél valamivel gyakrabban.

A konfrontáció szavainak használatában nagy különbségek tapasztalhatóak a két jelölt által használt kifejezéstárban. Winkler Gyula sosem hivatkozott *támadásra* szövegeiben, a *küzdelem* és *harc* fogalomköre is szinte teljesen hiányzik kampányeszközei közül. Tőkés Lászlónak viszont gyakoriak azok a kifejezései, amelyekben a magyarságot ért *támadásokra* hivatkozik, vagy *küzdelemként*, *harcként* definiálja feladatainkat. Szóhasználatával Tőkés László konfrontatív személyiségjegyeket mutat fel, míg Winkler Gyulánál hiányzik mindez.

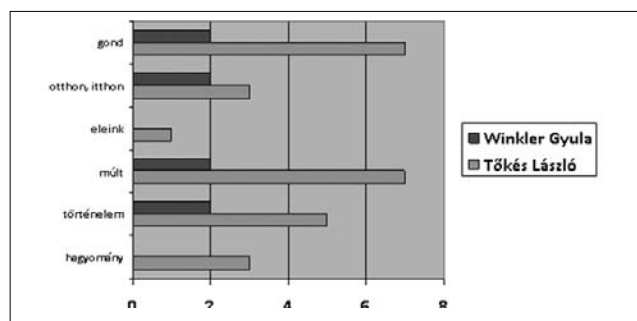
Meghökkenítő az igen és nem szavak használatának gyakoriságát bemutató grafi-

kon. Tőkés László sosem használta az általam kutatótt szövegében az *igen* szót, ezzel szemben nagyon nagy számban mondta ki a *nemet*.

3.5.4. Következtetések a jelöltek által használt kulcsszavak gyakoriságával kapcsolatban

Az eddig vizsgált és pár-

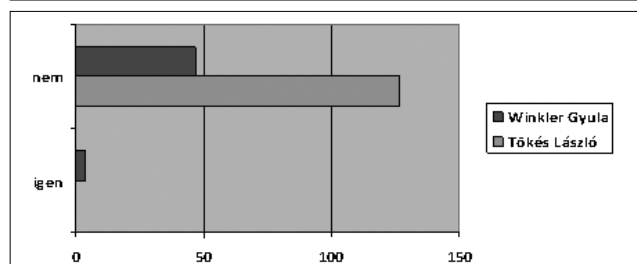
Múltidéző, archaikus szavak gyakorisága Tőkés és Winkler szövegeiben		
	Tőkés László	Winkler Gyula
hagyomány	3	0
történelem	5	2
múlt	7	2
eleink	1	0
otthon, itthon	3	2
gond	7	2

huzamosan elemzett jelöltek szóhasználatában kimutatható volt a retorikai szándék különbözősége, de egyik helyzetben sem volt tapasztalható akkora eltérés, mint a Tőkés László – Winkler Gyula jelölttársak esetében. Nyelvi eszközeik teljesen eltérőek voltak, esetenként az azonos szavak használatával is teljesen más közlendőt fogalmaztak meg (pl. az Európai Unió kifejezés esetében), ami különösen indokoltá teszi esetünkben a pragmatikai megközelítést, és bizonyítja az ilyen jellegű elemzések létjogosultságát.

A két jelölt nemcsak földrajzi értelemben folytatott két különböző kampányt (mint fentebb említettem, Tőkés László nagyon ritkán mutatkozott együtt RMDSZ-es jelölttársaival), hanem eszmei értelemben is: különböző diskurzussal, szimbólumrendszerrel, gyökeresen eltérő szóhasználatot végeztek meggyőző munkájukat. Tőkés László érezhetően más befogadórteget célozott meg kampányával, teljesen más szavazórteget, mint az RMDSZ-é. Különbözősége miatt nehéz volt elhinni, hogy a két politikai alakulat, az RMDSZ és az Erdélyi Magyar Nemzeti

Az igen és a nem viszonyzóinak gyakorisága Tőkés László és Winkler Gyula szövegeiben		
	Tőkés László	Winkler Gyula
igen	0	4
nem	127	47

Tanács egy listát támogat.

Erre a dilemmára reagált a Szövetség egyik fiatal politikusa, aki az *Összefogás* listáján szerepelt jelöltként. Egy olyan (ritka) alkalommal, amikor éppen együtt jelentek meg egy kampányrendezvényen, Kovács Péter kijelentette:

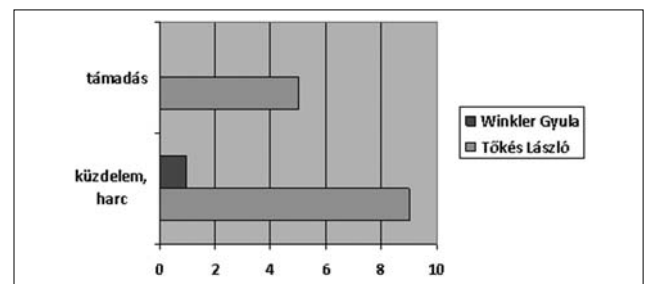
„Az RMDSZ európai parlamenti képviselőjelöltjei

párt, az RMDSZ jóval túllepje az öt százalékos küszöböt, és három képviselőt juttasson az Európai Parlamentbe. Meggyőzői eszközeivel kapcsolatban pedig egy interneten megjelent értékelés végén a választást biztosító fórum oldalain tette fel az i-re pontot egy (természetesen anonim) hozzászóló:

o.j.: „kis barátom, en nem vagyok sem Tokes fun, es Bela fun sem, de a vilagot evszadok ota 2 dolog vezet, az egyik a penz, a másik a vallas, ugyhogy vicces, amit itt osszeirogattal!”

A meggyőzői módszerek, amelyeket a politikában alkalmaznak, egyre többé tökéletesebbek, a pártok kampányai stratégiai megtervezésére és kivitelezésére egyre több erre szakosodott szakembert foglalkoztatnak. Természetesen ez a tendencia érvényesül a romániai politikai életben is: különösen az elmúlt három kampány során a romániai pártok valóságát elárastották a közönséget mindenféle figyelemfelkeltő és meggyőzőeszközzel, nyelvi és képi megoldással, amelyekkel mind a választópolgárt szeretnék rávenni arra, hogy csak nekik higgyen, bennük bízzék. És ahogyan

A konfrontáció szavainak gyakorisága Tőkés és Winkler szövegeiben		
	Tőkés László	Winkler Gyula
küzdelem, harc	9	1
támadás	5	0

a piacon az egyszerű paprika is meggyőződéshető róla, hogy ez az egyezés az RMDSZ és Tőkés László között nemcsak papíron létezik, hanem egy valós összefogásról van szó – valamiről, aminek létrejöttét már régóta várják az emberek.”

A kétféle hangnemű kampány végül is elérte meggyőző munkájának célját: az *Összefogás* listája kellő mennyiségű szavazatot kapott ahhoz, hogy az indító

ezek a módszerek egyre inkább „EU-konformokká” válnak, egyre szemléletesebbé válik hatásuk a demokratikus országokban. Bebizonyosodott, hogy az elmúlt időszakban a politikai diskurzus hangsúlyai áthelyeződtek a politikai ideológiák, programok területéről a felhasználói, fogyasztói szokások, meggyőződések világába. Ma mindenki *jólétet*, *biztonságot*, *nagy béreket* és *kis adókat* ígér. A választó pedig aszerint választ, hogy ki milyen módon, milyen hitelesen tudta „előadni” ezt az ígéretet. Ha a retorikai módszerek olyan eszközöket tartalmaznak, amelyek folyamánként a jelölt személye és az általa mondtak megbízhatónak tűnnek, akkor a választópolgár nagy valószínűséggel meg szavazza az illető személyt, illetve pártot.

(Részlet a *Didaktikai és Pedagógiai Könyvtudományi* megjelenő könyvből)

Thaiföldre osont az Osonó

Folytatás az 1. oldalról

Olyan három-négy órai pakolás után szombaton délben sikerült is elindulni a Mikes Kelemenről elnevezett oktatási intézmény elől, és nem több, mint öt méter megtétele után az egyik mikrobusz lerobbant, és csak az ilyenkor kötelező szűrőcsere után indult el Görögország felé. A jó hír, hogy a határ szabad, igaz volt, de a görög parasztok Larissa környékén ötven kilométerenként lezárták az utat. A folyamat terelés miatt az egyik csapat kiért a tengerpartra, majd elkeveredett egy narancsligetben, a másik is hasonló utat járt be. Végül 24 óras bolyongással megérkeztek Athénba, és megnézték még a Dionüszosz színházát is, hogy vasárnap délután végre felszálljanak Doha irányába. Hétfőn Bangkokban landolt az Osonó csapata, több mint tízezer kilométer megtétele után hétfő este megérkezett Thaiföldre. A tizenegy fiatalból álló csoport részt vesz a Patumthani Nemzetközi Színházi Fesztiválon, majd egy thaiföldi körúton, amelyen hét helyszínen, tizennégy alkalommal mutatják be a Részletek a bolyongás meséiből című produkciót.

Napfelkelte szertartással

2010. január 26. Helyi idő szerint hajnali ötkor keltek Moradokmaiban az Osonó Színház műhely tagjai, ugyanis fél hattól (ittthoni idő szerint éjfél után fél egytől) elkezdődött a felkelő napot köszöntő szertartás. A még sötétben, gyertyafényben elkezdett, dobszóval és xilofonnal folyamatosan alázenél, hangosan együttmondott versekkel tarkított rituálé, amely alatt különböző mozdulatokat kell végrehajtani, a napfelkeltevel ér véget. A szertartás hálaadás, hogy ismét világos lett, hiszen mint azt Chang Chandruang, a Moradokmai Színházi Központ és Iskola vezetője megfogalmazta: a sötétben eltűnik és értelmetlenné válik az idő. Azért is szükség van a hajnali együttlétre, zenélésre, éneklésre, mozgásra, hogy mindnyájan eggyé váljunk – mondta a guru. A hagyományos piros nadrágba beöltöztetett Osonósok „beálltak a sorba”, és ha egy mozdulatot, tartást kissé időtlenül, helytelenül végeztek, a moradokmai táborban lakó mintegy harminc fiatal közül valaki finoman kijavította.

Ki mit tud Moradokmaiban

2010. január 27. Nem az a lényeg, hogy ki hol tanul, hanem az, hogy ki, mit tud – ez az alapfilozófiája a thai ügyi rendszernek. A távolkeleti ország ezirányú törekvéséből kaptak némi ízelítőt a Thaiföldön turnézó Osonó

Színház műhely tagjai. Chang Chandruang, a Moradokmai Színházi Központ és Iskola vezetője azt mondja: a színházon keresztül minden szükséges ismeretre szert tehet egy fiatal. Valamennyi gyerek az állami oktatási rendszerből jött – magyarázza Chang Chandruang -, a szülők úgy döntöttek, hogy alternatív módszert választanak. Itt mindent megtanulnak, amit a közoktatásban elsajátítanak, csak éppen nem kell iskolába járni. Itt mindent a színházon keresztül adunk át: ha történelmi kell, kitalálunk egy történelmi darabot, ha fizika kell, eljuttatjuk a kísérletet, dramatizáljuk a matematikát, az angolt, mindent. A tantervet a tanügyminiszter hagyja jóvá, vizsgáztatni ki szállnak hozzánk, és az itt szerzett oklevél éppen annyit ér, mint akármelyik állami intézményben szerzett diploma – mondja a guru.

Megvédeni a gyerekeket

2010. január 28. A thaiföldi Moradokmaiban folyó tevékenységre, hogy színházon keresztül sajátítják el az általános műveltség elemeit, a világ más tájain is felfigyeltek. Jill Navarret egyesült államokbeli szakember, aki néhány éve Indiában dolgozik, azt mondja: semmi nem lehet fontosabb, mint az, hogy

a gyerekeket ne sodorja el a csillogó, de belül üres, semerre sem vezető kommersz-kultúra. Azért csodálom Moradokmait, amiért létrehozták: hogy megteremtsék a lehetőséget annak, hogy a gyerekek békében éljenek saját lelkükkel, hogy megvédjék őket a fogyasztói társadalom áldatlan hatásaitól, hogy rámutassanak az igazi értékekre, amelyek igazán fontosak nekünk. Ezt próbálja megtanítani Moradokmai – állítja Jill Navarret.

Az Osonó tagjai még mindig kisebb akklimatizációs tünetekkel küzdenek. Lassan megszokják, hogy itt a hőmérséklet késő este is alig süllyed 30 fok alá, ami a levegő magas nedvességtartalma miatt még ennél is sokkal

többnek tűnik. Külön élmény volt a bangkoki gyümölcs piac, ahol az Osonósok a kínált termékek 90 százalékát hírből sem ismerték. Nagy élvezettel fedezték fel a lankár, az emuh vagy a kemökár csodálatos ízvilágát, és kóstolták meg a helyben sajtolt kókusztejet.

A munka még ezután következik, hiszen csütörtökön kerül sor a hivatalos megnyitóra, és elkezdődik a tíz napos Patumthani Nemzetközi Színházi Fesztivál, ahol a világ minden tájáról, tizennégy országból érkezett kollégákkal együtt lép fel a sepsiszentgyörgyi Osonó Színház műhely.

Megkezdődött a fesztivál

2010. január 29. A thaiföldi „lótusz városában”, Patumthani csütörtökön késő este hivatalosan megnyitották a Nemzetközi Színházi Fesztivált, ahol Kelet-Európát a sepsiszentgyörgyi Osonó Színház műhely képviseli ezen a tíznapos találkozón. A résztvevőket, e borszín és származási hely szerint meglehetősen vegyes társaságot végigvezették a Bangkoktól kissé északra fekvő, fél Kovászna megye nagyságú, 800 ezer lakosú régiószékhely régi piacán, majd kerékpárra ültették, és „Addig gyakorold, amíg mester leszel!” jelszavas

egymásbavágó sarkain álló kockát formázó épülete mögötti, többemeletes bentlakásban kapott szállást.

A feltételek itt jóval korszerűbbek, mint Moradokmaiban voltak – igaz, itt nem sétálnak át az úton az iguánák, mint amott. Az étkezést – meglehetősen egyszerű körülmények között – egy fődött, de minden oldalon nyitott területen oldják meg. Csak ízelítőül a tegnapi menü: reggelre tofuleves és sós tojás, a kenyér, tej, kávé és tea extrának számít. Délre rák, melléje laskatészta, babszóra és további három-négy teljesen ismeretlen zöldség vékony, édes tojásbevonattal, és az egész mellé cukrozott mogoró és currysós jár. Estére rizs csirkecombba, kilószámra apró banánnal és emuhval. Az amúgyis minden szempontból nyitott Osonósok jól alkalmazkodtak a székesnehezen nevezhető étrendhez.

Az Osonó most már fizikailag és szellemileg is az előadásra hangolódik: a moradokmai napfelkelte köszöntő szertartást reggeli tornával pótolják. A sepsiszentgyörgyi társulat fesztiválnapja február 5.

Thai masszáz az Osonónak

2010. január 30. A délelőtti és esti előadások közötti

tenyérrel, alkarokkal vagy éppen talppal megnyomják, gyakran annyira erősen, hogy az túl van a fájdalomküszöbön. Ha ezt kibírta, akkor a másik felére fordítják a vendéget, és az egészet előlről kezdik. Ezt követően hason és hátton nagyjából megismétlik a szertartást, majd felülteve nyújtanak-nyomnak, aztán minden izületet abba az irányba fordítanak, amelyikbe hajlik, s abba is, amelyikbe nem. A 180 thai bathért, azaz négy euróért elvégzett, egy óras masszáz után első körben úgy érzi magát az ember, mint akit zsidbadtra vertek.

Bernát Szilárd, az Osonó Színház műhely hangosítója azt mondja: a masszörök értik a dolgukat, és ahol érzik, hogy valami húzódas, vagy egyéb gond van, ott még jobban megnyomják, amitől az még jobban fáj, de aztán az ellazult izmok jólesően elmelegednek, és összességében kellemes élménnyel távozik az ember.

Közben nagy erővel zajlik a fesztivál: szombaton az ugandaiak, vasárnap az észtek és a nepáliak mutatják be előadásait

Új szerepben

2010. január 31. Szokatlan helyzetben találták magukat a Thaiföldön turnézó Osonósok. A Patumthani Nemzetközi Színházi Fesztivál második napján arra kérték fel őket, hogy fogalmazzák meg észrevételeiket, kritikájukat, netán javaslataikat a fellépő együttesek előadásaival kapcsolatban. A szervezők kettős célt követnek: egyrészt arra ösztönzik a résztvevőket, hogy még jobban odafigyeljenek egymás munkájára, másrészt valós esély van arra, hogy egy külső, egészen más kultúrkörből érkező szakember olyan dolgokat vegyen észre, amit belülről nem látni. Nagy Botond, az Osonó diákszínésze azt mondja: nagyon szokatlan „szerep” volt.

Albert Nagy Ákost bízták meg azzal, hogy az Osonósoknak a négy helyi csapat előadásáról összeírta észrevételeit előadja. A beszélgetésen együtt szerepelt az angol színikritikussal, Hazel Royjal és az indonéz koreográfussal, Wiwiek Widiyastutival.

Amit pozitív tényként szeretnék kiemelni: az a kitörő energia, amivel előadták a darabokat – mondta Ákos. Ha a színpalak mögött vagy közvetlen az előadás után a színészek kiesnek a szerepből, az nagyot levon az összehatásból. Fazakas Misi, az Osonó Színház műhely vezetője igen nagy izgalmal várja, hogy láthassa végre a díszletnek azt a részét, amit a házigazdának kell legyártaniuk a méretarányos makettek alapján, amelyeket Bartha Lóránddal együtt itthagytak tavaly, amikor tréningeket tartottak egy moradokmai kurzuson. A dolog azért is sürgős, mert

az elkészítendő vázra még fel kell próbálni azokat a függönyöket és egyéb díszletelemeket, amelyeket az Osonósok csomagjaikban otthonról hoztak. A díszletek körül egyelőre nagyon nagy, mondhatni gyanús nagy a csend.

Földrengés szimulátorban

2010. február 1. Az Osonósoknak életformájukká válik a költözés. A csapatot a Thaiföldi Tudományos Múzeumból a Kelet-Ázsiai Egyetem internátusába költöztették. Ezt megelőzően, az elmaradt fizikaórákat pótolandó, látogatást tettek a természettudományi részlegen, ahol látványos interaktív kiállítást tekinthettek meg. A nagycsoportos óvodások sem rajonghattak volna jobban náluk, hogy kipróbálják a földrengés-szimuláló kamrát, hogy létrehozzanak egy kisebb cunamit a kísérleti medencében, vagy hogy egymástól huszonöt méteres távolságra állva, suttogva beszélgethessenek egy-egy kétméteres parabolaantenna fókuszpontjában.

Az előadások egy monok templomban folynak. A monok templom nem egy épület, hanem egyféle telep az erdő közepén, számos meditációs teremmel, hivattal, szálláshellyel, amely több kilométerre van a legközelebbi falutól. Az itt kapott reggeli állt a legközelebb az európai konyhához. Mucha Oszkár-Hunor azt mondja: ahhoz képest, hogy itt minden vagy csíp, vagy édes, ez egy egészen ehető. Az Osonó diákszínésze szerint azonban nem az ételben, hanem az emberek mentalitásában van a legnagyobb különbség Székelyföld és Thaiföld között. Itt ugyanis, ha ránézel valakire, az mosolyog, ami Székelyföldön nem bevett szokás.

A káprázatos öltözékben fellépő indonéz táncsoport előadását a nepáli nagykövetség is élvezettel figyelte. Naveen Prakash Jung Shah szerint itt nincsenek nyelvi problémák, mindenki beszél a színház nyelvére.

A díszlet előállt

2010. február 2. Egyre intenzívebb fizikai edzésekkel és koncentráció-növelő gyakorlatokkal készül az Osonó a pénteki fellépésre. Erre lehetősége van bőven, hiszen a Kelet Ázsiai Egyetem kampusza akkora területen fekszik, hogy a többezer diákot belső buszjárat szállítja egyik felől a másikba. Nagy kó esett le Fazakas Misi szívére, egy helyi műhelyben végre láthatta az Osonó vascsövekből álló díszletvázát. A méretek ugyan seholy sem találnak, a cső sokkal vastagabb, semhogy a függönyök karikáit fel lehetne tenni, van ahol túl magas, máshol túl széles, mindenütt van ke-

resztvas, ahol nem kellene, és hiányzik onnan, ahol szükség lenne rá, de a helyzet kezelhető. Az Osonó Színház-műhely vezetője azt mondja: biztos benne, hogy a hátra lévő két nap alatt megfelelővé alakítják a díszletet. Az előadások továbbra is az erdő közepén lévő monk templomban zajlanak. A gelencei Pap Nóra azt mondja: szereti azt a nyugalmat, ami itt árad az emberekből és a környezetből. Györgybiró Eme-sének pedig az a már-már önfeláldozó munka tetszik, amellyel a vendéglátók csendben, alázattal és szinte hibátlanul megfelelnek, egy több mint száz résztvevővel zajló nemzetközi fesztivál ki-hívásának.

Közeleg a célegyenes

2010. február 3. Az Osonó pénteken este tartja hivatalos előadását. Vajon hogyan reagál rá a közönség? A fesztivált szervező moradok-mai mesterek az egykor igen jó színvonalú thai színház újjáélesztését tűzték ki célul. A hazai csoportok délelőtti előadásai meglehetősen nai-vaknak tűnnek, de arra mindenképpen megfelelőek, hogy több száz helyi fiatal néző jól szórakozzon. Azt kívánják elérni, hogy a fiatalok megmaradjanak a színház mellett, és a komolyabb, modernebb előadásokat is megértsek, végignézzék. A külföldi csapatok éppen ehhez járulnak hozzá. A hazaiakból válogatott diákoknak este még egyszer elő kell adniuk a produkciót. Mint-hogy az Osonó előadására nem tudnak 100-nál, 120-nál többen betülni, előfordulhat, hogy négyszer kell majd eljátszani azt, kétszer délelőtt és kétszer délután. A társulat tagjai vegyes érzelmekkel várják az előadást. A bodoki Daragics Bernadett az egyetlen, aki az összes eddigi, tehát 254 előadásban játszott. Közben az előadásban megváltozott néhány dolog. Mint mondja: most már benne él, és reméli, hogy az előadás hatással lesz a helyiek-re. A másik véglet a zágoni Ráduly Réka, ő Thaiföld előtt mindössze hétszer lépett fel a Bolyongásban. Azt mondja: eddig túlságosan is a játék technikai részleteire figyelt, de most már az érzelmi oldalát is sikerül bevin-nie. A közönség eddigi reakciójából ítélve úgy gondolja: ha a Bolyongás üzenete egészében nem is, de a lényege eljuthat a nézőkhöz.

A háromlábas dugaszok és az Osonó fénypultja

2010. február 4. Pathum-thaniban estéről estére változatosabb és rangosabb előadásokat láthatunk a Nemzetközi Színházi Fesztiválon. A Lipcsei Táncszínház gyönyörű produkciója után a franciák Pacotille nevű csapata, profi módon előadott pantomimmal és bábjátékkal fűszerezett bohócjátékkal szerepelt. Fokozott várakozás előzi meg az Osonó Színház-műhely fellépését. Az át-

alakított díszletet a helyére szállították, és miután Fazakas Misiék, Albert-Nagy Ákos tolmácsolásával, aki ott tart, hogy már álmában is angolul beszél, egy barkács-boltból néhány száz kábelcsatorna-leszorító műanyag-gyűrűvel és némi halászdá-millal kiegészítették a felszerelést, a függönyöket is fel lehetett rá fogni.

A hangkeverőpultot már átvette Bernát Szilárd, ám a fényeket kezelő Mihály Péter nem tudja illeszteni a thai reflektorok háromlábos dugaszait az Osonó tizenhat csatornás fénypultjába. Minthogy a szentgyörgyiek-nél az a jelszó, hogy „Ha valami nem megy, azt meg kell oldani”, most azon dolgoznak, hogy az egész rendszert átalakítsák, hozzáigazítsák a hazaiak teljesen más alapokon működő fény-pultjához.

17 éve osonnak

2010. február 5. Az Osonó Színház-műhelyt pontosan 17 évvel ezelőtt, 1993. február 5-én alapította Salamon András, a Mikes Kelemen Főgimnázium tanára. Tizenhét év alatt összesen 140 diák tevékenykedett a csoportban, ebből negyvenen valamilyen módon ma is a színház közelében maradtak. Tizenhét év alatt tizenhárom bemutatót tartottak és 527 előadást. Kétségtelen, hogy ezek közül a legsikeresebb a Részletek a Bolyongás meséiből című produkció, amelynek pénteken, születésnapjára ajándékként, Thaiföldön kerül sor a 255. előadására.

1993 tájékán senkinek meg nem fordult volna a fejében, hogy az Osonó Sepsiszentgyörgytől tíz ezer kilométer-re is eljuthat előadásával.

Kirobbanó siker

2010. február 6. Csak szuperlatívuszokat hallottunk az Osonó Színház-műhely péntek esti hivatalos bemutatója után a Pathumthani Nemzetközi Színházi Fesztiválon. A sepsiszentgyörgyi diákszínjátzó csoportnak mind a négy előadását óriási érdeklődés övezte, csak az ülőhelyek korlátozott száma okozott problémát. Az eseményen jelen voltak Magyarország és Románia bangkoki diplomáciai képviselőinek vezetői is. Dr. Balogh András azt mondta: a Magyar Köztársaság nagy-követeként különös örömet okozott számára, hogy olyan székely-magyarokat üdvözölhetett Thaiföldön, akik nagyon magas színvonalon képviselik közös kultúrákat. A magyar nagykövet – egy utóbb egyeztetendő idő-pontban – meghívta egy teá-ra az Osonó csapatát a diplomáciai képviselő bangkoki székhelyére. A román követ-ség ideiglenes ügyvivője, Mihai Sion szerint egy nagyon átgondolt, jól megrendezett, nagyszerű produkció volt, amely pozitív energiá-val töltötte fel a nézőt, és amely elgondolkodtatott. Mihai Sion szívesen meg-nézné még egyszer az elő-

adást, ezért elkérte az Osonó thaiföldi turnéjának menetrendjét.

A Guru ceremóniáján

2010. február 8. Thaiföldi időszámítás szerint Buddha halála után 2554 évvel, február 7-én, mintegy négyszáz résztvevő előtt megtartotta idei szertartását Moradok-maiban a guru. A kora reggeli, monk papok által tartott buddhista ceremónia után, a Thaiföldön is meghatározó indiai kultúra és szellemiség előtti tisztelet jeleként, a guru zenével idézte meg többek között Indrát, az istenek királyát, Bráhmát, a teremtés, Visnut, a megtartás és Shivát, a pusztítás istenét. Az Osonókat fehér polóba öltöztették. Azért fehérbe, magyarázta Chang Chandruang, a Moradokmai Színház és Iskola igazgatója, mert a fehér a tisztaság jele, olyan szín, amit bármilyenre át lehet festeni, éppen úgy, ahogy ők is képesek megváltozni, befogadni a guru bölcsességét. Aztán mintegy négy méter vörös vászonból egyféle buggyos nadrágot bo-

ban, mert a sepsiszentgyörgyi csoport mutatta be a leg-erősebb előadást.

Egy csodálatos produkció volt, amely néha Tarkovszkij filmjeire emlékeztetett. Nagyon jól koreografált, kifejező testbeszédet láthattunk, ami ráébresztett bennünket, hogy nézzünk körül jobban, és figyeljünk a körülöttünk zajló eseményekre – mondta Jill Navarret, Indiában élő amerikai rendező, majd hozzátette: Ismét bebizonyosodott, hogy a fiatalok sokszor nyitottabbak, mint idősebbek, és helytelen aszerint megítélni valakinek a bölcsességét, hogy hány éves, mert ebből a darabból például rendkívüli bölcsesség sugárzott. Gita Yoga, Indonéziából jött szakember, úgy vélte: minden ország kiemelkedőt nyújtott, de Romániáé volt a legjobb előadás. Anynyira bevonta a közönséget, hogy az egy pillanatra sem tudott elszakadni az előadástól, és e tekintetben mindenki tanulhat a sepsiszentgyörgyi csoporttól.

Masa Ceglar szlovén koreográfust a Bolyongás hangjai ragadták meg. Mint mondta:

Fotók: indafoto.hu

goztak rájuk, hogy készek legyenek a szertartásra. A huszonöt, étellel és gyümölcscsel megrakott aranytál közül a guru leemelt három isteni maszkot, és ezeket egyenként a fejére tette minden résztvevőnek, ezáltal valamennyi isten védelmébe ajánlva őket. Fazakas Misi és Bartha Lóránd eggyel tovább lépett. Ők abban a megtiszteltetésben részesültek, hogy a guru kezéből átvehettek egy fegyverkészletet, ezáltal ők maguk is guruvá váltak. Bartha Lóránd, kissé csodálkozva állapította meg, hogy e gesztusnak köszönhetően már oklevele megszerzése előtt tanár lett.

A bölcsesség nem feltétlenül a korrall jár

2010. február 8. A társulatvezetők, szervezők és kritikusok kiértékelőjével zárult a Pathumthani Nemzetközi Fesztivál szakmai programja. Chan Chandruang fesztivál-igazgató azt mondta: nem tévedett, amikor Bécsben ki-szemelte az Osonó Színház-műhelyt, hogy Kelet-Európát képviselje Pathumthani-

előtt egy doboz sört venni. Ezért valóban nem is érthet-te. Hazel Roy angol színikri-tikus az Osonó védelmére kelt és kifejtette: az előadás mindenkiben rendkívül sok és változatos gondolatot éb-resztett, s ez a legfontosabb.

Börtön rács nélkül és nyitott kapuval

2010. február 9. A Baan-kanjanapiseki Ifjúsági Börtönben lépett fel kedden az Osonó Színház-műhely. A börtönben egyetlen rácsot sem lehet látni; a kapuk tárva nyitva vannak; sőt, egyáltalán nincsenek is kapuk. A telket körbevevő, inkább esz-tétikai célokat szolgáló keríté-sen három, egyenként öt-méteres bejárat van, kapu nélkül. A bejárat folyosó mellett annyi a virág, mintha botanikus kertben lennénk, bent, az udvaron laza öltözékben sétáló, kedélyesen beszélgető fiatalokat talál-tunk, akik közül nem egynek ismerős volt az arca, mint ki-derült, néhányan jelen vol-tak a Pathumthani Nemzet-közi Fesztivál előadásain. A börtön helyett az ifjúsági ott-

mit sem ér. Az első tíz nap a kritikus időszak, ez alatt né-ha, főleg a volt kábítószeres-ek közül néhányval, előfor-dul, hogy elhagyják az intéz-ményt, de azokat a szülei-k rendszerint visszahozzák. Az első két hét elteltével a legtrikább esetben fordul elő, hogy valaki szökni próbál – magyarázza az igazgató, és szemlátomást nem érti, hogy mit nem értünk.

Megtörtént, amiért idejöttünk...

2010. február 11. És meg-történt, amiért idehívtak ben-nünket – mondja Fazakas Misi. Bebizonyosodott, hogy az előadás nem csak Európá-ban hat.

Thaiföldön, Moradokmai-ban töltötte be 18. életét a sepsibükszádi Müller Henri-etta. Az Osonó diákszínésze örvend, hogy itt lehet, mert a thaiföldi fiatalok viselkedéséből van amit tanulni.

Az Osonó Színház-műhely pénteken vidéken szerepel, szombaton este pedig záróelőadásként, Bangkok központjában, a Thai Kulturális Központban, VIP-meghívottak előtt mutatja be a Részletek a Bolyongás meséiből című produkciót.

A társulat Doha és Athén érintésével vasárnap hajnal-ban indul haza.

Az Osonó a hegyekben

2010. február 13. Ban-goktól kétszáz kilométerre, ahol a híres híd van a Kwai folyón, az egymillió lakosú Loburi elitiskolájában vendégszerepelt az Osonó Színház-műhely. A helyiek nem reklámozzák különösképp-en, hogy a 16 ezer áldozatot követelő hídépítésről, Pierre Boulle azonos című regénye alapján készült hét Oscar-díjat nyert hollywoodi produkciót nem itt, hanem Sri Lankán forgatták, így az-tán hatalmas a turistaforgal-m. Az iskolában egyébként Romániában elképzel-hetetlen rend és fegyelem van. A kilencszáz diák egyenruhában jár: a fehér rövid ujjú inghez, fekete nyak-kendő és fekete szoknya, il-letve rövidnadrág, fehér zok-ni fekete cipő jár. A fehér za-kon fekete névfelirat van. Egyforma az iskolatáskájuk, benne csaknem mindenkinél laptop, sőt az utazótáskájuk is, de a sötétkéz szabadidő-ruhájuk, illetve a világoskék pizsamájuk is azonos színű és szabású. A második elő-adás kezdési időpontját húsz perccel korábbra kellett hoz-ni, mert itt pontban kilenc-kor villanyoltás van.

Folytatása a 8. oldalon

Az Osonó Színház-műhely thaiföldi turnéjának támogatói

Sepsiszentgyörgy önkormányzata és az Oktatásügyi és Kutatási Minisztérium, Mikes Kelemen Líceum Alapítvány, a Magyar Köztársaság Kulturális Koordinációs Központja (Sepsiszentgyörgy), Conico Építkezési Vállalat, Deico Nyomda, Demeter LKL, Depo Kft., Globinfo Kft., Hámor Soft, Kristo Kft., Leineweber Kft., Lucifer Kft., Diószegi Pékség, Orex Kft., Ilka Élelmiszer-üzlet, Prod-Ax Kft., Proinvest Kft., Amiro Audit Kft., Salvia Gyógyszertár, Tusnád

Borvíz, OTP Bank, Komán Attila, Mánya Zita, Bokor Tibor, Márton Árpád, Nagy Mária, Huza Viktor, dr. Albert-Nagy Éva, id. dr. Albert Éva, Bedő Róbert, Bedő Rita, Pethő István, Tóth Birtan Csaba, Fazakas Mihály, Fazakas Éva, Kurkó Gyárfás, Müller János, Kincses László, Már Mária, Bagoly Miklós, Fazakas Enikő, Fazakas Csaba, Kisgyörgy Zoltán, Chirilă Gabi, Varga Zoltán, Daragics Péter, Bartha Árpád, Marthin Judit, Salamon András, Bujdosó Zsolt.

Auschwitz, egy túlélő szemével

Az auschwitzi haláltábor felszabadulásának 65. évfordulóját ünnepelték nemrégiben világszerte. Ebből az alkalomból beszélgettünk egy jelenleg Brassóban élő túlélővel, Rachel Năstaseval (Pasternak) 1945. január 27-ről, a táborban átélt borzalmakról.

Oborocea Mónika

► Sokan a „felszabadulás” kifejezés miatt harcokra gondolnak, pedig 1945. január 27-én nem voltak már németek Auschwitzban, akik ellenálltak volna a Vörös Hadseregnek...

– Igen, így van. '44 decembere végén áttelepítettek abból a táborrészéből, ahol addig nővéreimmel együtt dolgoztam, az egykori cigánylágerebe. Őket az utolsó emberig kiirtották, és a megürült barakkokba beköltöztették azokat, akiknek már jártányi erejük sem maradt... Ott ért a felszabadulás.

► Mivel magyarázható, hogy a németek, akik nem sokat teketóriáztak a gyengékkel, munkaképtelenekkel, kivételt tettek, amikor evakuálták a auschwitzi koncentrációs tábor? Hogyhogyan megtörtént ez a csoda, és Önök életben maradhattak?

– Hadd mondjam el. Tudott dolog volt, hogy közelednek az oroszok. A németek visszavonultak, magukkal vették a rabok zömét. Az egykori cigányrészleg mellett volt egy női szektor és egy férfi rész, amelyet a teljesen legyengülteknek tartottak fenn. Az ő szomszédságukban volt az úgynevezett Kanada lágertömb. Ott raktározták a táborba érkező deportáltak személyes holmijait; levágott, osztályozott, elszállításra váró hajukat is beleértve... Amikor az utolsó német katona is kivonult a táborból, felgyújtották ezt a részleget. Ők tehát elvonultak, mi meg ott maradtunk víz és élelem nélkül. Két héttig. Egy ideig segített túlélni egy orosz ápolónő féle, aki maga is rabtársunk volt, és aki keresztül-kasul járta a hatalmas területen fekvő tábor részlegeit, hogy legalább

egy kis vizet felhajtson nekünk valahol. Aztán belebotlottak a visszavonuló németek, és agyonlőtték... Attól kezdve tényleg senki sem nézett ránk. Útunk, feküdtünk az emeletes priccseken, este még beszélgettem valakivel, reggelre már halott volt. Így vánszorgott az idő élelem, víz nélkül, sötétben. Egy este aztán betoppant egy orosz katona, fehérben. Azt hiszem, téli álcázó köpeny volt rajta, talán az előőrök tagja lehetett. Elemlámpával lépett be, és románul szólt hozzánk. Gondolom besszarábiai volt. Azt mondta, bírjuk ki még egy kicsit, másnap reggelig, akkor értünk jön a Vöröskereszt. Másnap tényleg megérkeztek a Vöröskereszt teherautói, felraktak minket, néhány tucat túlélőt, és átvittek a birkenau-i kettes táborrészéből az auschwitzi egyesbe. Ahol nem fabarakkok voltak, mint Birkenauban, hanem téglapépületek. Az orosz orvosok átvettek minket, kivizsgáltak, én 32 kiló voltam akkor... Ennünk adtak, kiéhezett, kiszáradt állapotunknak megfelelő ételt. Ott tartottak valameddig, úgy február közepéig, aztán elindultunk Krakkó felé. Ez volt a felszabadulás... Kihúztak a halottak közül...

► Volt, lehetett abban az állapotban egy pillanat, amikor valóban át tudta élni a „vége, megszabadul-tam!” érzést?

– Igen, fantasztikus pillanat volt! Nem hittem volna, hogy megérem. Hihetetlen volt, hogy megsegített az Isten, és újra feltűnt aremény az életre. Addig csak a halálal, az éhséggel, a kegyetlenséggel, a megaláztatással, a veréssel szembesültünk... Aztán ott volt az életremény...

► Hogyana hagyta el

Rachel Năstase (Pasternak) Brassóban élő holokauszt túlélő

Auschwitz-ot, hogyan jutott haza?

– Auschwitz és Krakkó közel esik egymáshoz, alig néhány kilométer. Gyalog indultunk neki, mi, akik úgy ahogy erőre kaptunk. (Auschwitz és Krakkó között műúton a távolság nagyjából 50 kilométer. *(szerk. megj.)* Megérkeztünk Krakkóba, nem tudom már, ki igazított útba, elég az hozzá, hogy egy kastélyhoz értünk. Nem emlékszem már, hogy neveztek, óriási parkja volt. Egy hónapot, vagy talán kettőt is ott maradtunk. Aztán érkezett egy vonat Romániából, felvett, és azzal indultunk haza. Útközben ért a háború vége. Szatmáron a kórházban voltam egy ideig, aztán tovább indultam Kolozsvárra, onnan meg Csikszeredába, hogy nézzem meg, mi maradt az otthonunkból. Senkim és semmim nem volt már ott. Így árvaházban élttem.

► Hány éves korában deportálták?

– Tizennégy voltam, amikor elvittek '44 áprilisában Csíkből. Jöttek a csendőrök, és összeszedtek, néhány napig az őrsön tartottak. Onnan Sepsiszentgyörgyre vittek, ahol egy befejezetlen épületben tartottak, amiből később konfekciógyár lett..., onnan

meg Szászrégenbe. Ott lepedőből sátrat tákolunk magunknak. Nem emlékszem, mennyi ideig voltunk ott, amíg marhavagonokba zsúfoltak, és elindítottak Auschwitzba. Vízünk nem volt, ételünk annyi, amennyit magunkkal tudtunk vinni. A legrosszabb a vízhiány volt, és az, hogy nem engedtek le elvégezni a szükségünket. Lyukat ütöttünk a vagon padlózatába, és idegen emberek, férfiak, nők, gyermekek között..., egyszóval borzalmas kálvária volt. Én Birkenauban kétszer érkeztem. Először, amikor befűtöttünk Romániából, és átesztünk Mengele szűrésén. Akkor csupán néhány napot tartottak a B 3-as lágerben, amely nagyon közel volt a krematóriumhoz. Nem voltak priccsek, nem volt semmi, a padlón ültünk..., és éreztünk az égett hús szagát. Kérdeztem a blokkfelelőst, mi ez a szag, hiszen ételt nem kaptunk, azt hittük, talán mégis készítenek nekünk valamit. „Hát ott égnek a testvéreitek, szüleitek, nagyszüleitek” – jött a válasz.

► Tehát akkor tudták meg...

– Akkor... Szóval, nem tartottak ott sokáig, rövidesen Krakkóba szállítottak, ahol kőbányában dolgoztattak. Hordtuk a tömböket, csillék-

be raktuk, úgy toltuk fel a dombra egy útépitéshez. '44 augusztusában, amikor az oroszok közeledtek már a Visztulához, visszavitték Auschwitzba. A nővéreim lettek a 18794-es és a 18795-ös rabok. Ezzel a számmal maradtam a mai napig... Birkenauban lövészárkot ástunk a Visztula partján, amíg eljött a tél. Most, hogy kinézek az ablakon a fagyba, eszembe jutnak azok a napok..., az iszonyú hideg, a névsorolvasások a szabad ég alatt. Hajnalonként kergettek ki, fapapucsban voltunk. A két nővéreimmel voltam, én a legkisebb, váltottuk egymást az első sorban az ellenőrzésre várva, aztán vittek dolgozni. Szóval, most a fűtött házban visszagondolok arra, min mentünk keresztül abban az évben... Isteni csoda volt, hogy megmenekültem, a nővéreim rengeteget segítettek. Ők mentettek meg sokszor a veréstől, az októl a munkáktól, amiket már nem bírtam. Megadott nekem az esély az életre!

► Együtt érkeztek meg Auschwitzba, az egész család?

– A bátyámtól eltekintve, aki Kolozsváron volt. Ott tanult szakmát. De a család különben együtt érkezett, Mengele választott el a szüleimtől. Anyámat a krematóriumba

küldte, apám Reichenbachba került, Drezdán túl, ott találkozott a bátyámmal. Apámat a Krupp művek fegyvergyárában dolgoztatták, nem bírta sokáig, felpuffadt az éhségtől, egy nap nem tudott már dolgozni menni. Aznap este, amikor bátyám visszatért a munkából, apám nem volt már. Adtak neki egy injekciót, és meghalt. A nővéreimtől az utolsó napokban szakítottak el. Amikor a táborot kiürítették, őket elszállították Németországba. Csak a hatvanas években tudtam meg, hogy élnek, Argentínában vannak. Úgyhogy egyedül tértem haza. Annyi máshoz hasonlóan az árvaházban kezdtem el az új életet...

► Az auschwitzi megemlékezésekre mindig meghívják a túlélőket. Visszatért valaha oda?

– Igen. 1984-ben jártam ott, hogy virágot vigyek, és gyertyát gyújtsak. Reichenbachba is eljutottam, ahol meghalt édesapám. Kétszer is voltam ott. Virágot vittem a közös sírhoz. Voltam tehát, de nem lennék már képes erre... Felkavar ez a beszélgetés Önnel. Fáj a fejem, álmatlan éjszakám lesz. De ha már érdeklődött, úgy éreztem, nem utasíthatom el. Soha senkinek nem kívánom, hogy ilyesmin átmenjen!

► Nem tudom, járt-e '84-ben az egykori tábor múzeum részén. Mit gondol ennek a szerepéről?

– Láttam. Lehet, hogy került oda egy s más. Jó lenne, ha az emberek láthatnák. Nagyon sokan nem hiszik, hogy megtörténtek azok a dolgok. Megrendítő, ami ott végbement. A németek ugye azt mondták, nem tudták mi történik. Nem lehet, elképzelhetetlen, hogy ne tudták volna! Dehát istenem... ez van. Egyetlen film vagy könyv sem érzékeltetheti, milyen volt egy birkenau-i éjszaka: egy szelekciós éjszaka. Azok az ordítások, a krematórium, amelyben éjjelnappal égett a tűz... A lágerben meg játszott a katonazenekar! Egyszerűen valami elképzelhetetlen, valami elképzelhetetlen...

Thaiföldre osont az Osonó

Folytatás a 7. oldalról

Tandíjas intézmény, és mégis túljelentkezés van, még Indonéziából érkezett növendékekkel is találkozunk. Arra a kérdésre, hogy miért jött ide tanulni, a 12 éves Ene Kea céltudatos és magabiztos választ ad: mert orvos akar lenni. Majdani százezer bathos (mintegy 2200 euró) fizetéséből

aztán maga is kifizeti gyermekeinek a kétezer bathos tandíjat egy jó iskolában. Az előadások erősek voltak, itt is megtörténtek, jól lehet a közönség sokkal visszafogottabban reagált, mint a Pathumthani Nemzetközi Színházi Fesztiválon. Ezt Fazakas Misi a más szellemi háttérrel és iskolai felkészültséggel magyarázza.

Moradokmai szovádi

2010. február 13. A fővárosi művészeti élet jeles képviselői előtt tartotta nagy sikerű záróelőadását az Osonó Színház műhelyszombatán este Bangkok központjában, a Thai Kulturális Központban. A nemrég befejezett modern épület kilencedik emeletét ezzel az előadással avatták

föl. Bár a mércét mindig magasra állító Fazakas Misi szerint fért volna még energia a produkcióba, a közönség érdeklődése, az előadás utáni kérdéssorozat azt bizonyítja: hatásos volt. Az Osonó Színház műhely – az egyetlen romániai magyar nyelvű középiszokolai drámatagozat, a Plugor Sándor Művészeti Líceum Drámatanszéke, valamint a Művészeti Népiszokola színészosztálya és a Mikes Kelemen Főgimnázium

Diákszínháza közös csapata – előadásorozata elérte azt a célt, amiért idehívták. Az eredményességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az Osonó meghívást kapott: Indiába, Ugandába és Angliába, Manchesterbe. Chan Chandrugan fesztiválorganizátora azt mondta: örvend, hogy a kultúráért felelős személyiségek itt voltak, mert így legalább látják, melyik az az út, amin nekik, sőt a thai színház ezen

irányzatának haladnia kell. Ezt követően elkészült a „családi fotó”, és bizony úgy tűnt, hogy a szeme sarkában csillogó könnyeket nem a légkondicionáló berendezés okozza. A csapat vasárnap, február 14-én hajnalban, Doha érintésével repült Athénba, ahonnan kisbuszokkal tegnap érkezett meg Sepsiszentgyörgyre.

Moradokmai, viszontlátásra, vagy ahogy a helyiek mondják, szovádi.